Magnus Erikssons stadslag

Handskrift HS B 47

Tillkomstår 14--?

Digitaliserad år 2016

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Magnus Erikssons stadslag

Handskrift HS B 47

Tillkomstår 14--?

Digitaliserad år 2016

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

HS B 47

Riks-Biblioteket,
STOCKHOLM.
Handskrifter.
100 30
Hd.

HS B 47

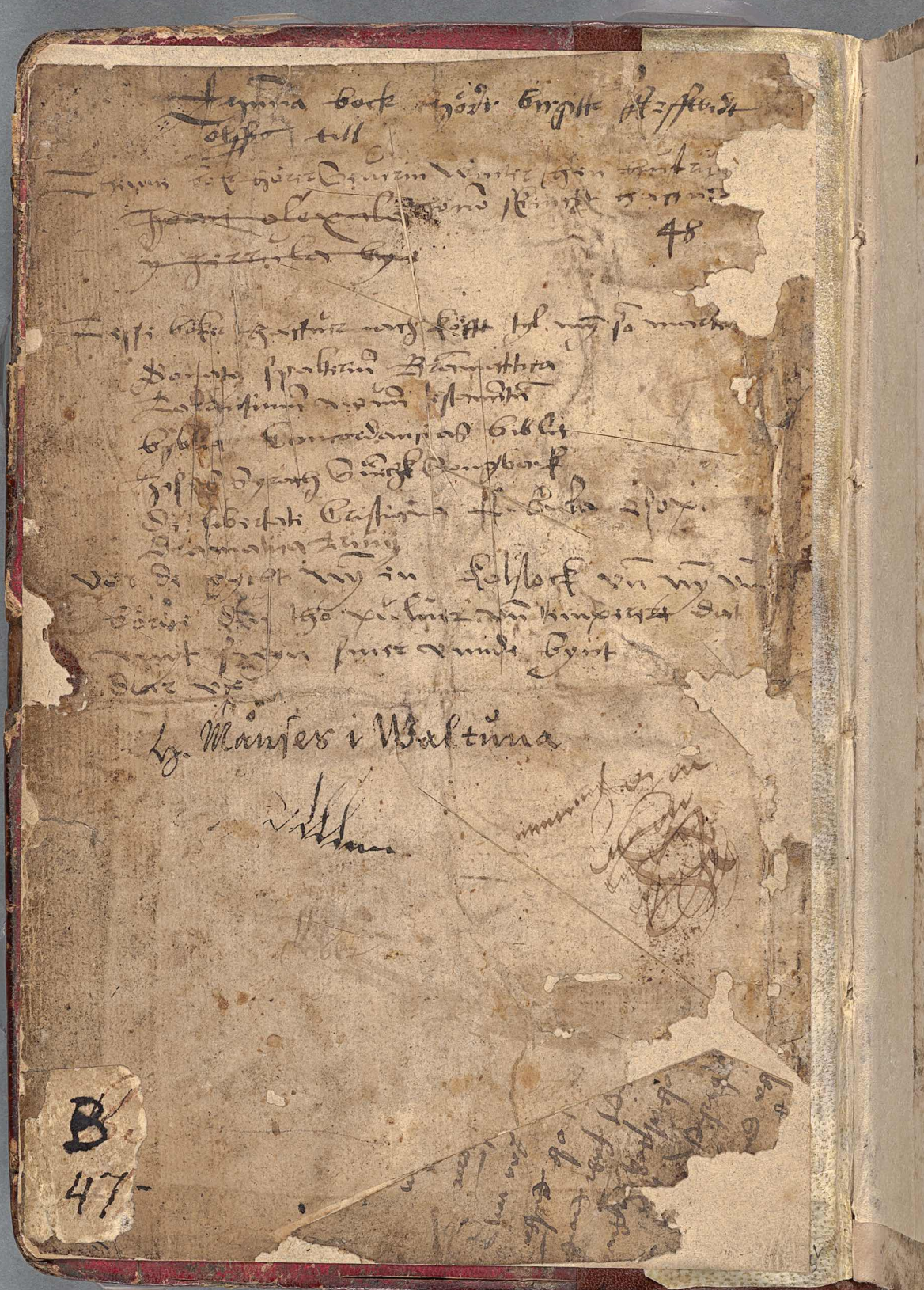

B
47

HS B 47

Venerabili viro Dn. Erico
storii in Georgo Fidelissimo,
fratri et amico dnto Sbe

Offr

HS B 47

B 47.

Se Upplandslagen utg. af Schlyter, Stockh. 1834, först. s. XXIV. Stadslagen, utg. af den samme, Lund 1865, först. s. XI.

Archivi Γ

HS B 47 - Ir

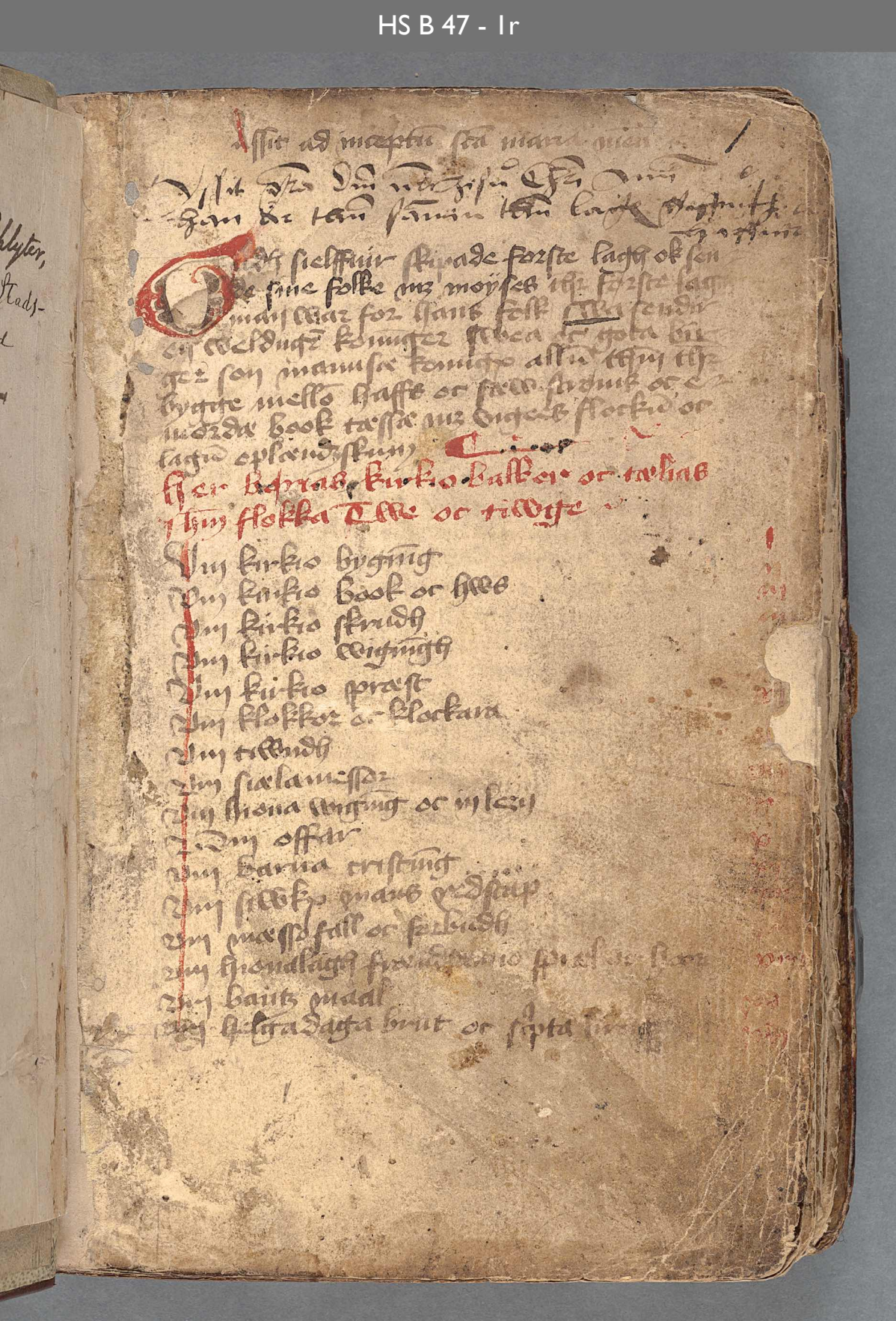

Dette sielfuur skrade forste lagh ok sen
de fyre folke uz moyses tho forste lagh
mans skriar for skants folk skriuendr
en veldugr konugr skreca ok gota biu
ger sen manuse konugr alle tesuy the
hygte uello skalle ok sieu skrinuk ok
uordr book tesse uz digerb flockr ok
lagro epskrindskrun

Her begynnes kirkio balker ok tolias
thy flokka tolle ok tilhyre

Thy kirkio hygning
Thy kirkio book ok skre
Thy kirkio skrudh
Thy kirkio weighingh
Thy kirkio prest
Thy klokker ok klockara
Thy tilhindh
Thy siaklamessor
Thy skiona wingning ok wyskr
Thy offer
Thy barna cristing
Thy sielokra gnaus gedskap
Thy gnessfull ok fulkindh
Thy skondlagh fyrandhuno fyrd ok skar
Thy baints gudal
Thy skiradagha brut ok skyta

HS B 47 - 1v

Kirkio.

Þis kirkio gizdha
þis bispops saak j edhum
þis brut mellan lekinaz or klarke
þis fridh mis gudslicania
þis marpundir

Crist stulu alla estne tzal at þan
art gudh or ey arn gudha flere arn
þan oen ungin stal affgudi blota
or anitin a lunda ellir stenn tzal Alle stu-
lu kirkia dyzka þhit stulu alle ijskikke
or dode komande or farande þhene klerk
or aff Cristus bodh kirkio bygghia or tiud
ofza Adam or þans semir gizde tillend
or salomon kirkio Nu þikia estne men
cristi budh haalda or kirkio aff ovo bygge
Þha stulu bonder til bispops fara the so
tszr j sorn arn or sorna prest þiy mis sik
hafua or aff bispope loff beds at the
kirkia bygge maghia Bispopir agz aepna
ofza skoda or loff til gifua tedan stulu
the hscen fara or stagnodaghi fore lächtia
allom thy zordh aegn i the sorn the stulu
dagollärke til sata eptir konda tal or aki
eptir zorda tal Nu kan þen zordagande
ar j sonne fella nidi kirkio bygnuge þha
maghio kirkio skarnide tagn hans pant
for et dagollerke mis pengha or sva fio
mat or sva fore tidio or the dagoller

Halkir

kin full þis magno kirkio Wernikin at
sukloso ifora utan doom Þridskas nagt
or fastir midir dagh oc Wecke floc er þiss
gelde aftir dagh oc Wecken or þiz þire mar
þe tre mark scilin koma til kirkio bygg
ing lagfias Þan alt þis kirkio bygging
or kirkio bool Wardir tridzskat þe na
ger Widst þa ma prestir gridz licatia for
þin oppe halda a pascha dagh þe til hian
hafur rut ghort er swa at at socia
men þiora hay ey sokia Heilkin prestir
som kirkio bygger uta sins bistops orloff
or sokinne tiodsilia bote ix mark aff
þessu ix mörkin agfe bistop iij mark or iij
mörk kirkian or iij mark sokinamen hat
Nu er kirkia byriad mz gridewali or
lystat offan mz skuff

Nu skal kirkio bool halda þe prestir
skal a bygge þis skal wa mark lard ied
under hundar kirkio skal or hucca halff
mörk under tolfta kirkio þe bool hafua
a lidugh Warit aff assu at skilin hafin
hon mere iordst er nu ar sagt Wan
i fiskom utgeridin uta konungs ensir he
ne firkse Þu agha bordir hetis a kir
kio bool fara þis er siu sagha hete
stuffa or stekarahelis ladha or korn
serbezte Wistins sumpn hus or fesku

HS B 47 - 2v

Kirkio

Nu kimo the dela prestir or sokna
man om lagu hebbe forester sighir thim
farre ward ay widir torff tha stulu
the taga tera preste aff andro sochom
or tera bonder som thzta agha skoda a
hebbat the sighe the stulu bade forester or
bonder aat lita Tidan prestins hebbe
arn kel til kome boen tha stal prester at
husom gravia at the ey fordarfuas aff
wanrokt hian stal ~~thim~~ boa or betra
o. lata a husom or dor foro gora ok alt
the hian ma thim boa or betra gora the
gore a sin ecfin kost Tha arn husen tor
ffera mystin bonat widir tha stulu bon
der bonad til fora or kost ffor halda or
husen op bygghe Nu kimo kirkio hebbe
widir falla aff prestins wanrokt thim
aghin hian siessin op bygghia a sin ecfin
kost or bote kirkiö tir sinn Tughia
bondir at husen arn fordarfuat aff pst
ins wanrokt or prestin sickar the su
su tera pster or tera bonder wita aff
androm sochom Engin pster ma kirkio
gardi them the prester i boor aff stad
fora or i anan otan sins bispops orloff
or sona gnuna thoduilia. vta ssa fore
galde a sin ecfin kost effir kirkio kost.

Gillkir

Alle þeste or kirkio landboa þe æghta
broa bygge. grida garda wægha lyd
dhia ellir eff landslagho bota

Nu skal kirkia sviddi hafua þe art
mæsso klæde altara klæde. kalk.
toparake or alla tida bokir Engin
prest ma bokir kopa ellr sorfua lata
uta sins bispops orloff or sokna mana
gradhilia sota hay wil þiny gelda aff
sino egno Nu skal kirkio klokkä hafua
for þiny at hay skal sokna til tida kalla
Nu kay siakat i kirkio skrud bristatha
skal bispop mz sokna manno madhalegghia
or tilbæra þe so affat er mz kirkio
tiondi þa stander kirkio loktar læst
or wæl alsinnay tilbæry

Nu torfuo bondir kirkio wighia lata
þa æghta þe bispope budi sua bis
top æghir þeit koma or kirkio wighia
þiny aff ordom wardir gewikir aristin
or kirkia hælagh Forstop æghe stæp
nodagh fore loghia nær hay koma
wil. bondir sulu gengdi mote hon
gera ellr gij mnd þen skuat þe skilk
wikia ay bondir arn fleir i sorn ay
tiætgi. arn bondir farre ay tiætgi
þa gefin atta mnd Nu kä bispop

HS B 47 - 3v

Kirkio

ey til genghdh koma tha aghta bonder
til hans fara or bispope stepnodagh for
laghe Nu sætir bispop ey thes stepning
Notey tha bonder sielff thes genghed
or bispop wighe kirkio sielffin tha tha
wil bonder aghta thy sidan antta
genghdh halda vtan at than laghta for
fal haffde wil ey bispop sidan kirkio wi
ghe tha kæring bonder sik for sino konu
ge bispop aghte for suna tilbrid kirkia
wighna or klæræk or krisno halda or
mæsse klæde. kirkogræd. altara or alta
ra klæde or enga penigh elle genghd
aff bonde taga mecer ay pill ar sagt
Tolkin tima til sory koma so than sielffin
wil Præste aghta genghd for thy ope
halde or ey bonder Ella aghte bispop
wara fore godom siakom so fadr for kar
ne ar kirkia wighdh tha koter Gjorom
Prestir or bedis til skene tha ar the
then the thy allo a sæmbr sokna me sta
la mz thy til bispops fara. bispop aghte
skoda hans konst or wighola bireff Nu
kan socna mand ey semia ony præst.
tha aghta bondir til bispops fara pst
at bedas bispopir aghte thy kirkio
grefua sony bonder skekst mina wisia

Walker

or thim hefst so fadirlikin þet hafir
til hene sonn klerka kalla (substituit)
Nu ar klerkir tagin bade þis bispops
wilia or sonna gnana tha æftha kender
sina kirkio or hene skrud preste i had
satia or prastir klokkarenom

Nu kan kirkia at opno þetrom stole
warda gelde tha they skuda at so
klokkara tok a'n ey forzma klockarin
sielffunt at gelda Æftir engin preste
masso skrudh i socn at fora ofta gode
bonder effir hustrun sinke higge Lappar
nakat aff thim skrud tha æftha halfft
pestin at gelda or halfft bondin effir
hustrun so han til far Nu ka kirkia
op brinna aff thim eld so klokkara þi
lar tha æftha bonder til klockares
tala klockarin æftha for sik þetin nia
na edh binda or wada bet þij inn
or satia sie i tagalsender. falge sua
they wade sua so alla andro brinna
wado. Brister klockarin aat edhe ly
te þetin sinn the higge til the sama
kirkio lygnuet Nu ka gua til kirkio
koma or klockara bedab. thz ar ret
at they taga so alla a samstir socn

HS B 47 - 4v

kirkio

or pirste samkint thim ey tha takin hon
der sicktic thegen the wilia Nu ka kir-
kia makat mista for klokkarus wangs
mo stuld hewilka ledig thz ekkst ar thz
agtte they at ticlda som klockara tok
ar ey far ma klockara tha ticldin socna
mech som klokkara togo Nu arn klokk-
klokkara j heldin satte. tha agtte han
ringa lagha ringning til ottasang messo
or assa tida ceniliea wil bonda til tred
mest ringa lata gifui klockan iiij pænga
klokkara ar or skyllogt bara book ar sto
lam j sokne mz psste Nu kudo klocka ba
da losina the stal klockan ony ey simodugg
j kirkio dorom standa. swa ony una or
tridia or socna mano til sigtte or biddia
kirkio warande radg a klokkr lagtte
Nu fullit klocka nidr so lagwardh
war or slar j hak klokkara han ar gil
dat at vij mirk pænga. alla the skada
the klockariy fadr aff klocko thz ar alt
j wada boto the boter so pilt arn op
talde thim bote kirkia warande aff
sino egno pænga Nu brister klocka
so lagtwardh ar wari gilt at tvem mar
ko boten or thim kirkiowarandin or
siggin til kirka klokko kop Nu ar

Basker

ey for at warat or klokko sar klok
kara i skal ellir faaz sany sater aff sine
wari o gilt brister or klokka bote klok
karin iij mrk Nu ringer mokar they
klokka so ey bidder klokkarin tha ar
han saker att iij ore brister or sany klok
ka tha bote skona ater sua godt sony
skon for war or mz iij mrk Thaz or
klocka han i skal ellir til stada liggje
o gilder skwart sony skada faaz aff kloc
ka kappe wari o gilt Nu sigr klockar
ellir or hans arfue lagswart wara
at klokka lob wart or kirkio warnad
neka Ok liggje a oij sona ongja so
the sighia hade ia widsr Nu aftir
klockare halfua sany korn hafua
aff swaro onane so prestero gorzens
korn ellir quiktundi eft oppala sa
ne ellir or sua mazga penigr so
han gieldir ony illt or the aegr ha
skelfint skepta samany Skaz so hin
ey wif sart gora for thy aefsr red
sapir oppe haldus Alle the so ging
kume or alle the so gosse gifua ore
the gifue klokkarin teka paungar o
pasta thry er pster or klokkare sua
mykit ret skylloge at gora so the
efr thry gora hade korn or quiktundi

o in
klocka
tiffert

HS B 47 - 5v

Kirkio

Ilse so pstend gora mnd ay gra the
arfsa lidage wara aff klokkaren Torff
bonda pst sceni til sin effir barn estria
lata tha sigthe bonder klokkare til or
klokkare sigthe pstend thil

Vthwrid skal aff aktend aff sartas hwar
tionda skyl effir hwar tiond budon
the agthir pstir tiddhuch aff hafna
or aff thay lut atert ert kaga warn
aegthi ay tiond haldas xiiij nett cpt
the affe warnalagthe hafna burgit
wil ey sidan hwar at sno lut thoma
tha hafni hay skadan so lutir or bon
der warin sakloso Enga aka gozen
bonder hwarkin bystope effi pste sita
bonder skalstue wilia Nu ka sna saa
or snna ay hudrat aff fa faaz ey
skyl effir tha effir ffere hurn snazga
hay faaz snndra ay hudrat tha a
gthir bonda tionda hwar tionda skyl
effir hwart tionda budon or wari sak
los for malano Nu legthir lego drengt
sik iordh effir anor kystkirt snay or si
the ey sielfnur a the iordh tha tionde
aff the iordh the hon sigthe or sa gra
maka effir hay boor hwat hay ar snna
soken effir ey boor hay athe iordh tha

Calkin

gor tiond or kwari sakloe aff makand
ony hay hafur the disk or dest a
sera sony rattay korn tiond wil gora
hay stal gora hekay tionda skyl ellir
hwart tionda budon boria widr reen
or hykta widr andra · tasia up at akre
or ut at andrō or ey korn mellō akra
bara boria forst aat thun skyl ellir
budone som hay forst aff akre bar or
thasi sua til thes at tio arn tionde stal
gwar a akre standr or sagra wam stal
ony haldas som for arr sagt - wardhe
tiond sulun spilt atin ellir rotin imma
sagra wam hona egthe bonde at gesdu
kirkia egthe skrida sik mz sino tionde
til alstina klæd messo klæd wagn or
rokilse mz kopa Tha kirkia torff honad
widhe tha egtha bondir hay til sina
kirkian egthe sielff men til sagre or
kest sore halda Or egtho wi tionda
aff sine hampe profeto ertho bono
rogh or hwete sony ganol sidewr
nia arr or hafur warit or aff hubbe
Or egthir ferin for sma tanist affa
gwiktiond wi sulon gora the er
kalff thriis mio matta thrinof kidlinge

Kirkio

lamb or gaat om oksfis mæsso Wurda
selffur fester gne tionsdh. Bonder stulu
ma quiktiond til kirkia fora or saklo
se for ekko ward Nu kan ei fester
vidi fodas sua aff prester kan tiond
aff fa grifin tha landa mij præmgt for
hewart fol tera præmgt for hewart
krisff En præmgt for hewre gis sua or
for hewarta gaat or sua for hewart
lamb or kidling Or ægrom Wi tion
da aff allo fiskelika or mota dritto
the om Wintry dragis or aff allo gra
skinnio Nu sitha gdingt gne j sona
the ei sad tha ægtha the gistene gp
ra en halfua ore en maker ensa
men ætt. arn the tw. grifin ger ful
kan ore ey or thes mere at the arn
fleir sama Nu sitter hees sætie ma
j sten so hus legthe or hafur ænga
sædh effi-fara tha ægr pstin om gras
tha aff gom hafua so aff andro læg
drengr halfua ore or aff legekona
en ætrigh Nu fa bonde quar ons ti
ond sitta or tegth wedhe gango a tod
gard tha gna pstin oppe halda for

Balkin

hwy gridzlicanna a grascha dagh Ne
sigh sik þessu engra þond hafua fen
git aff þwy ekk mind þond hafua fa
git aff þwy ey þwy hafde hoord at gø
ra þha wari þonda sik mz eens þwe
edsk oc wari sakloes Nu gifuu þessu
þondana sak at hay hafuu þonda
stuket sidan hay þwy rettelige aff
satte þha wari sik þonda for þwy tiuf
nad sua so þonda wart sik for þonda
for tolkil saak hewar eptø þwo bru
tom ellii-loke eptø landzlago þost
ægher hafua et þuatskot ey þwart
anz þua gott so mij þamgha ellii oc
fyra þamingha wardhe

Ne hafuu þester þond fanget oc
scal hay til lagha hafua v ørta for
sitt ærfuede þha hay þuk nordar þwy
ægir hay ey sorre bedab ey þuk ær
nordat ffer þhe v ørta ægir hay oc
scal sighia tre siala þwasser þhe eua
at þuksmo gifwerd dødra ony sifunda
dagsiny Tridia ony þuanada dagh wi
lia ærfuingha þhes dødha þwasse hafe
wa at ræmlango þuote þha stuedhen

vij

Kirkio

mz presto som them a sambin aghte
they som dodu er til o ora alle sunu
dra the aghte prestin tiddnuch aff allo
thy or hanb arfua tearlyti aghte ha
nera ay til tio ora the aghte prestir
fulla siala gifft sine. Barn sony mind
eru ay oij dra gamol the aghta for
dus ytaly alt forfal or the aghte prsto
enga premist fore taga er barn thil
arffe komit tha aghte prstir fulla sia
la gifft fore barn taga ay the aghe
nere ay til o ora aghte the o ora
lin sundra tha tagi prstin tiddnugh
swa som fore er sagt o a o

Nu kan weightfarande ma j sokn
sinkit ligghe they bonda so han hon
til ligghet han skal klukkarano budh fa
or klokkarin prstens prstin aghte til hon
koma skriffta or olio or lik wigghia
til graff folghe or graff wighia or aff
thes manz tingo v ora taga ony ay sua
mykit til er Ere siala messor er prstin
hon skyllegit for the samu penga. tha
cont they may ey sua mykit til tha
tagi prstin tiddnug aff allo thy ha aghe
or sighe prstin thy ena siala messo fore
nu dor staffkarl j sokn samu ra mist

Balkir

er þstin þay skyllogþe so bonda þeo
at þay eigþe ey mere en þriþ or skir
þo · bonden þoy þay higgter aat þa
eigþe gration til siggje eru ey grana
til þa eru nagrama þe sulu liþ
til lord þore or folge or ner ware
þa liþ lordas þeera þoy budh þaar
or wil ey þiit koma bote in ore
þeny tagi þe þoy liþ til lordh þera
elli ware sik inn tebegrifia maria
edþe þis þay ikke budh sik elli at
þay laga forfall þaffe

Nigen þstir eigþir mere taga fore
bondans or þurs wiginn en ore
penga for þeart lius or offren þud
myklit þoy þe wilia þafur bonden
selffin lius þa eigþe þay þeny wige
ata alt þuden or þeerilin lius þe þaf
wa or offren þeera myklit þe wilia
þa ey þurlit folk þral wigias þa
eigþa þe nu kirkiona lius wigþus
ytan alt þuden or offren þud myklit
þe wilia þurlit folk kalla wi þuss
ætu folk maku karla legþe folk þema
þion or þaffkarla þskal quma i kir
kio ledas eptir harn grifni þstenio
en ore penga forlius · þafum þon

HS B 47 - 8v

Kirkio

sinnsff liggs thz aghir wann ⁊ mark
wagho or offta sera mykit hon wil
or ledis in i kirkiona sita aft hinder
dit thz fatigh gewma thga ledis i kirkio
inz kirkiona liggs kirkia aghir hins sit
sonn hon forre atte · Komber gewma inz
sina laga inledningh or prester wil ho
na tha ij inleda or minster hon inz thij
sit sangelagi · Tha drli prstin inz tere
prstom sielffuir hay tridhi at tha sven
de stene ij laga inledning ellz bote
iij mnt tera biscopin or ena bondano
Nes hafuir prstin tillaghor or trond
fangit tha stal hay wakta sina.
thidor or wita hwat hay ar bonda
rom skyldegher · Fremdaga hogthidh
ippe halda for sine sokn · Jesla dagh
kindelmessa dagh ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ or alla hælgona
dagh skaptha dagh or kirkemessna
dagh · Hæsse frem arn hans retta
offer dagha aff bonda or hinstin gutto
bonda ellr hus hæma ay retta offe
dagh · Tha offrey thæ thæ hælgo dagh
thzr mest æpte komber or wariu salt

Balkur

Nu thyssekus the or Corbia ey
offra. Gredeg tha teda gren for ey
Nu wil Bonda barn sit tristna lata
Pstir ar borto or ey mz liffwi
aff sokn farem or hafir ey lagra forfal
or mistir tha barnit tristendom bote
tha pstir ey mwg thyn so barnit atte
Nu kay barn sinkt warda fodh or
ey til kirkio koma or the kino
ey pst fua Dopen tha thz i watne or
i cristo andro tha aftha mæ thz dopa
aru ey mem til tha dopin thz barn gefi
noz or sighsin swa lac dopnt tik i nafn
faderes or sonar or thes helga anda Dor
thz barn sua ar dopt tha ma thz barn
i kirkio gardh hæfghias / lissint thz barn
sua ar dopt or komber gefikt til kirkio
tha aftir pstir barne krisno til fullo
sin sinne war faat kay barn op wera
or iarlbas om huat thz hafir krisno fan
git effir ey om iarnlaugha esse aat that
ar fot / Tha aftir biscop thz runzaka or
the mz gora som han bædst or rettust
finder Nu bigiten karl or kærlingh ensa
ne i torpe or hans kona foder barn kay
thz barn sinkt warda fot ar thz hedir dor
Dope thz fader effir moder thy at the

vii

viii

Kirkio

haffde engtom undrō til sigthia Thi riffs
ey hronaligh for gridsifwi lagh Nu we
ffere i by oc thiar bonde til sin gruma or
hedis gridsifwi lagh Nu wiekar hans oc
barnet door hedit tha bote bonde iij mork
ellir dyli mz oo marom at hans ey sende
gridsifwi lagh ffak hans aat edhe tha bo
te bisstope halfft for barsens tristendom
Tha aegfft angtin sak for gridsifi lagh ope
Nu kan bonda sikkir ligge Halda
Noc sendir budh pstemu Pstir latir
sik annat modhare barn Door then
man oc faar ey gedstap bote pstir bo
dans arfua iij mork Nu faar pstir tw
budh badey i sendir barn at tristna oc
sinko redstap at fora Tha aegfir hin fer
threfpa bonda ay barne Nu latir pstir
sik modare barn ay bonda Door bon
da ostpradir bote pstir bondans arfno
iij mork Nu faar bondey pstey budh
at wighsia kik. staar kik owight ena mat
at bondans tewa ellir tre netter bothe
pstiy iij mork ellir witti laga forfall mz
tedem pstom sielffuin hans tirdhi oc aff
the iij mirkir tugi biscopir tewa mork or
bonde ena ffoter bonde kik owight
vti for ay tiis hafuir sina sengte ime sta
dit tha ar hans saker aat trey mörkom

Bull

Sua biscopens Andria allo thiny sony ior
dena atto sony likit oknn sordis Cordia
shudarens Tha liik hafur sua lenge in
ne standit tha ma bonde thz vtscira at
sakloso or sielffin thz i kirkio gurdh
iordha Nu grifur bonden psteno sak
for sin Wardnat at hay ey redstap fik
aghe the pstre Wald at Wite sin forfall
mz tebem pstom or sielffin hay tridhi
Forste aer thz at hay ey budh fik Annat
aer thz at biscop haffde sin sauupt Cri
dia at hay laa i sotta saughi ffiaerde at sa
messo sagde tha hay budh fik brister at
edhe bote bondens affio iij mirker
Gor pstir massofak a helgo dagh sony
for halgdh aer fore bote iij mirk sino
sociamanony vtten hay Wri sin forfall so
for aer sagt Nu aghe bonda om sona
dagh til kirkio komia pstir aghe helge
daga hisa or fasto dagha buda glomir
pstir or brytet bonda bote pstir iij mirk
Gindir prestir or brytet bonda or glo
mir tha Wari bonden saker at tren mir
kin ffor alle the saker the psteno Wites
tha scal hay kallas for sin foreman Ffor
aghin hay antrigge Wa'rias effir fellas
Wa'rts hay Wari sakloso · fir'z hay bote

HS B 47 - 10v

Kirkio

Nu ma bispop essir
prestir mag ey i forbud satta utan for
tessu maal. þis er for stipt for tiundi
for kirkio tillagsor oc þstuns oc for all
undelik maal oc ey for fe gialdi hul
kin þstur þse ouittelige sætir bonda fra
kirkio utan sins bispops orsoff bote
iij mark halfft bispopu oc halfft bondar
Nu ketredr mag i forbudi satter
for þætta sak oc sitter i forbudi mat
oc iaulanga þa ma bispop hag i bag
sætia kil hag sik ey þætta oc mader
sokia ymia mat oc iaulanga þa skal
konuge til sighias konuger aghe þer
þes þætta uz skaridi oc uta kirkio gud
doma þætta affue tagru hans godz
oc sielffuin higge hag o gilder
Nu kil mag sine eghu til kirkio esir
klostrs grifua hag aghe kald hunt
helliu hag kil þstenu til fudho grifua
kirkiona til skurid Nu sighe þstu oc
kirkiokarinding uera grefnt kara oc
þis mekab. liffuin eghen Tonj graff hag
aghe kitz ordi kita mykit hag graff.
er hag dodir sonj graff oc hans arfua
sighe mey þa skal kirkia uz fustoy
kita uz þenu þis uz kara þa þis

HS B 47 - 11r

Walker

11

griffinn war Ella mange fuste a gifta
wam with gaffo sonn with kop hewar
gafin aff thy hon ar til Gifinn man
effhy fore sina siel kirkio ellir kloster
ar mar stadder wettin arfinnga or han
ar til and home sigge the bade ga wider
or aru fasta wider or full skal stade
thz fast or fult a hunu mygit han gaff
Nu sigginn arfinnge mey ellir ar ey
mar ellir offmanse effir wittinger Ella
sina han ey mere grifna ay hewan tronde
penng aff sine gamble birdh hewat han
aegfinn mere ellir minnre thz ar lagha
grifft klandar thz makar sinna mat or na
langa so man mere gifinn ay lagha gifft
grange ater alt thz off ar lagha gaff
han arfinnge fangin wam ellir utlen
dis ellir offirmagse Ella stande gafine i
tagha hender the til arfinnen hem koper
ellir han til sin retta alder komb hat
we sidan arfinnen wald hewat hellir han
wil grifin halda ellir ut grifna sinna mat
or aar klandar thz mugen sinna mat or
aar eff skalo som nu ar sagt tha halde
kirkian thz fult or fast som hon fanget
hafin Alla affinnge lodh sina han grifna
hedem han eil ellir for sina siel Gifinn

HS B 47 - 11v

Kirkio

man mere en laghra gaff stunde thy eens
at arfinga wilia Gifinn man kirkiom
andre goz stunde thy eens at arffinga
wilia Gifinn man gaffuor mz wt arfinga
wilia thes tha ar wttur arffinga hafin en
gin wald the gafuor ater bryta ar thz ar mz
fullo skala oc fasto gioz oc giffinn Nee
giffinn man i lysoro pste ellir kirkia the
seilin twe bolfaste mey widr wam so thz
wita stola oy thz klaudas kay Ey ma kler
kara thy oy wtue barn Nu delir pstin
oc kirkian · pstin sighir sik til fodho waza
gifinn oc kirkian til skrudh · lissinn then
som gaff hafni wald at hennola thz hue
han wil ver ey then til som gaff tha wi
tny thz som then hullkin thera thz ens par
te eghin oc gude hafftna nepd prestin
oc halftna kirkian Klit thz kirkio gifit
wardr hnat heldr thz er iordh ellir
lossna ellir affrudh so hon faar aff iord
oc ellir oc thz som hon kopnr mz sinne
tionda thz eghin hon sik mz skrudu oc
the eghin enkte annat mz gotus vta sama
kirkio til tarfna Nu wendr maker iord
wadsat kirkione · giter bonden the iord
ater lost ellir hans frendr yma stymadhs
wari iordy thera for magho the ey the
iordh aterlosa wari iordy thers som

Walker

Gif friendsamo spraeld gudsceona
lage spraeld oc ow hor maal ofer
aefstint eufiu aluar domare eller sokiare
a thala utay biscop eller thesu sow biscops
doom hafiur handa mello wardur may
eller gewma say for thy make tha bote bis
cope iij mure oc wade biscopriu hewat
geldur thz hionelagh scal standa eller
ej Ilu fastur ma sik kwena oc brytz the
fastinge op mz kirkiona lagha dima tha
tage biscopriu sex mirk aff hewario skil
nadh oc bote hewart thera iij mure ay
thesu bade walda skilnadeu waldeu
anat thera tha bote sex mure oc thz the
re sakloest wara til hionalagh bedib
gifur may sik gewma hafua fast oc gewma
nekar for [illegible] mz brest
oc for [illegible] ow warids scal [illegible]
[illegible] sak for hoor gifua uta lende
[illegible] hustru gifua sak sue mello eller
warder bade gewma oc ma sue tage
eller ann thil teeggia gnana weitne
sow seet hafua til gauto oc fiagafe
the faar biscops lanzsma antrigfe
lagh eller ganiff. eftir the ordlagh
taugit the hoor wertib tha warn
bade sakloes may oc gewma oc sea

yolii

HS B 47 - 12v

kirkio

landz lagom of the wilia mz kirkiona
wet samay wigthas kombert maker thin
i thin hysmiga dagsin som for fall wet
mz firendsamia grudsteela kigh ellir
wet hon ellir hay andrin first ellir of
amat chokat thz therin thonalagh ma
hindra tha ma ey pstir thin samay
wigthia ffer ay thz maal wet of cynt
koma the of cuthin forfall ma thin
threny hysmiga dagsiony tha ma pstery
thin samay wigthia of hafedi sidan en
gen wald opa thz thonalagh taka the
thz hordi at pstin hystir lagliga for thin
Wel morter thz thonalagh sidsen
the wri sua lagliga wrigdh til sama
bote sm mer teda konige teda
[illegible] of rude hagsin [illegible] nuden en
of halfina kirkian Sklit thz kin
wardir hnat heldir thz wer iordh so gor
losina ellir affirdh so hon faar aff iord
of ellir of thz som hon kopnt mz sinne
tionda the æghir hon sik mz skrida of
the æghir enkte aigat mz gorna vta sama
kirkio til tarfina Nu wardir maker iord
wadsat kirkione. giter bonden the iord
aterlost ellir hanz hiendir ma stynedigh
wari iordy therra for magho the ey the
iordh aterlosa wari iordy therr som

Balkint

hoor weter. Ellr aythr thin bud lagh
for sik mis þ mana edhe. sak han at
edhe bote iij mrc. or gewinan wari
sik mis þ mana edhe. þis there aat
laghin fallint gange under sefft or bo
te senga mag efft thy so sighias stal
j griffta malom. griter manen edhen
gangit warin badin sakloes

Om hus griur sino bonda sak athi-
ge for hoor tha aythr bonda hene
festa þ mana edh. gitir han edhin ga
hit warin baden sakloes ma or gima
falk manen at edhe bote iij mrc
gewina gange or lagh falk hon at edhe
bote iij mrc kombent alt sama hoerdo
freidz samio spield gridsawio spield
the bots hewart on sik or wares mis
engo edhe on wariads stal Enge ma
andro sak for hoor griua vta bonde
ellint hustru griua sak sine gwello ell
wardir bade gewina or ma sine tage
ellint ann this tewegria mana weitne
son sett hafua til gange or fia gufe
the faar biscops lanzsma antrigge
lagh ellir gamigh. ellir the mal lagh
gangit the hoor certis tha warin
baden sakloes wan or gewina or sea

(Joh iij

HS B 47 - 13v

Kirkio

Whitnil wes warden quan bar of a
tagghin mis tuskoan whitio to sighis
stal i griffumalan bote hedant the
ra iij mark bisopeno Bisop ar domar
re oddin oder hedart the so thyr
bote bisopin sey wes a hedaria
handa bands maal the holst ar ar
vartt malsagh forz the stal letab effit
sanista whitio ma kan fa or epr
thy domar may sammast hitter mu
aru of whitne thif tha domes for
they sakin griffs. edh effte lands lagrid
Witter hay edh in gangit i fridi
wari hay or alt hans grotz sakles
fasz hay at edh bote vj mark or sey
bunt effte lands lagrid Ecy hur ko
mugend anay malsagh tredra hu
daino Haffdart may hronalugh el
lir lestelage i kirkio offe kirkio
garde hafui bisops laugena the
tedegria quana whitne til. Wari
sik the so sakin griffs mis p mana
edh. Gitter hay edhing angitta
wari sakles bade ma or quana
ffals hay at edh bote iij mark

Gallsir

or ffemna wæri sik mz lagho. giter
hon sik ey wæri bote or iij mark
biscop æfter ranzaka hwar som
kirkio eller kirkiogardh o skæran
for han ær sakir at sex mirkinn
or halda kost at biscopin tha han
kirkio eller kirkio gardh skæran
swillkin pray thyd lagh hafir mz
fæ so mz andro ffemno. wardir bart
or a tughin han stal bindas or til
thingo forns tha stal massægrande
gora som fæt æfter sidan stulu
oij mic nepnib a thinge som tha
stulu wita hwat the ær sant ouer
wæria the the som sakin griffs tha
bote xl. mark the so sakloson bant
or kistude. ffrella the han tha stal
lifiadis i nordh effinas sva or tha
fæ so han thorde the bind mz. wil
malsægt hin liff gifin tha bote vj
ouer tva biscopeno tva konungen
or tva massægt Nu gifin mia
andro sak for tolka gingra tha stal
han the til hafua tedegthia mana
witne or hin wæri sik mz oskin
men giter han edsen gangit wæri

HS B 47 - 14v

sakloes or sella wittrey. Sulis hay at ede
bote xl mrc sony for ar saght or bisco
pur rudri sifft hans Nu ar man bort
sifftadir or bedis bireff aff bisopiny or
brudur bireffia for ij gin wil ey bisop
hin breff faa Inna nat or aart bote
xl mrc konugr malsagh or allo ma
nom Nu budur bisop breff or bedis
brefua for wil hin er bt grifia Inna
nat or aart bote xl mrc tfir ar bisop
malsegrundi aat

Nu sifur bisops lanzma boud
xiv saff for helga dagso brut sicffir
hay hafua gort adlwinat a helgo
dagh effir or sighr at hay hafur bru
tit sattay or skipadan fasto dagh
arn tedegfra maria wittre til tfis
ma hay hylia mz tio maua ede sfalk
hay at edfe wari saker at iij mrc
or wittrey skarey sakloe Nu sigur
bisops lanzman siptedan ma wari
gangen i kirkio tfe ute atte standa
effir at hay aat bot i skrifft effir
or hay sanwaru gaffe mz hantsat
tuij mahne effir mz wiskipilsom
farit arn tedegfra maria wittre
til tha wari sik mz xo maua ede

Balkin

fals han at ed. bote iij mere or wit
hen warin saklose. Warinus restitu
bistop's lacrisinan lagh ellin. Prauida
uta hafii written malsagh fore sik
ellin testegria mana witna. gifter bo
den lagh ganget tha wari or whitne
sakloes hebat laghen fellas ellis ey

Ne bariab mery om helgan dagh
Sua at man sazsteas anttighe mz
fullom sarom ellin drupo tesi tak
bistop iij mere. gifter han wart sik
for malsagh tha wari wandr fore
bispope Baria tlle elle tie ey ma
om helga dagh the botes ey ita eni
ga boot fore hebat helliu the ay-trigh
te marka sak ellis siex mere sak hver
som man drepin a sykno dagh bote
bispopen iij mere Drepa tlle elle flere
ey man om sykna dagh boten alle bisco
pen iij mere hebat som ma drepin om
helgan dagh bote bispope siex mark Dre
pa flere ey man om helgan dagh bote
alle vj mere bispopen Drep ma fadr
ellin modert thustru eller nakan ma
saucia alstat bote bispopen vj mere
hebat the helliu skeer om sykman
dagh ellin helgan Drepin ma prest

HS B 47 - 15v

Kirkio

Offer aman klerk offer sarzan fullo
sarom om sykman Dattt bote kirkione
xv mark for banz makt or iij gild for
hans manslegh Drepar man klerk o
helgan Dattt tha okis ther til iij mark
Alle the sik gita wardh for mito mass
agandom the seny warda for allo thin
ther a thala or ther athin bot at arn
hon fakkis Nu kan kirkio gardur
undr ligge tha aghin bisops kausna
sokna syn til ciepna arn farkitt a kir
kio garde or wittnar swa syn tha bo
tis for skart kitt iij mark til thes at
thry arn swari swar for sik or sit lidh
or sokne wari sakles Nu stek man
aff andro i kirkio offer kirkio garde the
ma skear gia aman trugha sin tiuff
or tiuffar lotir bispop iij mark for
kirkio fridh brn or broten opt
landlughum Hy aghir hay ther
fridh hafua Thy at hay brot no
te samed kirkia

Ne sigh aff sakom the bispopr
aghin at thaga aff at thaugh
edhom for ens manns edh a
ghir hay iiij mark taga ofer
skin edhl arn ein tha taki bispop

HS B 47 - 16r

vj mark iij mark aff edd[illegible]
iij mark aff hoewitzmane thingals
stere edhur ony sawch maal thanne
edhur tuyre edhur ekir thrinne ot
ne of bryds attir tha tellen alle ho
the bispes boot vj mark aff hoewit
mane iij mark or iij mark aff edd
witene ay the sawar halda skili
ab the aat tha bote hewar therm
vj era ther til edhewitit hafur fulla
iij mark sidan sua aru fylte iij mark
aff hoewitzmane hafili cuse wald
at kirfitia mem hay ekur hab edh
wite Outen edhwite wardh sik for
hoewitzmane tha bote hoewitzmane
vj mark hewar ony edh thanger of
bryds then edh ato tha thange be
ten in til hoewitzmane j bispes
sakene of hoewitzmane thange in
til edhwites hewar so til thing
bomb of sighir sik edh hafilia thort
of fylt of wil the mi wina sin &
lo broder of dynis the o thelt tha
bote iij mark ay ey ar edhwite til
ar edhwite til tha bote iij mark edh
wite of iij mark hoewitzmane of thage

kirkio

under sefft hevat han hellir hafi
sworet ellir ey thangir off iinagi
dis then mydra ar ey fempta dir
ellir o sskirsstadir ma then o leddir
ar i kirkio then edhir ar o thilder
or kirkian tagi ey mycr Domus edr
op aff domain ellir lagmane or
trydskas bonde widr or wil hevar
te wardia ellir wetrda or ey donie
standa ellir ort thorn komber kirkio
na for manz bresf til hans or manar
til at thorn ort wardia mid domia
ellir under sefft thangi wil sa hirte
thorn ata thanger i kirkio sidan sin
war tis forbudit or thor messofal
tha bote iij mycr for forsta messofal
sva for annat ey wardir the bot
mere ar tho att messofal seen fleir
tha ar han wergir kirkio or kot ato
tha wani sakloes Domer domare na
kan fullen or under sefft or tager
kirkian tisir prinicta fore or domer
domar thesir manen sidan wandan
or anan salma for sanir maal kir
kian ressinir the sanna thamgel aten
fa sin wardsir domder sakloes or
trifua sin lidugan for the sriffir so

Galkir

aten stander or tagi sua parunta
aten or damare þæte iij mete for
sua dom willo þæa mete biscopen
j mete konungens or j mete þæs so
sakloß wardir domder hafur lag
man sua domet þa þæte lagman
vj mete iij mete biscopen ena konunge
or ene þæm so sakloß wardir domder
Nu brytet klarkur widr lekina
hwat sak þis hæst at þa agir
lekina kulla klark for sin bispen for
man þæn kirkione dom hafur bry
tet lekina widr klark. kare þis a
þunge lekman swari a þunge þæ kir
o inz lagom ellir laga botim Bry
ta kirkio skion a anat folk ellir an
nat folk til þæna þis agur synd landz
lagh standa hwat brutom þis hæst
ern sua om man delur widr kirkio
na om iordh a hwat iord þis hæst
ret þis agur til landz laga standa or
under konungo dom or lagmaz at skilnat
alla stadz þæ biscop will ey ret gem
agra þæt bonda wald at koma for
sin konung all iorda delan or allior
da allarekan hwat þis warandi klerk
ellir lekmen þis agr standa til landz laga

Ppiij

HS B 47 - 17v

Kirkio

xxviij

Alle aegtha i gutz fridi wann or
the helga kirkio the gudz lind
ma folge or thir eru i flok ellir
fur oegte mz hewan som the frid
bryter hewat tha er eftan kirkio
thirde ellir mmly tha er sua thilt so
the wanz thort i sialffue kirkio tho
hewant effte sino bruto. Ef the dela
anar sittiar hafua fanfit skadi i
thim fridi or anar nekir weitin tha
xij men som the bade nepna or the
sannes xij men sculu wann aff sama
socn hewat som stirls til at taegha
thridz lirtinnd sidan tha er hin forbin
dir bote biscopen iij marker

xxviiij

Oppen the maal gew op nepnus
aegthir bade guda kirkio or kio
nu bryter man fridi om sti sannes
dagh or a sti eriko dagh om wanf
dagh then yffir ellir om skara torf
dagh til opsala farende or the wan
de or tadan farende hwilke the frid
bryter bote xx mrk kiona or xx mrk
kirkiona for fridz brutet. bryter ma
far fridi om effta wanfue dagh
i sektinna ellir the biscop wigir kir
kio bote samulud effen frider nu

HS B 47 - 18r

Gallsir

ar op taldir hay gewigher in ony
apton sangte tuna ony affione or
bt at andro dageno tha dagthfolgt
ar. oc thir æga bade rada nempd
kirkia or krona. ary edzorit bryts
i kirkio effir kirkio tarde hevat me
hittis sate effir o sate til kirkio
farande effir frey ary sua ar at thy
fiere at skilde hevar so rua ward
medeger dragin aff kirkio effir kir
kio garde hevat slegtmate mane thz
helste ar zua hay hafuir for brutit
sik mote sama kirkio so hay ar i stad
der. tha tagi kirkian xx mark for
fridz brutit or xx mark krona ary
gewigen ar kiub or oppinbar ar ey
gingin oppinbar tha radha halffua
nepd kirkia or krona or halffua the
the fælla wilia. fælles they so sakin
griffs tha skiptis fridz brutit so far
ar sagt or alt at eno sex mark for
bandz makit. or sin kost tagi biscop
ary hay skara skal kirkio effir kirkio
gardh. tha ary manhalghe ar skerdh
i kirkio gardeno tha bote eptr landz
lagu or a vj mark for bandz makit
ary the gore i kirkio effir kirkiogar
de. or widh tæssa nepd mid ar optald

HS B 47 - 18v

[illegible] kynge sancta or bispope [illegible]
[illegible] bade or a anor therta at enget
or grade halffna [illegible] kirkio or kir-
na or halffna then the fassa [illegible]

ffinito libro sit laus & gla xpo
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

1. Item bidir mich so ouch tyl kriche
i hanch kilchen ouch alle thinni irlich
dach un sinir seel varn zitt of
zeli vrunchir

2. Item tyl thit andra alle alt thit choda
ouch keop i thymil of po wedin of
alle thit choda so bedi i thit chambla
of myi Zistchamitz vttzyth ir Teomi
mich aldach tyl chodhi kwarlei tyl hyff
illic sich om mich thinni ilchi ovithlichi
Gwir

3. Item thit Zydi ich alle thit choda
Com chwich ir illic chöris Leam i alle
Wardin of alle thit choda nach un
ichche illic kir ipte ächtzendis vardic
Bodhi tyl lisch of chasch Lommi aich
aldach tyl chlich chodha illic chanchin
Zül lisch illic sich om mich thinni
idin Dritchlichin Gwir.

Förmanung

Gewis den om lich Zistrich:
Zu kürir tit hyn dem: Ff

Gwirin Schinttir

HS B 47 - 19v

Ensimmäinen Cappaleen
Ensimmäinen cappale

Minä wäkwoen Jumala min minun
arwoeni, hänen pyhissä sanoissansa
että tahdan waka pän minä myt wan
non on myt ~~et~~ oyttea Ja eij Vaza

Toinen Cappale

Kuuki mitka Jumala hyssua on
luomut taywaassa Saa maan päällä
Ja kaikki sij syttewi Joka on Wanhan
Ja Vaan Testamentis kyrialisten ellö yksinä
Mullö myös kyttewi Tawoij laysta sitä
Jos myös tämä Wallö Wanan Wäen

Colmas Cappeli

Kaikki sij syttewi Joka kiellij on
Laysta kyhistös kiesten kaikkisis
Tawaylmas Ja kaikki sij syttewi Joka
Taywallä onkij laysta kyhistös sama
Kyllä ollan sij ytaskij laysta kaikki
Sitten ylöstä kyhistös myös ollan
Sijnä myös Tawoij laysta sitä
Kyttewi myös Tämä Wallö Wanan Wäen
Jos myös sämä

Hæc boriae konnuche bilker or talias
i thy flokka pyin ert

Forst hwu borghamestan of radhmen i
sculu wehas of my hwat dagh or my
there edh
Hu hwu marghe borghamestan or radhme ii
sculu ak wara or hwu marghe menske
effir thydske
hwu stadhnis book or insighte sculu as iii
hwu marghe borghamestan or radhme iiii
sculu wara aff eme slakt
My borghamestan effir radhma taghe v
muto forsin dom
hwat mane stal wara stadhnis sessinde vi
My borghamestan or radhme wardha vii
kiffinde my wessit
My makar talar o sofflica my konghe viii
effir hans radh
My makar ofer thing a the may som ix
konnuche taghe i sin fridh
My makar bryter konnuche dom effir x
hans embitmans or hwa so hwir a and
for hwom effir i adro lando ept dom drida
Nu er makar wethfanne so hafu hff xi
a ondan my field effe my makar annat
My makar talar o sofflica uppa stolte xii
effir radt effir til en aff thm i radt sighe
hwu tafuerne sculu wara i hedno stad xiii
hwa so gifin malsfende ept fira sik xiiii
so um then som ha til sik taghin
hwu mardh aux hay stal ant minsto xv

HS B 47 - 20v

Cominge

bramia cera so burstan windr of an ferdh
xxbij sceat tuna ærsinb ambetzine stulu warst
as of an thera edh
xxbiij Ond thes mas brut so stan bisman
punda ælr makan mata falstar of an
thera som thæ andran wæther
xxbiiij Ond stat a stadin hæfe hunu han stal
et gehwæs
xxv Ond brut thæne so eg gore thina sket
xxvi hunes mutzeth ambete en mata ma
eppe halda
xxvij Stu an thera fordel so borghmestra
of radhmen stulu hafua an aridh
aff studzins inwelde so thæ art sithia
xxviij hunes opta studzinb book stal læsas
of i sceat tuna
xxviiij Ond all leyda brefne hunu thæ stulu
striffnas

Alle stal man borghmestara of radh
men wæria. tha stulu alle borghmes
tara of radhmen sceart aar attu dagh
for sta walbuzgha dagh timelica til rad
stufe koma. wridr sceats thera tre
hunes fogatin of borghmestaro so an
thæ art sithia era mark. konige of
stadin ij mark. A sta walbuzgha dagh stal
man thera kysa so walde aru a radh
stufthune æpt ganbleon stadhe thera
som borghmesta. elæ ondina stal wæra

Balkir

ham scal þæra scæria. Gif þa biddæ þæt
mik guðf þiehþa or þæ hlifte domæ þæt
a haldir at þæt scal minno long þro
scæria/ or wiðr fatige ok sikn/ allom
domo þæt fylgia/ or aldi wrenghia mo
te samlæti minno/ or lagh ok lagh aldi
wrenghia/ ellir o þæt stynke for þæ
stuld/ wild/ ellir þeniga giri/ or ei for
allendh/ ellir illwilia/ ei for frænd dæmo
ellir winskap. Gif þa se mik guðf fulde
som þæt sand sighe. Ok þa radmen
sculu þæhias þa scal a forfrite þæ wæ
Bozgrimestæna sculu þæra assæna
sicco þre tydsk or þre swensk or
ffe sculu hfwart arit sitia. Radme ak
sæma. þoy halfft aff hfwario. Ese scal
þæra swensk bozgrimest ellir radmæn
so fyddr ar aff swensko fadr & hfwat
hellir modhore ar swensk ellir tydisk
Or þæy scal þæra tydisk bozgrimestæna
ellir radmæ so fyddr ar aff tydiskom
fadr & hfwat modhore ar tydisk ellir
swensk. Aldi scal þæra anorledhis skiptas
Tio radmen sculu þæra or sitia hfwart
aar fæm swenske or fæm tydisk. Annat
arit fæm tydiske or fæm swensk. Or
tridhia arit sannledis. Or a þæ boz
grimestæna mz þæm bozgrimestæno

HS B 47 - 21v

konungs

radmanna son for er sagt. Þessen þeid
i sverike er hafuir swa æpne a mano
þan hafii minne eptir þiv þan for ma
kan þiss or tima at minne mantal er a
tydisko æn a swensko. þa fylgis tulit
ing swensko mano æn þe æru til or fol
kis aldr. nu tydisko for swensko æn a þen
firsto aldr. ma or þessen radma warda
son er hafuir efthit arff i stadenom

Þat þe þuso effter kristo son stadzins
inskie book or priuilegia skulu þa
nas sunna þe skulu þer ovrka vara
aat sunna skal þessen swenske borgames
taren hafua or aldri þessen tydiske so
on þiss arit sitia or domia
er skulu vara borgamesta effter rad
men aff enne slakt at sama flere
æn fire hvat þiss er magh sænia eff
skiftrup aldr skulu or þer brodr bor
gamesta effter radmen vara i sendir
vta at er vare angat val til

Þaffter borgamesta effter radma mete
for sin dom gifuii konugr mute or
lote pl purk til traskiptis malsagnad
konugr or studeno or danske borg p ra
deno æn han vardr þiss til vunen
huz siep manom
vilkin man til stadz sifuide skal va

kalkir

lias or the scal warda han skal wa
wenskir or aldi verkendskir

Ran the or sera warda at borghames vij
tina or radmen warda kiriknude sma
mellan ven welkit tha the sculu borghames-
tana or radmie warla tha sculu the ra-
dha som fiere sima halda or bot skal
the til hafua or forgriin pris haldin ok
sculu the gorlica profua all maal for en
the the makan stadha a gora eftir lagha
Ro han makar olofliica tala a konuk viij
eftir konuke radi the a therib hedur
hanefr tha scal han i stadzins gomo
setias or hatthuggin warda vij the
er-u sex godhe men til witna sinnab or
ordhin anozledis tha scal forgatin ok
han doma epter thy thin er widrkenelikt ok radhen
for konuctin or hans rude eftir or han
scal i stadzins gomo setias the til konuk
skelfuir ok han domer eftir forgatin or
radmen efft hans biudhi en tha gier ei
sat borghan for sik

Hera som gor gunt a then man som
konuster hafuir tuctit i sin fridhum
sino opno breffue for the at hun kerde
a han fore konuke warde han fanghin
or vij sex godha menia witne the lag
lira til wimen hun hafii for gort liff or

konugo

Cornwall

+ ok arfwuch hav takin yordh hus eller gurdt
loschrat tachi malfactande en triduum
aman kornwr or tridhia stadin

Bryter makar kornwr dom eller hus
embetzmas thr han hafu domlresse
kornwr dom a drifuit bote yol mirk til kornwr en
sall / thessin bot skal ut matrib mz xij
manom sthrst aff hans loschru Aekk
ey the til tha matte hebb hans Aekk
ey hus hab tha mati yordh eller tompt
hans / tocth sea at firendr hans hafua
makt the yordh at losa som sichr i essda
halkin Nottsir ey thin aat so a aman
kerir aat sochatinb eller borchamestan
dome / ura kerir thr sanna a han i andro
landom eller kapstado bote yol mirk til
trestipt mal. kon. or stadh. or bote hin
sin stadha ater

Ne kember matter westfarande ma
for sochatin borchamesta or radme
or hafur hresse a nakan ma ey stald
ar sparandin til tha stukn the hin ge
nast met skipa effter thy so firendes skile
ar redstuffe dachr ar eller or for an
the offete kemis han ey wedh trellit
som a Paris war sik mz gettrabirfue
sino eller mz fulle wittno at han tget
trillit hafir effter thy thr ut skile i red
stuffe halkeno / ar ok ey thin til som a

vestfarande

Baskir

karls tha skipi sogatin or borghamesta
en aff sik sonr hans karemal rykta stal
or hans tagi karmidens briff til sik mz
thy stul hans taka til swarmiden swa so
hans sielfn akarmidn ware for sitir ha
thz so swa akera stal bote iij mure eno
thm hans er malsma fore and konungs
tridhia stadin or sidan swa opta hans
thz for synner

Hwilkin so talar o lofflica eller lastlica
a sogatin borghamesta eller radme thz
a thire hedr gang bote xl mure thz
tagi forst sogatin iij mure aff hwar
borghamesta samfeldh thz and tagi
konungin or stadin en til aru tweghia
manna witne eller wari sik mz sex
manna edh. Talar makar o lofflica eller
gor last eno borghamesta bote xxxiij
til traskipti en til aru tweghia ma
na witne eller wari sik mz sex ma
na edh. Orkar han en bote i makre thy
iss er sagt: wari slagin widh stuf
or fly stadin or forswarna. skuld ha
ar i stadin miste tugo sina. mugir na
kar ero aff tessu forda manno swa at
gagn konu a thm antigtia inlandis
eller utlandis bote xxxiij mure malsk
kongs or stadin eller miste ho fridh sit
Talar mokar o lofflica eller gor last eno radmadr
eller fridhstiffnarn bote xxxiij mure til iij skipti en til
aru tweghia manna witne eller wari sik mz sex
manna edh

HS B 47 - 23v

Konungr

ey til arru sex manna skipne eftir þeari sik
nig tolff manno Ok þeari þæy so a skipt lugt
sua godhe menn sidan so for or ey menn
þesse þeirre er

Þe skipherr eftir þessner stuku þæ
at minnsto i skipario standi sem þegnskap
mundo manno stuku sakia ok or mat or skipa
fodr bade hod or korn or alla þessa torfft
apt þiny þiz þeart eit or þiz gieldr a þet
tom þurfti so dagsi skulkin standi so þessa
ey haldr bote skipar borgarnesta ok mun
so sem þiz arit sitia or skipar radnia þey
mun sem nu þeim sitia Tagsi malsvasta
dey iij mun aff skipario borgarnesta or i
mun aff skipario radmanne þiz and þeari
konungr ensak Gasia ey þe sem þer til
þordsa skipade eftir skipta bote skipar
þessa sua opta iij mun so akarne til þra
skipti malsf konung or standi vta skegre
brut felsger kan makit biptas i þeim sker
borgomen botis alt opt standinn þet
ok mugen aff þeim sem til konungr hafde
þald makir sit aff tagsia vta rode þeim
or þet þiðrgield vtan hann gori fult þess
a hann sem a karit efftir sino

Þessa so gifin malsvasade þet fram sik
hafin for giort sino þet skidr þeim
sakar Or þeim so tigger malsvasande þet
þeim skarin skeartin nu sagsi eftir þeim
Konungr tagsi annarr talin til sik vtan

pom

þessi þrir menn i hymbrom standa

þessi

Balkert

som lagh sighte hewa the for bote xl. mere
til trælkipte mal. konst or stade efter wæ
ri sik mz sex mana ede at hay aff them
laghsu ey wiste Orkar hay ey bow gan
ge til erfuedes for konuche or stedsin
or the lose malsæstande rat til sin w

Wil makar byoma wardha j stadenom
gestir efter byomar swen lætthe fra byma vande
fore forthatin borghamesta or radmen
w era frenga or the skipte efter halso
stadga or them so swa skal warda byo
may hay skal hafua borghar mæ forsik
at hay skal aat minsto vi aar byoma
wæ or alla studerat uppa halda rempt
widi sin byomay efter sine mestho i
allo thy stadeno kay hænda Or thene
ede skal hay swæria Swa bidde rak
mik studh til hielp or aff halpton at rak
wil or skal nino sira konuche tis wæ
or allay studerat uppe halda effe me
magt or min byoma fordha badhe
inlendis or utlendis or hay swarsse
nidtrykk efter forderfua uta brut
Gidan kope or seli som anor kyma
efter byama epte thy j kyma bal
keno staar or ey for widh skab pol mere
mal sæstade vi mere the aff or the and
konuche of stadin til trælkipte Of
them wari ghuges may som the fore

byma vande

w ord fend

HS B 47 - 24v

Konungr

Windr burstap ytra þeim þremr
Waxa at þan vil kopman vardha
þa þanne firum fore ~~ond~~ foguti or
radmenn or taki þer vidr or þy and
sigge vidr or winne burstap affnijo
alle stulu þe enkanelica sefuas a stad
þus book so burstap winna ok alle stu
lu þe burstap winna so ey eru fod
de i stadheno hvat heller han er in
lanzkir eller utlanzkir Emptis ma
aff andro kopstadh eller lande þe ku
nn so er barn fodh i stadheno or ha
fuir gardh i stadheno eller lande eller
þenne fadr for þenne gifui inkte bur
stap er þes ey þera eller hafi ey wa
rit gifui þa burstap ut alle þe
sik setia midr i stadheno or eru ey na
kars maz þerna or hafua þe til
oij mure þe stulu burstap winna Ta
eller makar maz sen eller seen vidr
lagnuf utlandis or vil sidan hyma
vardha eller hymas seen gifui bur
stap ut aff eijo dintin ma hafua þera
vidrlagnuf ena i stadin or and ytra
stadin ytra han bote fol mure or þe vi
drlagnuf so han hafuir ytra til tagit
or sina sialfs þere vidrlagda mz or þe
vidrlagnuf mz þem fol murku taki
konungr or stadin till þess skiptis

Alle
dintin ma
hafua vid
lagnuf

Walker

Hafur makar bynnas sey eller swey arff
i studend eller or i makro stud i swerik
arfft eller kopt eller hurn þes er þil
heimit or wil bygge yta wikis seli þes
bort þurn mat or aar aff þeim dugh at
hay burstap op sigher. eller gna þes sta
lica with fraar at hay wil otlandis
bygge eller aftsi þes komme or stade
halfft hwart þerra aghir makar bynnar
sey arff i studend or wil bygga otland
eller hafur anarb manz widerlagnet let
lendis seli þes bort so for er sagt eller
hafu þes komme or stude yta hay fur
ygen i landit at bygge eller widerlagnet
mot taka. þurn mat or aar aff þeim dugh
sem boken war kyst Or a þessa so byg
ger otlandis or hafi her arff i landt
arfft eller kopt eller kay ay arfuasa
li þes bort sem wil er sagt eller byg
ge her i landit eller wan þer ow sagh
so wil er sagt ny bynnar synir aff
þe þer þiena i studend or hafua sit
or gna widerlagnet til þo mer þe
stulu winna burstap aff þe gna so
torfwo sin arund fara or sighe stulu
bura bryff hafua or þeim fara up ryga
hwart aar or gifua sefuare en halff
ara sey aff stulu or þe wakn of

arff i studend

þe sey kyff
widerlagnet

þeim wand
ay wakn

HS B 47 - 25v

Faller unger wårder i Stadenw bøtte
iij øre, vtan høgre bisk følgde
Konungs

or wardh haldu i stadenu so hymen eru
or burstup hafua wetgifuit hedat skelli
hay er husbonda elle swen or hedat
the eru skere elle fenge ens gnab sæ
huilke tbta wardr wät or eru cy wit
ne til wari sik mz sey gnana edsi
hey thuna arsins borghamestu or rad
mey stulu wælias / tha stulu or alle
vælia borgmembetzmey wælas or lysas a sinna dagh
stl or radhme or tima Ellr gode gnæy stulu wæli
ias so all stadhms gnerke stulu hafua
the stulu mz thsy gnerkin sparu bismay
Merkin stadhs & pynda or syælaam or hedat hakst sta
effad or sparu dhsy torfftoftsi er i gnato elle wikt
tbz stulu the gnerke or gnide anor or
the tagi the kom fore aptte thy borgha
mestar tbz stadhta or radhme or hadda
a sin merke at hedario mz stadzins
merke or hedar stadr halds sit gnerk
Ingin gnæy gna hafua gnakta wikt
ffua wikt elle gnato end sik so er pyndr or the
mz nakat wæthe vtan stadin sielfwir
widh hans pl gnæ til tæ skiptis
konst or stadin ay tbz wardzins sin
finnet Ella gedsta gnæy stulu skipat
tæ godmey til hedzt embetet sem stadin torff
skipad til tofte er sua so til bytning wardhset
stadzins embetzmey bredhwikt or til anor tolling eru
di at the stulu tbz wæktu at hedan

bota

halker

omne tunc erit ¶ Iste ar hebers þisa
edh ¶ Iesa bidr þat mik þurh hiehra þis in þis edg
or all helgron so þerh reil or stal þett
þetta i sinno cumbete or ey wrancf wa
for wine stuld mikto elli body ¶ Þey so
ey ar þatfardog i sino cumbete bote
fol mycr til traskipth malsacth komuche
do stadin ay hay wardhr þer til wine
ons sicy mano ¶ Iesa bote or þey so
andro witer or orkar ey til binde ¶ Þu
orkar hebazting þisa botu þanche þa
til arfwodis fore komuche or stadin or
the losen malsacth þat til sin falskr
makar þen man sprak bisman sacladny
elli hedat þis hiehst ar i wirke elli mast
to sony þis werker or wardr þer til wine
ney ons sicy mana wetne wardha hent
dr stan alla hesi ¶ wardr hay ey bar
or a tachin elli til wine or wardr
tokfaldr þanche ey liff hab fore þta
bote þa fol mycr elli war sik ney þ þisa so and
sin mana edh ¶ Iessi fol mycr þanchin þis wid of
til traskipth malsacth kunt or stade bar ey wid
+ orkar hebazting þisa botu i tesso mu binda bote
leno wardha slachin wid stupene or xl oml
flet stadin or stadnus mezke
¶ Þessin mu sony falskr sprak bisma
hinda or sacladny elli makar þer
to elli wirke elli hedat þis hiehst

HS B 47 - 26v

Konungs

er er þar þess þurfi eine einka staðha
er verðsi tagin. Viðr forsk er mest
hann skal hendta yta alla lösn þar
ðsi þess sem vitt er ey tekin viðr vann
sik þurfi nu manna eðr fræls hann at eðr lo
te vol inn til traustrar malsvarnar lands er
staðhin þessa sem annars vatns er orkar
ey til bunda. Rote er vol einn til traustu
tes malsvarnar lands er staðhin Nu orkar
hvarzhin þessa botu vardha skaghu
viðr sannana er sky: staðhin er stad
sins merke Her hann einn skaðha
þess þurfi þauðr so annar þurfinat

Haff allan staðinns eigandi hvarkin
þess hakast eru sua so er aff vatni
er sakere er kladahuseno skal er aff
kennstu halfst ey taka er halfst staðin
Er þess eigandi taki ey staðinns fa
menar er staðinns sefnar eðr þess
er skulu staðinn andi radmen er þeir sagaman er bo
ans mannsins gamastrie vekinstar aff hevart aar
sinar eru at atta dattsta for sta valinnta dattsta
er gisnar halst er staðinns sefnar hafna þess vekinstar
um pastra er eðr er einn sinni skriffter i a a j
halst um mik
Nu kann skot eðr a lactnut a staðhi
helsmaðr lagstiðr þessa skal hevart ena i staðh
nom lagstiðr er samnedh þessu þess so
skal er vinn er hell er pastra i staðinno eru eðr mikla
hlutt er sua þess so þeir skoth er gir

Bakker

Sudie hendi hafua / gri tha at ey aere
testane sielfne / landeno stere sua aff
mere so aff mere Utan tesse mudan ta
thas sua so ar konungs mynstare ko
nungs stekare or konungs sekiare or
inge andre eta konungs weis thui aff
sa / sino rakinscap / forskot skal wa
t mere panuta or aldre mera a hunra
mykit effi-storst skot hay wardha / fa
tha or gredfuas mz thui mano aff abno
thanu sony tiff til tachas at skot skal
lactia at forskot ma nunc wam tha
sculu tha forskot like apt thy a lachin
stana arto / ssa sua at aff fatigo ma
mony or gunom skal forskot takas apt
thure mach or apt thy forskot ai-
lagt / wedar thui ma effi gunno so an
drom tiami / stadeno or hafua sit
or sins husbonda til iij mirka ryhlift
stock hay skal sua stera aff sinne mere
so en aner aff sine mere or minke forskot
a thin thid skot a stadin lagt tha
Ntal wedar kuma sik or sine wena
or gesse sifua lata wedar the arm /
stadeno or wedar the arm haffi inlen
dans effi utlandis or wedar ma skal
stera rat aff sine stoti for ay hay
makan stadd sitter / wedilin sua ey the
lote gol mere til tes skipti kond or

pa

konungs

stadin lenir makar sin gest undan eftir
sin sveen tha the skulu stefnas bote or fol
mund konungs or stadin or vari ey ma
thes bote lenir or makar gesta gotz tha
han skal skriuta at hafin han hafi
the undr hando sik efter hafin or en
handa ouellan hafni forgiort gotzet
or fol mund mz en han vardhr the til
sunen or thesda tha at gesteno gotz
lodhr or gastin makan the at gora
or vardhr the til sunen mz the mano
hafni tha forgiort gotzit or the mz fol
mund or tha bote han fol mund undr
handom haffde or lonte. Nu kan the
talas at skot skal a stadin lagthas
or ar ey en a lagt byne efter thra gest
efter svena vilia makarstadz sitta
efter fara tha skulu the orekinstup
gora aff thre gotz for sino husboda
or than thid bud sendt husbodanom
um thre skat. tha skal han gora skot
for sin gest efter sveen or tho sua gi
na sua sin edh the at han hafi fult
giort for sin gest or sve or tho sua
at hevarb thra skot vari en sik
vardr tegta ey sua giort gastin efter
sveenin fiar bort bote gestin efter
or sveenin fol mund. or husbondan
samuleds at han lot makan thra
bort fara. efter skari sik mz sin mana

Lakker

~~ellis at than the cy wiste at makar the~~
bort for ¶ Nu wilia hym makar stedi
sighta eller fara tha rakne fore thom bynne mad stedi
hussfrum ay the makia hafua eller or bigen
for nakid andro ¶ Or sighte a til borta
mestrame fore thy the rakna do or fa
ra sidan sweart the wilia hewrikin cy
sua ofer lote pol gure ¶ Nu ka makat
sket cny fra madan ~~eller~~ their seena Nagt skot
aru utlandis tha stal hussfreen eller
or they so their foots fore standi nak
ion fa borgtamestine eller sket mano
men lepa rakin steps ay the witi cy
akstinct hum mygt their foots ar
or ofte sellfne sin idg tha the skyl ka
tamukid ofti huskonde for sellenny
wedde bot sony fek ar sagt ¶ kay or
nakans hymaz seen sea lenge borto
seara af et skot or anat cny ofunt
or hafu mecen i stadin so rat fore
hym ofer ofti tha borgtannay hens
rat for hym my hay for ma eller lete
pol cung for sweart skot ¶ for ma hav
cy rat ofra fore hay tha ofti sellfu
rat for sweart skot tha skyn sinn kel
wedt sama boot ¶ Nu then thid ma
kat sket cny ofangt tha sellfne by
me eller their seena sit foots utten
dis seara or cy wite hum ofet the

Vn bort aff
cy skot

HS B 47 - 28v

Kormsex

ert Tha sculu the the aff skinta swa
mykit som thozit war warith tha the
bozt fozdis Nu kan the i skipkrut wd
skinte tha swa mykit the aff so tha
wil rede pengta the fore tagta or tho
ri sin edh the apto kan the or sud ti
ma at thozit konib o skat skin skinte
tha the fore so skin bor apto thy gozit
ert Or skal ma skinta aff thy hans
tadir skyllar vnt swa som the redsc
panta ware Or swa so skip affth
han skal the fore skinta so the redsc
thoth ware thoart skellir the arn stor
or effir sunere Gwa opta so skot
a stadin kecto aff alle ensatte thoze
som er sitta effir kopinstrep so man
plestir aff at skinta tha skal they
the ert fore thera so the handa mesta
hafinir Or hffiar man skal trysswer
skinta aff thy thoze so skin ete stundi
or thoart sunne han the aff skinir
skal han the skinnere swetlust thoza
Nu tha nakro sendis budh om skot
tima anna tima or kenib ey tridc
sunne at thora they ert han skal effir
trydskas widr bote iij punt or sa
mukedh tha kramart kinotins the on
thor han ey ort kina atta dathel

effod skip po
de sunne skinte
and skinta

trysswer skinte
aff godh som
orgi stonds

Gwa som trysswer
vedh skot

Walker

nat thay tvdia bvdz dage bote. polum
wil hay ey ay tha swt. thre mati
tha wt aff hans gotze hwat hay wil
effir ey. swa mykit ma hae gotz gref
war or sakstin mz wr thay thid stud
zing sibin bvdz makro til radstufto
vm skott tha stal hay tbz. thra mz thrig
te mana witne wilkin ey tangte
mz thy vm witne tha hay sutgir
hum til bote iij mwt wilkin may
ey skuntez wat aff sino gotze aptir
thy hum til bot hafin for gwt gozit
tbz hay wndan schir or tbz mz ol mwt
or wari wrthinfua schir makar sik
sielff wndan antwtic at tha ey wat
skunt effir hay lat sik ey sielfua sif
wa. bote ol. mwt. thatta skunte fulk
aff sino gotze so hay atte skunte for
or wari may thatz wa'rrz aff alle
ol. mwka saak i tvsso malano taku skot
may o mwt/ tbz and taki kent or
stading til twa skupt. samuld tbz vm
day wat kent tbz taki skot mwt mikt
aff twgte mwka sak i tasse malco
tange til twa skupt kouke stading or
skot mand alle the swa so hafua sit
til ol mwka or sine widiwt mwt the
skulu thra fulk for skot wr the so haf
wa til. xxx mwka sit or sine widiwt

Go hem ey skuld wat

Lemir sik wndr tha

Go hem skuld gete fulk

HS B 47 - 29v

Konungs ar

the sculu gera halfft forsfor alle the sem
nume hafua sculu eikte forsfor gera
Gnigin gilnigis mag ena ellr stal skere
eukbete eppe halda ar ena handha
ginst or ancta and kapsladan eidr has
in mnt til weskipte konu or stadin
sea opta hans the gre Or hedar mag
sata sik nogra at sino aukbete wan
hans wil eno eidr sighe or anat eidr
tagha sem for ar sagt Nu aukbetnuma
gimor wari sagth saum Nu orkar sa ei
botu gauk til arfuodis fore konuge
or stadhin

Haff wagheno sakire kladalhus or aff
andro stadzins mofelde so konuge or
stadin til hire hedario thra halfft i
hedarion kopstad hedar borgamestra
stal hafua ei mer pen or hedar nid
mag nij mer til radmanna kladhe
or the stal vetifias halfft a konungs wegh
or halfft a stadzins wegna

Stadzins book stal lesas hedarthadr
hedarion kopstadh neste dagh
eptir sta lohns dagh ar midsomor
Allom leyda bissu stal sefuas or sefut
sta for hfrat hans leydadr wardhe sua
at wil hans vat aff nakro hafua ellr
um nakat anat Ma stal hans vat ta
ra thm til hans tala ellr stal hans
skoz besetias ef thm stadh wagthm ar

Balker

hon skal þwaklaube þara or þeikat
eiðr þyndarr // staðno skal þaya ey
þyndara et biskupi or ey þann skal þe
ra vm alt þikit ✠ ✠ ✠ ✠ ✠

Her borias þiptamaðr balker or tuðias
honn flokka xviij ✠ ✠ ✠ ✠ ✠

Gest hnikin liðg maðr skal sik kona
biðja or fastaðr ✠ ✠ ✠ ✠
Nu hinn kona skal festas ✠ ✠ ✠ ✠
Nu ey mó taki maðr móðr fadrs or
móðrs þilja or vm hans sak so hona
hikkar or skamir ✠ ✠ ✠
Nu fastir maðr kona or þil honalagh
byggte or ríkas hinn ✠ ✠ ✠
Nu mz hevat orðio eðr þrett þiptinna
eðtir kona þisina ✠ ✠ ✠ ✠
Nu hafir kriðgunne faste kona sine
fangit or dr for ey hein til hans kolc
Nu hinn fastenuta dal skal þorlak
bryllop bazus dal kirkio þaunda dal
eðir vtfarda dal ✠ ✠ ✠ ✠
Nu siðhan konda or hussu þifft aina
heba hinc malsina eðtir þara ✠
Nu ey mozþondafilio or þhin fordl
sonr bondan skal hafua eptr hustru
eðr hustrum optir bondan ✠ ✠
Nu hinn hustrum nia sine þrezteni
þafio fer þara or vm hoor ✠ ✠
Nu heba barne þotze skal fore se þha

xij
iij
iiij
v
vj
vij
viij
ix
x
xi

HS B 47 - 30v

bonde dottr sina barne sino

vij Nu er konu taugt a andre tipto hinu
barna skoti skal vidan skiptas

viij Nu er bonda skatt a andre tipto
viiij Nu hinu barna modrne skal vida skip
tan fre kulla era sinne ner bodar er er

x Nu skeba barna malsina skal vara
tha fadr er modr eru dodh

xi Nu er barna malsina er er ekki fullentil
xii Nu dottr bonda barnsle er hussfrun
kennir sik hafuande vara

xiiij Nu skal fadir ekki modir biryllops kost
aat barnom sinom

j Nu vil man kona bidhia er fresta tha
skal man hene skyldasta frendr til si
ekna er bodin sina borna. fadir er sep
tuagin at dotter sine. Nu er ey hagin til
tha eru hene neste frendr sua so sigo
i ezfda kallin ekki er theim so fadher
ekki modir ekki til skipa er tacta med
fullo vitnio ekki theim hene skolu trigsk
i dgdra dathinum thera

ij Nu vil ma sik kona fresta tha skal
hene septuagesima nerskiara er viij vik
ne mz hinn iiij a manzinn lestina er
iiij a quinoua lestina er tha er sat
lita fest. fest skakar aner ma ekki
skiptes er rettir malsina bidir vel
virtr til trasktrib malsins. konan er

Walkin

stadin · allir witi loff aff ratto frypto
mana hene mz vj mana wintro ellr
dyli mz vj mana edse at hay thz aldr
forde Wilkin ma tweny fast ena
kona bote fol mure til tweskipt kong
or stadin Or thery so hona sikmer
tighter bote bispop iij mure elli dij
li mz twelftia mana edse sielff tridi
at hay cy wiste at hon forie fast war
Nu sidan hon lughin fast ur tha
stal fokna grastir thre helgadagha iij
fysa for fryptonalo hene the so bor
sidha ma hay hona sukles within
affla the barn, fastung sama the
barn aru adilkona barn Affler ma
barn, lenskepte or tagsz sidhan
the kona til lagthgrypto kona the barn
aru adilkona barn Effy at tha hay
bertrade kono · tha bertrade hay or bar
gen Nu skil bispop fastung aat bote
bispope iij mure thz thre skilnadr
waldr [redacted] Wald the leadin bote
tha hedar thra tij mure Nu ary the
son fol mure bote stal, orkar hay cy
botin fange til arfuth so for ar sight
Wilkin gno may tagsz mote fadrs
or modrs wilin hedat skelle hon
tagsz hay til lagthgrypto ellr lenske

iij

HS B 47 - 31v

Nota

Lucharmandy
[illegible]

iiij

Lucy [illegible]

sage hafui forgiget fadine or mo
dine or engo andre arene wil fad
esliu modir hene forlata sina sast
tha taki hoy fullay erfica hut nu
delis thit vni hewat hene thz swar
forlatit esliu ey tha stal hoy thz wi
ta mz siex mano or swerne edhe
at thz swart hene forlatit Hwa sum
hukkar maz dott so mo ar esliu hans
fraidkona swa at hoy wardi stadi
i gewnzske sunne lese sine wasa mz
vil mist til traskipti malsi konge or
stadin or fliu stadin ata malsi-hadi
for hun esliu wari sik mz xij mano
Ne hafur sway kona fast or wil
hionalatsi mz hene hygthe tha
stal hay hene stiptonia til sethi siex
verkiu for they dathi at hay wil hol
lop getra Gene hoy hun forfullulet
then thet ethr bote vel sinz til tra
skipti malsi-konge or stadin or fulle
sun ater koste ert thy godi nic ha
miata tedi aff hewarg ethre swetna
Ilsi arn lagra forfal ey hon ar sunk
esliu makar the gladi i konne at then
mutsi ey hionalatsi hygthe mz gude
lofui or the halsta kirkio ratt kan so
ey tha synnar hun tha tauch for
forgatin or bezsinnesta or taki dom

Balkir

aff þem at sæma frænde or ermonn
sinom or taki þat fæstekona sina j
þem stadh hon skal þat tacka skulu
konu þessa prædnen mz þem or þessa
hvat þer gerþ eller tagit mz þik þessa
andr godh. þann hvilkin þer tilnæp
dr. eardr or fylgir ey þem bote þij
merk til þræskipti nu þun hay ey fa
hona þta dyr brytar eptr þenne þea
ri sakloes konu þer makar skilnadir
aff þeim at hay vil hona þat taka an
tigte saar eller drap þa þa þes oþrist
þe fa so hona þilia þæria or þes
þari j þræbotu so þem þerb so hona
hafna þilia hvat þes ar saar eller
drap þat hete þe kona sidan lagh
tagin or ey þald tukin eller þantakin

Nu bedsis þriðjomu þiptonal
þa skal þiptona þenne þem þiste
kona þans þifna or j handr þetta
mz þessom ordom | ak gifur tik mi
dotter eller frændkona til hedr or
hustru or til halfna þægh til laas or
til mykla or til alt halft þunit or
oþunit j þædnesto or lesten hvat
þes hæbst ar j magn fadrs or sons
or þæs þe þegna arda þme | þa skrift
ordeyr gifuns verdh a landi or þe

Mid þessom ordom skal bondinn bera

HS B 47 - 32v

gipta mala

kostra tiss arn j kostapeno optt sundr
lagu Hanir nakar sæstekona arions
manz lagdra fæsta bote kyrp mun
til treskipti malss / konr / or studin
or fiv sua studin er kome at aldre
optara j han vta mett sna sectade
liddr for sinn essir sienn arfua er
fæstemann sienn dødsir er

Hann hafur bridsonne brudr sinn fan
gitt or vil hona henn fora kun sto
fora dø er hon henn til hans komb
essir j sænt mz sinn tagit essa stal se
na kist at til henne fadr foraz essir
til henne arfuinsta or tiss mz so henne
var gifuit aff fadurs tarda ekz fiv
da af bridsonne tarti at formist si
na so han til henne fæzde arnstein
hogna formist fora er til sex mun
sunn brudr vidr gal munr sak konr
or studin / dor bridsonne vari sinn
lagdr vta brudr hafui formist sina the
han henne fæzde Nu er brudr hen
konne heel or hellingsta essa gæris
bryssop or morzengafiior gifuiss si
dan stal ho j sænt ga mz bridsonne
Hvilkin mn essir kona so synom
vil gæra fæstnuta gal bryssop

bryssop

Barnes del Balkir

barnes del kirkio sancti del vesperda
del. apte them dodha elli or arfue
hay scal thene stadha haldu so mik
sit. Ok gif men effir tera konar su
lu folke binda til thene forde budh
del man sulu midio binda or ginnor
gewinnen dingin gnay gna fastnu
ta del tora gnz makay kost thryl
lop scal haldas tera dagtha. hewar
dagtin til en dagtwardh or ey mer
ther til sulu bindas gop diska gnat
badhe gnay or ginnor Mik hay me
folk binda tha gna fogatin or gad
man losua thy gop diska gnat ther
til ey gna hay micka hafua Tho an
dan takin ambitzmanno stokard or
andro ther fore standa dingin gna gna
ffere bryllops klade lata skara til
sit liff gny et aut an tik gart wedh
hans iij gnes konst or stadin Barns
del scal haldas til et gnal ther gnugto
til bindas gop diska gnat or ey mer
Dm kirkiganto del wari lagh sa
gnik Thif vt farda del tha kirk scal
lozdas or til aers moot gnagho bin
das gop diska gnat gnz klarko or
andro folke Tha thene bodhdel arn
haldin tha scal ethy so haldit hafint

HS B 47 - 33v

gripta mala

ga ypra gadhstuddo fore sogatin or bor
gunesta sweria hin gudh or all hel
gon thelpe hin swa som hay hafur the
ne stugtay haldit hera so anozledie for
an oill ar sagt or wardi the til winne
mz tween griano bote fri mure konge or
stadhin Sitis the hin or arn ey witne til
wani sik mz siap mana edhe / frelz hay
aat edhe bote som for ar sagt

viij Nu sidhay bonda or hustru gript am
or hafua j song mat sanna lichat tha
ar hay the ritalsinan or after sdha
or swa fore hema or ey fere

ix Gnetin may ma gifua sine brud til
morthongafuo incer an yoriij mure
wanske pan Nimie ma hen wam ay
brudgume forma ey swa stora morgo
gifuo gifua Iff hebario disk mat su
li gifuab si era pan or ey incer wi
dhe thab iij mure konge or stadin or ga
swa mz an hay wardi the til winen
Tasse morthongafuo or andi gafuor
sculu sit gifuab a andro bryllops dugh
morthongafuor matho gifuab j ordem
panicho j sordh j gurdom or j hebario
may weil Door brudgume / or brudh
lifur apto barnsob tagi brud morgon
gafuor sina or kirkio kleda sin the
bedzto midital or strik or hebar kirkio

Morgo gifu
mor er ay
mark stresse

Basker

bonade til hore/ sunde tagrib vidan or bal
te or annat tolkit ytan frantir som
kirkio kladin skine til hore Thr sunz ta
gi hon sine bedsta sunt tho stal hon
aff o skipto tagrib vidhr skiptisfaga
sina Dodr husfrihen fór an bonde kazn
fór tagi skine azfuinga alt halfft vi
dhr bondan or ancto monzhotafno alr
anor thinct som fór er sagt Da bonde
taki aff o skipto sunt sina the bedsto
kladabonat sin then bedsti sadel
vapn sin or kisto sina Ifa the barn
saman or husfriten lifuir eptr bonda
tagi ancto monzhontafno sira vari
gitwitt Tho tagi hon sunt sina the
bedsto/ kirkio klade sin the bedsto
ytan sunde so fór er sagt sidan skipte
hon til halffs verdh barn sin Gamlad
taki bonda allan fordel eptr sine husfr
doddh eptr thy fór er sagt/ en tho at
barn lifuir or sidan skipte i tw vidhr
barn sin/ or tagi munzins del skab arfue
i thässe maleno or ginno del skine arfue
Monzhontafno skal ytrifinab aff allo
o skipto en tho at bonda haffde gifuit
skine hovar tridi pennt efter ener skr
nakro andro en han haffde thr vat til
Nem firandelis arfuise
Alle kun kona gotre hodr or skine

HS B 47 - 34v

Scripta mala

may taghir hona hine mz horkarlend
mz sex mana witnio hafui hon tha for
thort morthongtafico sino or bonde haf
toi wald offir bagghis thre liff war
dsir hon aff daghu taghin takin hene
rsfua thotz hene wardr manon aff
daghu takin ward lagh sanlt. wif or bo
din boter taghsa. boton tha bade hoor
karlen or hoorkona halfft. hwar thru
l. mitakiij mitt or viij ozthir til fina
skipto komiteno. viij mitt or viij ozt
bistopeno. malsi or studin sera mykit
hewario thru dugin ma witu bondan
sak for hoor effir hustine uta hwart
thra aude widr the boot so sigt i
radstufed balkin. Or skipt may hoor
mz o skipto kona hafui for thort thoi
forder so hay stulle hafua aff o skipto
thotze eptl sine huff doth or bote so
sagt or huffrilin hans tagi malsagt
rat aff boti. Orkar hay ey boti tha
stal snara kastus a skap hans or a hona
studzus stend or sera stulu the on sta
dun ledhas or stulu sidan bade studu for
swaria. Botir or anat thine siu brut
son sagt er wari saklost or studzus
sewen lede thz undre vm studu son ey
for ma att bota or fogatin or gadne

HS B 47 - 34v

Balker

Nu giftar thu j mutt þeim for sit arfuðe
Ef þo þor bonde mz konu sinne or affar
barn mz hennar. Þa þor bonde hafa i hussi
widhordh at þe forn barna gotze mz
næsta frænde vaðe a madan hon o
gipt ar þer hon or þiz til falling vaðe
sua sidha sonu fór mz næsta frenda þa
or stoðuilia or ey annars

Gaar kona a undro gipto or henne bar
na fadirne er sinne mz henne þa
skal þiz undan skipt or taki hon fórst þe
fordel aff o skipto so fór er sagt / Enda
skipte i þeo tagi halfft hon or halfft sk
ne barn hreat þiz halfst er gardha eller
andu wardheira or hafua enting wald
at giptas j barna fadirne fór an þiz
er undan skipt

Giptis kona i mann þo or arn þiz barn
fore þa skal undan skipt þire mó
dirne / tagi þa bondin þiz fordel aff
o skipto so fór er sagt or siden skip
tey i þeo tagi halfft bondan or halfft
barn hans Or giptis aldr kona j bar
na modhirne fór an þiz er unda skipt
Gaar bonda eller hustru a sinne gipto
wari sagt samen

Nu kan ey ward barna gotz fór
undan skipt so fór er sagt. arn

HS B 47 - 35v

sic septo June ner bordano ay ej hwat
the arn sic affir fayre reghin alle hafft
mz bordano or taki tolkit barn so barn
mij hussfrua skari sagth sanct

xv

Nu arn fadir or modir godq radhe tha
thej sonj skylkasir ar so for arn sagt
for barna gotze or barnome Or a hella
sonj hafur barna gootz hada mellom
fadir effir modir hay stal the skissa mz
fullo skidrfallo or the sotia bozghay
fore at the staf sida got or sua mykit
barnomen at antkardis effir barnse
arfno j sua mato sonj hay the til sik
togh Or the gootz so sua tagho thet
stal ej sikenka ej bremia vta the stal
a barnome fust at antkardas skil
kin ej skil sua barna gootz til sik ta
ta gori hwart aar nesta firendom
rekinstap or hwat thire gootz skild
or hwat the vt aff giffe Arn ej bar
na frandir til tha sculu bozghanes
or radme skipa the tida mey thil
effir sua margta the skidr torfida
so barne or thire gotze sculu fore
tanda or fore see Or the gori for
gauestrome or midnano the rekin
stap aff barne gotze hwart aar hwat
the op bara effir vt gifua Nu war
dr the makio mane budhit aff for

xv

Ater doir fad
ej modhr

Ater ej bar
a frendhr

Balker

tanestine or radens at hay stal bazne gozz
fore sta sam fir ar saght or gor thz ey lo
te iij mnef for hevazt fiij til tevastipte
kunicke or stadhiij

Nu ar they litit wrtand offtanual
wanfor elir bazuana widrdelo pua
sam thm stal fore sta tha sulu thra fie
dir thz doom til taka at the radhe for
thm or thre gotze so wil or kay or wel
fiter aff firendenne the nest stykdust ar
Nu dor bonda or hafir ey bazy
Nepte sik tha komb they til gardz so
dzffe wil stipta or radha tha swarz
hussiby so fore sitt hak ar mz bazne
or bredh bonda minb tha effter gotz
finias or j rapnade hendi satias tha
rade huss sadho sine tha stal ho vj ma
nada dicti hafira Eynib thz a hene
at hoy hafinade ar tha sulu ey hene
legghas iiij manada fore fodis tha thz
barn juna so manada or fuaz ffundo
tha tugi thz arff fodis thz sidrner tha
effir thz ey aff tagha fickde sidny
hussij at thz hoy hafin for ghazt aff
gotzeno Nu sighr ho sik mz bazne sal
tha warit or thz for foorz thz effir
hoy wita mz tweny quine or sicq pua
na odhe fak hoy aat odhe fickde at

for bondi
ock ifraff ey
hann effthe
sno

septima lectio

kostin Enter hon odhin thurfit warr sak
lös for kostin thogh är hö skild wid arfit
Nu kan fadr ellr modr thom nat sino
son ellr dott brullöp Then kost skal
ey til rekinskap ta sydzkene mellan tha
the stulu frandet arfne skipta epte fadr
ellr modr Utan alt annat tha eng hin
ellr hene thifuit wart or är Nu withs
tha then ellr hene at the hafua mere
vpburit än than ellr hon wedr kenn
wari sik eng sep mana edle ny sid
kene hans ellr hene wilia sik ey fata
anaz nötia dat thera ordens sidu
rankas therre i mello Ths är sua nid
standande at fadrne or modrne skal
ienkas thera mellan Hafir nakur bd
kene mere vpburit aff fadrne ellr mo
drne än anor thas syzkene thifui tha
at til skipti Tha rankas thera mella
sua at the all like hafne i there skipte
or ey stulu the mere enella sik skipta
aff mjo bo syzskene sama i koo skip
to skipti et aff then ellr fle then
kost aghir til rekinskaps ta a n.
Har berias effda balkir or tavlias
Then florka yoj a n al c
Först hinn hinst arff skal skiptas

dhinj o

brollöp aff kostin

Erffda bassir

Nu hvem bak arff skal skiptas — v
Nu delis widr brvst arff or bak arff — vj
Nu vm dødh borns barns arff — vij
Nu er lagghipt kona wardr takin — v
iij waldet fran bondr sinom
Nu er makar dør aff messallo hv- — vj
nu has arff skal skiptas
Nu em sindzkulla or sakulla arff — vij
Nu dør bondafra hiust sinu fór — viij
er hon eiste sik hafiad wa-
Nu bo sydskene sania, bo skipto — x
hvem tekn mello skal skiptas
Nu hvem sydskene sculu arfue skipta — x
Nu delis vm arff or kulla sik dad — xj
iij rætto arff aegta
Nu er makar skyldar er them arff — xij
hafir or qual tiis imd nat ok aae
Nu hvem frillobarn sculu oprfadhis — xiij
Nu hvem frillobarn sculu erfua alr erfuas — xiiij
Nu hvem hoorbarn sculu erfuas — xv
Nu klaudas tiis i skipte er komit — xvj
Nu om dødr maer ticld — xvij
Nu vm dana arff hvem tiis skal skiptas — xviij
Nu vm testamet or likafus utfordh — xix
Nu skipt makar sit skylnane aff sino — xx
hotze ellir or o skylt folk or dø ey barne bide
Nu vm tiis fremda barno wardis tifir — xxij

HS B 47 - 37v

Erffda

Dér bondi

Dóór bonde eller systrin lifua barn eller son eller dotter erfua halfft son or halff dotte or tagi slikt sona barn aff arffue son son or slikt dotte barn son dotte alt til frempte mna er tho at ma fat lifuin aff sydskenn Ey ma frempte mnay arff tagne

Nu er ey the til. tha er fadr or mo dir tagi halfft fedr or halfft mo dir Eru ey the til tha er broder or syster tagi halfft brodr or halfft syst or tagi slikt brodr barn so brodr or slikt syst barn son syster alt til farpte mnay er tha at antigte lifuin brodr eller syster Eru ey the til tha eru fadr fadr eller modr fadr tagi halfft heart tthra Eru ey the til tha er modr fadr eller modr modr tagi halfft heart tthra Eru ey the til tha er fadr bredr eller fadr syster tagi halfft heart tthra Eru ey the til tha er modr brodr or modr syster tagi halfft heart tthra or er heart fadr brodr eller fedr syst tttt dda kuno til arff kona eptr sit brodr barn eller syster barn Tha sruln the a mo brodr barno or syst barno aff ma sit grifua tthu brodr lit aff broder er or tthu syster lit aff systrene er alt inna frempte mnay Eru ey the til am

Walker

bryllunga or sydzlunga til Tacti halfft
hwart thra þr a hwar sd delit a fridr
ne eftir miðdine ar undt thra narru
skylt tagi alt samu or ghfu vt i undo
sd delis widr bryst ¶ Slaktena a
arff or bak arff badey sarnskyld thu
dodha ganga tha bryst arff til or bak
arff fra þ er bryst arff aff manno
ar komit or bak arff at i slaktena a
sigdie barsnus sadirnus frandr
at barnit war dodh fidd tha si
ghur modir wridr war sitt at þ barn
war gerk fidd or fik cristedom efter
bar kona tvaegtia manna witne or
komb modir at arffue barnsins a
kuy kona wazda tuku gm wald
fra bonda sinu kuy hon fa barnsfr
nan of wikur eptr þ hon war i sent
ing sinu bonda þ barn aftir aff ta
gha ¶ Norra tulpa sinu aub ordr gralpa
Sætias alt samu i skip ma kona or
barn thra or drikna alt samu or
eitin wet hida forst dor eftir sdrist
tha erfue manzin arfua mane or gr
nor arfua gime Sætias all samas i
slada or aka i svakena or wet ingen
hida for dor eftir fenast wai sanu sagh
brennir alt sinu bondi huist or bazy
thra wari lagh sarnu hungr har a

wald tagin

HS B 47 - 38v

land drepum ella hreinnir er þet mun
þessa leingst lifir þari lagði samen
Skilias þrem at lifuand er þórir á
de er munten þet hvilkin þiðra leingir
liffde þari lagði samen - lighte þe
men suke í eno huse er er þessar
þire annare arfue er á þe badhin í
sendi þari lagði sanu Lifir annar
þire eptr annan þessa leingre at hann
verðr drótsirauna tagra fadr þessa
þari hann hann arfue enn þó at
hann giter ey talat ella drótz hirð
tagrit lighte þiz til þeðgifta þuand
sentre sem þessa þer verðr e v

Nesst er fiðr er moðr dóttr er lifir
eptr sunkulla er sundkulla dóttr
iaff sunkullenn - taki sunkulle trelyti er
sundkullen fiezdinst aff arfue þessar
þiz er bróðr ella fyrr þe hevet þe
enn hessir flere ella faere í kullenn
þe fa ey þere enn fiezdinst kunkul
la þere er an alt dóttr eptr annan þa
erfinn kullir kull er mun annar
ellir kenna Dóttr barn er lifir eptr
fiðr er moðr erfue halfter fiðr ell
moðr er halfter systkine Dóttr endi
bazn er lifir eptr fiðr ella moðr
taki alt saman enn þó at sundkulla

vij

HS B 47 - 39r

Lakker

arn til Arn ey samknussa til tha erfue
fadr efter modir or thifu mykte ut aff andra skifum
bray bryst arff warz til thes werre
kath a hwat modive ar thyt efter
ethyt efter annat eyt annat ey a

Nu thytis bonde or boor mz hustu
hsinne or affkar barn mz hsenne
D dor bonden for ay hon wiste sik ha
wande wad komb til landarz arfue
or taghz arff hans or sighthi at the
hafua ey barn samay thy mua thu ey
erfua han Nu wet hon ey at hon
hafuande ar or gifuin et arfuet
fridan tughz thes talas at hon halla
de ert or han faar thes wita so aff
hafur tughit or drap hene sidan
thy at han wil modugin arfuet mista
efter or han for for lifue hene mz for
ghingom Nu iordas hon or wardr
sidan openbart tha hon ar iordath
at han for thordi lifue hene mz for
ghingom Arn the ey mune witne til
tha skal hon ept e iordh tay ghwas
or kiff hene ept skarnis hittis thr
barn effir makar liknilse til tha efti
barn fadr sin or modr barn sit or
hene arfua hona thar efti dodir
or hedin/ gwikkir or tfin gang fra

Nu

HS B 47 - 39v

Memoria

Þis sterne bi þe

Þis at inne ma drapa ana sik til arffa
Nu boo sydskene sama i boo o skipte
hwat þe þræna eller affla mz tramst
eller mz andro slogdom Taki sikt brod
som brodir or sikt syster som syster Ny si
dan skipt ar þa þafni hwar so hay wm
dir mz tramsto or andro slogdom
Nu wilia sydskene eller andra erfinga
arfue sino skipta, þa sculu þe wi
dir wara siex þere neste frænder eller
or siex andra godha bynaen so borga
mesta or radme þer til skipa Nu þa
so skipt ar þere messo or hwar sigr
sik lata nøgte þa sculu erfinga þa
oppa radstufma for borgamesta or rad
men or kinogha at sua skipt ar bida
tagi þer a stadinn breff or insigle for
þy at angin þere stal aman þer ey
gwalia optar eny þis sua skipte Nu ka
þer tima at þe dela sine i messo eny
bytet or sigfna þer ey lept skipt þa
þa sculu þer þre radme til sepnadm
þeny siex so for wara þer til tagne þe
sculu namka þræna i messo wilia þe ey
ey þa lata sik nøgia so þe þafna þi
likat or gjort þere messo þa sculu
þe eny þer a radstufwo swara
at þe kino ey sepnane þera messo skipt

Friday haloi hevar þis hay fangt hafi
or gifinn þir a fradzinn kriff at sina
ar skript þirra quello or gillakias si
day aldi til icuskay meir þirra quel
lony alr þire barno vta þis gotzit

Nu desa makre eine ey azff or
kalla sik bade þis mz þetto aghto
arfua Iha ar þis fude lagh or vat
at þey þir opinbara skylstap hafid
þir til epto gritz lagho hay stal arfut
tagha dr nakat þaff þir grima or
ey opinbara skylstap til Iha stal
fogatin mz borghanestua or radma
no þira skylstap lata for sik rekna
or vkleta Friday stal þis þey þiil
domas sony meire skal þir til hafnir
or þey so arfuit thagr sette borgha
fullkira at mikc kunb rettare arfue
ay hay arf Iho sua for þaff stull
at hay epte radmanna domi þeithi
skylstap sin samay or ey o sayman
mz skep mahn edhe Iheldin aff þing
so a fadinnit sinsu þeitne or teeiin
aff þing so a modinit sinsu þeitne til
sette mann Hafnir hay ey þir frendr
tharagi and godha mann so þir aff
vkleta hevar sin skylstap sunday. for dr
eng arb hafid a kol' all hann þir arff i hadi hun

vij

Nu er then til som skyldae er en then
arfinit hafi oc tulat the för a en eng
ans hafda ii komb' aept' then dom the
fullit er tagi arff sit eft' lagra witnom
et dome - en tho at the er fridet j arff
fallit - for thi the er at efanger arff so o skil
ler tagir en saklita a tulat so for art sigt

viij

Modir skal frillobarn sit foda the til at
the er tristre ara efanalt Frida fi
de the thes fadir ater til at the er sill ara
listre tha beytt thre wardnadr a barne
the til at the er sill ara efanolt Mu lich
barne fostermodir oc the fordarfinis aff
warwykt the agtir biskop skuda skoda the
barn skal atersiksta

ix

Nu kuno frillobarna penga waxa dir
the barn oc arn the penga eft' oc fa
dir oc modir lifua tagi halfft fadir oc halff
modir at arfue dr annat the eft' tagiat
samia dirn ey the til tha efanche sua the arf
so alt annor arff dr ey sua the mere art
ina en iij mnr eft' fadir oc iij mnr eftir
modir ffiar adilkondbarn arff til sier mnr
tha tagi frillobarn til iij mnr skuat
arn ffere eller farre - the fa ey mer en
sagt art dr arfinit mnr tagi alz dikte
dr oc arfinit mer tagi ey mer en sagt art

xv

Hffiar man barn j hoordom ‡ firund
samio stynal j thridz fiialagh elli j sid
keue streffe Ale barn warn skild wid
alt arfskinne thy pannigi waxa tha

‡ oder arfskinar millan frillobarn oc hoorbarn
ly frillobarn arfua hoorbarn arfua mer, frill
barn arfuis hoorbarn arfuis mer

+ vny þste barny wari lagh samu +

Kallin + Her fore wm ygm oraf biskupen breff

Um breff i ysta arti þafir engir alt

tifins eg lutter for þses skell. eg lut taste
komiten. eg biskopen or eg stadin eptr
þsse dödskap makat þsra skriftis or
barn affla þanke sina þs aff so all annor
all þan þs klandas som i arff + Yaff + Yoli
Nar komit. klandas þs for eno þsa
klandas þs or for allom hvat þe
sculu þs heldr behalda eller ytgifua
or hvari arfuene þs mis eno stadzmat
eller ytgifuin

Oder man or arn gield eptr hin
Oþsa sculu þe gildin þeldas aff þsra
begta e skipto + Gidan skiptis aff mor + All gild skulu
tongafnor or testamet or anor þsmit bitalad af o-
som þsr til hoir Gidan skipte arfuand þs skipto dödi
ater ar eptr þsi þe hor ar eg gotzt
nere an gieldin arn þsa gieldis a gis
din forst or morgogafnor or testamet
or andra gafnor þse þan gaff i sin ytsta
timan eller or for skekkir eg gezt eptr
gieldin. þsa arn þsr ont pantsta þa
ga so ingen arn til. hvarin þsa arfua
saklose or fellis sliket aff mor so aff
mor i allo gieldom Oþset hafue inge
magt nokin arfue skipta for arn giel
din arn grillin som þser dödi atte gelsta
da ar or makat pantet forstunden
eptr mang dödsk + Þsa agher þser wald
som pantin ar satter þan arfta eller

+ Ther för bör sådana pant vnan sat med
fäcend og bestäred på en bestemmeder dag alle
vil gifuen fun mell till bröd og afflering af
güldom.

Yoli

Yoli

salia ept laghum oc sællie inkte aff them
vtan han kunno wærra bætre ept godha
mænna miætzordh som ær. han bætre an til-
lit ær som han stander fore Tha skall
sua mykit som han ær bætre thæs ꝺ
dha ærfuo at antwardas ellr them ha
skyllogh ær ær oc ey pantin forstande
Tha hafue alle the wald ha geldskyllo
gir ær. han æghia ellr salia sua wel so
then the doom vppa han hafuer.

xviij Nw kan nakar ærfua thes dødh ha
ffwa nakit vndan takit oc lont for
an ærfuit skipt ellr oc sidhan oc komir
tha gellin kraffuinas Wardr han the
til Wunnen tha gifui wt alt gellin a
mædan bæggia thera sækkir oc wari
ey man thes bætre

xix Nw døør then man som ey hafuir in
rikis ærfua ept sik komber rættir
ærfue innan stat oc aar mz sua skalu
ellr brefum at han ær hans rættær
fue. tha taghi hans aff komber han ey
innan stat oc aar. Tha taghe konungen
[illegible] ær som [illegible]
aff hans the fulladis forde dana aff.
Nu an gardha ællr andra gafuor
ærui giffue them Taghi then thy ater
som them lot gaff vm the ær witnit
mz witno ellr seudzmans brefue Nu
an man inlandskir ær oc haf ærfui

Sedan hvar för Konungen skall
såge förr wara hos Konungen är, såsom
Almänneligt säger wastias sina undanda;
... och nyttede
Rätt är ... för dör, och icke hafwer
ärfwa inhemske.

Balkny

Þessa stal arfinn standa til þess at þessa kon
er sonr eða arfinn stal [illegible] er einfaldr
skeet hans arfinn er komb ónýtt West budh
aff hans arfinn eller arfinn sielffr í sama
nat er aar eptr þess at arfinn fallit er
lagi halfft konge er halfft grifins fyr
Vell gialder sua eller kona [illegible] sielf
testamet gera skal eller sielf hafi
skald at gifina heiðar tionda þæmt
vm hay hafinn barn eptr sik erfðlikt
er erðlikit hafinn hay ei barn er
togh arfina insendis hafinn þessa skald
at gifina heiðar tridi þæmt aff allo
þv sonr sielf er sagt hafinn hay eller
hon skwatzke barn eller insedzke arfinn
eller frendr er hafinn þess arfina utlendzke
dis Þessa hafinn skaldh at gifina alt
halfft þess þe aðra bade erðlikt er
erðlikit hafue togh innse skald gifinn
hans erðh eller gazda undan sins bar
nom arfinn insendzkn eller utlendzkn
þessi her skilia í landens bo er brytr
Verdi sua at þe mannsso þess at þessa
sama nat er aar gen þe skilia
Hvar testamet gifraff öll þessa link 102
Þessas offer er ánat tollit stal aff
ostripto er gifinas vm all annar eptr
gæðh eptr þessi dóðsa hona gifinn
þessi vet sonr arfinn [illegible]

Þessum [illegible] nedr all þessum soll oss andre [illegible]
Sjemb med þessa testament [illegible]
med sig, þer þen skull taga aff arfinum [illegible]
lenge, þessa [illegible]

HS B 47 - 42v

Erffda balker

xxviij
Gæffnor

Gipter man skylmænne sit effir o skift
aff sino gotte or then so sua er gipt
dór sidan barnlóós · tauche gotzit at
til then sonn er gaff alr samay Or tha
the effir er tha erfne mesta frænder
kinnb or tolka gafnor sculu stadfæstus

xxviij
Nu kan gudfadhr Ynn stadznus hff
effir gudmodir gifsta sino gudbar
ne penigta effir makarr annor godh
thinkt Or fadir or modir sendu the
penigta til svos · Vffrigs the effir m
dinb the wari barnsinb · Or tachi forst
barnit the penigta aff allo o skipto
Or sidhan skiptu sydzkene sit fadr
ne or modernie komber makar tirta
tha i mellom or sigur annr wara wa
or annor eyr · lighte the til the mana so
tha mar wara tha the grafte or the aff
witta · effir or til fædinnb or modinb
birfna an the dodh arn arn eyr the
witne til effir breff tha wari the til
sik som handa mello hafur mz sex
mana edhe at sina gunkit war thm
effir henne gifsiut Or tral mz profua
kinni kopinstap ar · thr mz dirfum
the gotz sina wardir gifsiut or affat
stul til azffe gafta so all annor azff tha
the bazu dór so the gotz gifsit war

Ro

Her borias iorda balkir mz flokka xxlij

The er forstanda
dh em gh godz
sonn barnanna
sa gifsidt mund
tuden
eyrinda vill gr
sonn gh gafl. sa
sonn em mun
gifstina skilb
mænnor sitt
vt er kap – 20.

Forst hwu erffda gootz seul vp budhgab i
salias elli- pant salias v v v v
hwu bydanoy seulu topt elli- gard at losa vj
Nu ay topt elli- gardha llwzdu cy lagbindra. deu.
~~Nu~~ hwu afflinfa topt elli- gardha iiij
seulu salias v v v v v v
Nu im llwat llwydorn topt elli- gardha seulu at losas v
Nu hwu may ma affhenida sik topt vj
elli- gardh im kop elli- skipte
Nu klaidas kopt gardh elli- tempt vij
Nu gitt they cy chenolat so salde viij
Nu hwu ma ma salia anazb mang ix
topt elli- gardh
Nu hwu ollmaghi iozdh topt elli- x
gardh seulu salias all at losas
Nu skipt ma gardh i sozdh a lande xi
Nu goz may bade kop or skipte xij
aff stadno or ~~ma~~ a landlt
Nu vny lagha wida haffdh tonsh illor gonda. xiij
Nu faar may iozdh for affradz da- xiiij
gha or gardh for fardaghha
Nu hwu bary seulu fadh or modr soda xv
Nu hwu bode ma salia sme hust topt xvj
elli- gardh elli- or hustin boydans
Nu thy: fozstrif ma elli- ko goz i sit xvij
Nle ebik nakar sme topt llwstra
salia elli- gardh they hay hafur i

Jorda c.

mis arffric fangit Þessa skal hafa þessen
sama garðr ellr tompt a radstuffe
þessre manadagsa laghsta oþbindsa þi-
dan skal hafa þessen garðr ellr tept bin
dsa nesta fredinnis firendom. fredinnis
garðr ellr tept Þe modinnis firendom
modinne Þilia þe for þessen garðr gifua
sua mykit sem en anor fore bindr þa
arn þe nesta Þilia þe ei þa sakir a
þessen hafa skil Þe a skal þe sama tept
ellr garðr o salð skara xiiij dagra ep-
tir at þe laghsta arn upbindne o
skyldom manom. at skylde men magh
sik um þarfkia hversat þe skilia hafa lo-
sa ellr ei skil giakart erfeda garz ut
satia til grant bindr þiss forste nesta
firindr um þe arn imrikis / federnis
firindr fedinne Þe modinnis firendom
modinnis garðr ellr tept Þilia þe ei
kana gramsta a þessen garðr ellr tept
þa satia ut hversat hafa bedzst giter
Giter hafa þiss ei loste a þessen dagh som
þe þm fore lagghia / þa skal þessen sem
lant hafuir þiss upbinda tre mandaga
Þidan binda þiss hans firendo atlosa
arn þe arn / federnis Þe halde þiss ep-
ter þm / xiiij dagra skilia þe ei þet
atlosa Þessa hafue firandet til þiss aff
engd til talar Þe þessen so penga þe

At þis stykke
ikke verk skill
fulle, at finde
af iord maa
konge eller
Skrifvere
fore fullor kon
ung bregd lag
at vi skal skaffe
os sidan efter
skatmeygan bi
talab med sa
mycki brandt
solt. eller sa
monga penin
gia mani kun
gerenna sa
mycket solf
A.

baskir

a konu kóse þiz til sin ok hafi þiz eigi
veil eftir sæli þiz bort eptr þvi þiz kvart
er or fire godi mein þiz mikil tvi
a hvars þeirr vegna ok gotzit bat
fifii til eptr þessre mietzordom er or goz
vaire gifii þeim til som vt satte eptr
sinna mietzmanna ordha

Ne kan nakar bort sælia fra byrda
manno topt eftir þriddi o budna vppa
vidstreffone eftir nesta frendo ey þessa
budeu þeim þiz goz bóte iij mure til tu
skiptis. malsj. konig. or stadin or nesta
frendr kósin at gridum eftir tompt inna
xiiij dagha aff þeim dagh þe finno þiz
veita at þiz sast vart. or tegh inna sa
arit or þeim so sik þer til budi kome
genast til vidstreffo or bude sine pe
ninga þer firum sua mykit so þiz gotzit
saldis fore. or svari þiz skeffii tridi at
hafi fik þiz ey fóre veita. kósir hafi ey
i sua tinna som nu er sagt hafii insa
tiltuli til þiz sinna gretz Nu kan tinna
at hafi hafiin vant vt landis or kom
heim sinna siat or aar eptr þeim dagh or
tinna at þiz gotzit sast vart hafii hafi
tisa sex vikne dagh eptr þiz hafi heim
kom þiz sinna gretz atkósa sua so þiz sald
dr gotzit nakat kætnat gifii til eptir
fura godu manna ordha atkósir hafi ey

Dem forstan
der arfäl
ler. Jemdi

Hvörir fel
ner vreide

at þis sama gotzit mmā þse sama siex
werkin hafin þer enga tiltalu meer
Ok hafin a þey vtlendis hafin wa
rit siex werkna dagh epe þis at arit ar
vte aff þey dagh gotzit saldis i sina
hvedh atlósa ey hay i landit ey fór þo
Gama lagh war my oblmughsa or io
fiffer Boor makar bvedemay vtā sta
diy or tofh mlendis or wil þis gotzit
atlósa. þa skal hay þis wrvita mz
tvegga manna witnii at hay þis alde
wita fik for siex werkin sidne war
aff þey dagh hay for rettiy fuar at
þis gotzt sald war or versattis or tofh
mmā sama arit som þis saldis ellir ve
sattis Lagtir makar fleer penga þe
fore ey þer war fore gifinit or wardr
þer til wunen mz siex manno bote vf
vurf til traskipt malsi konigh or stad
for þis at hay lógh sik til penga vta
hay kay þis benisa at gotzit ey bætat
Ef sigthir makar tompt elli gredh
ey lagliga war vpbudna. conti
þis segatiy or radunen som þa a rad
strufe war or þis hórd or hórt haf
ua hwat heldir ey Ni hoy elli hay
lagliga vpbudiy þa wari þer eny sik
lób fó sculden gifis Er ey þe sa tupt

iij

Gaffir

effir gurdh sacflira gy bindin tha bóte
they thz gorde iij mirc til treskiptis
malß · komit · or stadin · Or byrdanne
halba wald the topt effir gurdh at
lósa sony sór ar sacht · Ui siffr byr
denin at the sama topt effir gurdh
wart sony ey sacflira hembindin lictse
thz til twegtse bymana wetne só thr
tha all wero · ar thz byrdannane sac
flira hembindit wart hay salbés sony
salde · ar thz ey bóte iij mirc til tre
skiptis malß komt or stadin or byr
denne lóse thz at all hwar panta topt
effir gurda sriln hembindas byrdanna
nom effir ogrundom thz stal nig tween
Thetta arn the werd manno gódes mj
dra thir mä ma or stal topt or
gurda arlósa nig grill · siff · red grey komot orh
korn · nót · sinór · flask · scell · wadmal gurdh effir
klade o skorit · lóritt · or alla hadalósa
wardóra · eptr thir the arn werdha
or thz ar gangt a or eptr thy fira
nien thz mieta tree a hwars thrna
wegna twa dyrt stal gurdi · at lósas
sony hay saldés or vtsattis or eij dy
rar brighn twa makin topt effir gurd
til sik lósa vtä hay wil they selfur
ogtha aut minzto iij aar vtä ha kune

HS B 47 - 45v

Jorda

warda the trengder til at hay sculde them
sakia · the sama sculde for ater bus ay
hay the aterloste a a a a

v Vil makar sakia affinga topt eller gard
them torff hay ey lengr halda eptir
arfingo ay viij dagra tha the eru lagt
lita op or hem bidne Sulia the tha ey
the topt eller gardh atlosa tha sakia them
hette hay bedzst giter hafur hay thet
kopt aff arfingo eller fiendo sino wa
ri the sey lagth sony for ar sagt a

vi Alla stadr the ma gor kop eller skipte
ma sinne topt eller garde the stad
fast or gilt Them gardh eller rompt
ma bydamen ey atlosa or stal ope
barlica forab a radstafw for sogute
or radeno Or the sculu the fora eptir
fablom stadga frizskillingr a or the stal
stadzins breff a gifuab ur stadzins in
softe The breff stal a sebenisko sifuab
eller the stal sifuab i stadzins book Or
a stal the sikia wel skulue hebat the
ar i bresue eller i book ~~hum~~ hum mar
ga ahid the topt eller gardh bredr
eller sangar ar Or hebar the topt eller
gardh liggr Or i hebat tima the kop
eller skipte gioedes eller hurw marka
pangta the sore grafiob Bamiledb

hebar longt
alle marg
them topt
stal vera

Balker

Bari ny the kopt ellr gardh ma kopir
for thy at makar tretta kay ko thera mel
lony so sud hafua haugit kopt ellr gard
or mellay thery so sier thy bygg ellr
or the gorzit kay skandit fore thy tha
magho the ey dylia so med salde thum
langt or bitt the salde or grifu stad
sens sefuade ij ore henifa for sit cefuade viij
Kopin ma kopt ellr gardh aff an
dro skemle the werdh so kopt
or they kopt ellr gardh so salde, la
the skandas makat thera i tesse kope the
stal sanctama firan konna. grit hay
skemlat so salde stande kop thars so
skipte. komber ey sanctama fra ellr or
tomb fra or gater ey skemulat bote
iij mure til treskipte. Ethey oskemist
salde Sidday gangc skiltar til sit or
betri sanna sagth i allony kopony
Nu lat may kort sina kopt ellr gard viij
skeat skilde mz kep ellr skipte.
faar sidan skeat aff andro til tridia
may ellr seigo. skandas the gardh
ellr tempt for thy hay forst salde
or grit ey skemulat bote iij mure til
treskipte or the andre werin sakloe
Hor gange sida skiltar til sit ar. xij
Hafin ingen wald sielia aurth maz

HS B 47 - 46v

Jorda

tompt effir gardh tha aetundin aer ey
siessin nar vta hay hafui fulla makt
aff hm mz hab opno bresile at hay
fiter thz hemolt then sony köpte
Hallfui or enfin, eald bort at sella
Aeffinagha. ionfrin eotuilkinfar
topt effir gardh or mikte thz thm tilhöre
vtan the eardin hat skipt vta sua at
then tinna at oeffinagha eardr mogha
de may. or ionf. gipt aer hafue tha
eald hecat the eilia thz sielff halda
effir ey vta tho ey anarb vta the ea
izen wier skipt. Thz setten or prösten
borghanesta or padne tha tolkit tinna
at thz ey eadda vta mz fullo skelom
or the lactte nifen stadga för vppa
All skiptin may til effin a land or ta
Effir iordh a lande for gredh i köp
stade. tuttir fust a lande eptr matzkatal
sony iorden gieldr. tha dönis thz fast
or gilt Hörb the bade köp or skipte
gangte sua the köp or skipte sony all
ancr köp or skipte Or gifine thra bst
bade i köpstad or a lande
Ale för man köp or skipte aff köp
Studenn or vppa landet effir aff la
die or ey i köpstadin Ar skipte incer
or köp mine tha grefuis skipte fasto
eald or widzodh Er or köp mere

Balker

or skipte gunna tha denis i hyrdh or
tiff tiffe köpe fastom ceald or widzordh
er bade nempt gange at had i hyrdi

Hella the iordr gna skipt i stadin elle
skal gange eptir landslagu Or asse
the topt elle garda gna skipt a landt
gange epte stadzins rat Or a hedar som
tide dla sin iordh tha a effir the affrad
som iordh windir ay hon ar sakir vra
hay rene sik til widzordu Or hedar
gimay windr topt elle gardh aff landes
mine til sin or hafur the i bryt elle
a leto latit gifui thu at husleghs av

Nba so windr iordh aff andro elle
faar hona ns skipte for affradzda
ga elle ns hadhsatmit. tha hafui the
affrat som iordena aethir bannu sagth
wari vu tompt or gardha the mag
faar aff andro for fardaki. av. av. av

Bazy stulu fadr or modr sin vppe
halda vu the garda silk elle gan
dor vu barne tils for magths. fodhe
forst tils elzste bazy sin fadr elle mo
dr or sdan hedart eptr thy tils ar
ganalt til or taki aff hedario adzb
fodhe iij vurt aff fodzp thra fekk
ey the til tha tagi aff arfue thra
wilbit liaru so wiakin vt fadhr

Dom

Hir ard lij
kar vrana a
her skal hjin
lij ok vrnad
her nad so
sal hafa, ok
äij hen so
hopte.

Dom

Itan ok
som fildr
röker ok nad
ridd lag sij
vt till

bazn skiln
fadhr ok
modr fodda

elle modr or er thes morund thm at
halda or fodse bote hevdet thrie for
hevdet aer iij mnr or thz kvari fadrs
or modrs ersak / vilia barne ey vidr
fadr or modr tagha elsa sculle nesta
frende elle erfuinga thm tagha hevdet
barne aru lifuand elle dödd eft thm
the tha off eno vordin lifuin hay elle
hon leng ey thra arff arfkin fodsr
hay elle hona sul lenge sidan so for
elle bote som sadt / vilie the ey vidr
tagha tha sten sik fore hevdar the vilia
elle kume mz tistre grotze or hefuath
in arfinga nusta tilrakn til the grotit
elle arfi sua at the magha ey the mz
gröra hevdat the vilia o a a a

Ny ma bondan salia sune husa ord
topt elle gardh vta thm tvinnt
til forse aru vrlendskir hart lestfir
til landz hedin elle östin fanghru
bondan elle hustrum or sina bort ho
at hudh or hudhia bondan elle hussfru
atlösa / tu ert ey tuat til aru ord
topt elle gardh / tha ma bonden
heime vordh salia or sune hussfrv at
lösa / tedha ma or hussfrv bondha
sins vordh salia or hany atlösa aru
hany fangin aru / tu tvinnt thm
hunnert at halse or satisfdo or hab

Balkir + togh þar iordh efter landh
lagþu i þessu maleno

ey til aff dobl elli andro for þorilsa
þa ma þessar þare angr for þera
þedat þe arn þar binden elli ey +
Togh ma ey þessar þere angr for
þera vta þs se bigg þere þisia
or þere iesta frenda sua

Alt þs mag elli þond kenna j
Sit sytsta tuna or sighr or
sua sin edh þr vtta þessar þedat
nakat andro þrælda elli anor þm
elli my nakat annat þs stal þa sta
dugt or þilt Þhot sua at sin þue
at minsto þarin þr ner or ey
þen so nakat stal a þas eigh vp
bara elli þrælda or þe so þitne
þulu or þæria þedat þe þorðo
ey þea kan þeir torfue

Þar þorias bytinga balkir or þa
þas j þannin flokka

Forst þurr þe mey þulu þæ
j þessu stad so bytung þulu fæsta
Nu þurr þemelik þus þulu bytias
Nu ey nakar bytt angr sept o þorad
Nu ey nakar þr sik eigh at angr
Nu my aluzing statin
Nu my þwala bytung
Nu my þrea bytung

j
ij
iij
v
vj
vij

HS B 47 - 48v

viij
Ru æftra tíde sunnan bade ena topt
Ru legir man þriedi aff andre
Ru þrik æftandan ey halda
Ru ny nakar fir i anar maz þurd
Ru þurre ena stul widi sitte
Ru æn hondan bidder gestin sin hefe
Ru mytt nakar anare fæ
Ru drep nakar anare fæ þuz wid
Ru sarghte ena anare maz fæ
Ru ny fæ drep anare fæ
Ru þurre ena skil lætte hion legta
Ru þurre ena stul eld góma

Ille mon skulu skipas i hewarom
Stadi sem sú skulu or skada bet
ungr nicellan manna Or þí skulu wita
at gerilkin man gees risinn or uidi
tagher or wil þi sida op sætia Þa
skal hann þinn til setti or sins magi
nom so þer aff wita or byggi þer at
op epe þambla hæfd Or sara altid
nicellan sik or sin grena enc alin dir
parcem eða skera arezledis byggi
bryte op or bóte ij sunn til þrisskip
tis malsagh konungr or stadrin
Ungin ena byggi hæuclikr hus mer
sem ella widi aluenigr gatu
uran hann latar nicellan sir hus or

ix
x
xi
xii
xiii
xiv
xv
xvi
xvii
xviii
xix
xx

Synd ... grónd

Basker

sunes gifuna heres elli- grandhrigge
fora kunta perenu hera so anorledis
byggr bryte op or bote vj. punt til treskip
Hera sony byggre anares topt o sof- iij
Hanares bryte op or bote vj punt
til treskipte sony for er sagt
Hoo byggter makar a anay sera at iiij
the dryp a has taak or sorir that
skeri aff or bote vj punt til treskiptis
hesar tere granda eru sama byggre
hesar sit or sette knutt endh knutt
Hera so gor sik reigh aat Sukloft
Hanares mann husu vta aegrand beff
bryte up or bote vj punt til treskip
tis elli blifue j aegrand punt
Hunemgis gatur sculu vara viij vj
alna breide sua at sua ma aat
thun bade aka or vidha hera so anor
led byggr bryte op or bote sex punt
Hera so byggr sera ofo thar
gatur bryte op or bote sex punt sixj
til treskiptis Engin ma byggre sing
sera ofo alnemgis gatur elli af
nemgra ary halffand alnj vta sa ska
ri aff bote so for er sagt Togh ma
the vara the so verne alnemgra
ms fegatrus or bozgamesta sessne

HS B 47 - 49v

byttinga

viij

Gif men mag a watnit byttin agin-
first aff allo sinne byttnet bytte
sina bröa ay thay ey för ma andra
sine byttnet swa biat up bytte for
they sculd at kay thin makar wadha
hernat sony offa for thin bytte at the
mathe koma til watnit komb' makar
kera a thay at thay hafur ey swa bytt
böte sex mecz til treskipte Eggh sku
lu fetatin or borgamestine for hom
gatur-rensa a redzscudu dagh lactetis swa so ey
rensar sina gatur sony fogate or bor-
gamestine thin fore lactte böte iij or
til tredesskiptis komit or stadin Böte
they samulediis sony ey bredt sine bro
ama thin dagh sony thin fore lactho r

xp

Nif kunie tedemen bytte bade sina
annor sund' or annor offay elha stal
they so sund bytte för bytte under
tredzbalka or alt thz they til herir ur
they so offay til bytte stal bytte tak
or alt thz they til herat. Gadz annar thin
skadu for andzb thirra forsunisse sculd
antigge i sanna byttnet elli i sunin
gesdom böte thin allay skadan ethey
cyt iiij mecdz mickla ordsse tedemen a sterb
thirra wegna Eggh stal stay thin lag
lica til sighte enz tedemen mickno or the

Balker

eyre hafui hay xviij dagha dacth at vada
lister a the sanct bygynnyng ¶ Ytha the
sanct ena tompt kellare or sekarthus
wari lacth sanct ¶ Zu kay anar thre
ward fatighir or ozkar ey bygge effir
trystkab widdre or weil ey bigge effir
or they so offay bygger weil aff sten
bygge or they sony vnd bygge weil ey
effir ozkar ey bygge ¶ Ytha scal fogate
or bozthanestarny nepda the til fira
godha mey so the stulu thera mellom
skipta or like vny sewa ar selny til
at sewar thera ma bygge sit andre
thera a skaddom effir leggis prengo
thera mellom sewa at fylt ar greny
fullo or likt ar greny like sewa sony
the selia the a thera samid taka or
sin edh the a gora at the kinis the ey
latre thera mello skipta effir forlika
wark sidan they til likning bidt bude
or bygge vny sik the hadste ha gifter
or the gifnis a stadzins bref at
thera mello sua skipt ar or forlikat
¶ or the scal aldre optara ydachat
mellom effny effir they sarna ¶ Bygin
may ma salia nakro nakra aghor
tompt effir gardh kellar effny effir
sten thus vta widr loandeim ay the

HS B 47 - 50v

thz kopa wil thz thu vnd' lichte elli-
ofbay elli- or sua widi- hay chóra at
tode ocy kuno préfua or thz skoda at
thz wmit kay cy thu bryghtab stein
skada vta sera at thy widi-bonide
ma thz at kalla or at kósa sua so thet
salt wat a sunā nat or daz aff thy
dagh at thz sald wart vta thz se thu
lautlita skenbrit or cy kudit vta hus
firudi- wilia thz kósa or bychte sony til
kór wilie cy the elli widi-bonde thz
tootz til sik kósa/ tha sarki thz hette hay
Legtu may elli- kona gazdh wil
aff andro halfet aar elli- sikt wil
hay cy halda sony lectde or fóste sey
ar a tifiuu sur thz tegtie ynania wetno
tha tifiu et halfua husleto or fan
sidan skwart hay wil- a iv a
Nsk wil wtandiu cy halda lectona
tha domit thu so lectde i gazde wā
elli- tifiu hu halfua husaleto or thz
penit at or hafiu sidha sielfir vta
at kwandi- offt' daz wari tha bade
boudiu or gestin sunā i gazde or taki
halfua husaleto aff gestenom a
Nsk fiz sua i annazs gazdh or wil
sidan sort a thu fura tifiu ata
dey alla husaleto or fan skwart

HS B 47 - 51r

Balkin

hay wil Gor or the hondin gestreno
wari swum lagh Sanm lagh wari
nn all hees the ma lighin w n

Nw wil benda gadhe sielfu for
hazdha smo tha wari at manad
for fardaghin or sighe gestreno til mur
tewighia mana weirno Dr sea sighe
gestin hondane til Trighin ey sua hon
dan gestreno til tha dynis gestreno
i gazdin wara til anor stepnodagh
Trighin or ey gestin hondin til tha bli
fin sghaz i gazdin til anna stepnodagh
or grifni hondanno sea macta pen
sem hay stadha fore ar mur thy gaed
Nw lofiaz hendin gestreno hees tak
hia or wil ombor. panno ellir kes
na ellir sheat the ar fyller hatha lea
ir ep alla husleghe fyller hay ey tha
fesse sea mykit aff husaleghe has so
radmen the miata din gestin lyghe
the sielfuin or ombor mur tewighe ma
na weirno standa i husaleghe hat for
dar fin or gestin hees hondas mestra
tolff pano ellir hedat the ar gieldi
at skada epte fura gioda mana mietz
ordon teo a sheaz tha weigna
Mollkar hona mietz gnanz for faaz
Mallir geet or wazdi tighin wardi

joiij

joiiij

xv

HS B 47 - 51v

bygringe

bote i mark til trælskiptis malsegnd
komuth or studiu warde ey widr tafin
ja'tu witis thz hene wari sik mz sielfhus
edhe wolkart kona maz ho or warde
tafin widh bote iij mark til trælskiptis
som for ar sagt Orkart hon ey botum
warde slagin widh stokkin sua forer so
for annat warde thz wint hene or
ey widr tafin mz telegtia mana wit
ne. Wari sik selff tridi mz sino edhe falk
hon aat edhe gange til erfiodis first for
malsh sidan for komuth or studiu. Jagtir
man merke a merke aindz maz hwma
thinge thz harkst ar dot effir qwist ar
thz barna ay halff ora or ima ena mark
or warde bar or a tafin bote xov mo
til trælskiptis malsh komuth or studiu Or
kart hay ey botu warda slagin widh sin
pona or ryme studiu warde ey a tafin
or warde thogh sun effir hene wit wa
ri sik mz sicx mana edhe falz ho effir ha
aat edhe fellis til salkina Orkar ho effir
hay botine ey gange til arfiodis first
for malsh or sua for komuth or studiu
ar thz marka wardh or warde bar
or a tafin mz telegtia mana witnu
bote xl mark til trælskipti so for ar sagt
effir ryme studiu or mistr bader drog sin

malkar und
ho

Jagtir und
merke

Walker

Wardi hun essir heric þiz wiit wari
sik mz sex mana edhe falb hā at edhe
taugr þe mn sonn for ar sutt essir fa
te til arfuodis ay hay ey botu fiter
Þker mann essir hnigger annarhuer Þkar
ke aff or sat sit þiz a or kay ey redi
fra sik aff hstem hay þiz sik or Wardi
Wardi tagry mz sex mana witno war
de skaufdi ay þiz ar þ mirka wardh
Ar þiz nunc taugr so anor thinfiat
Wardi ey bar or a tafry mz Witnoy
atay wit þiz hny wari sik mz xij mu
na edhe essir kep witno sino at hay
þiz kepa sik or ey annarz falz þo essir
hay aar edhe fellig til sakena

Nwilkin so drepir annarz fa mz wi
lia þo essir hast essir hedat þiz ar
bætra ay tera ora grelde at skada
eptr tlegyna miatz mana edda ay til
arn tlegyr mana witne or a iij mur
til traskipt malsi konf or stadry Or
sua for anat or tridia essir wari sik
mz tlegyr mana edhe then so at giel
der tagri þiz dpda Drepir hay sidan
flere mz wilia þiz hæt hordasing bo
te at skada or a gol mur til traskipt
malsi konf or stadry ay til arn tleg
yr mana witne ar ey kitne til
bari sik mz vj mana edhe Drepir

HS B 47 - 52v

may anaes fe ssaint ary ij or mz wilia
bote dyandiw tlletist ato or wair sakles
blan makur hund anaes maz i hail bo
te vj ora til trasspt malb kent or
stadinoy & w v v v v

poliij Bwilkin fe mans drepne mz madha
tresde sua got ato cpt tlleytria ma
na mnetzordom or wari sik mz tlleyt
tria mudna edhe at tlz war madha or
cy wilia or wair sakles for alla sakon
biddi mua anay fe sino hiehpa hast
blodh lata ellir adro fe sino skay war
nat kowa ay hay wille so hand a bar
wari sik mz tlleytria mudna edha at
tlz war cy mz wilia has at tlz sta
da sik ellir bote sua got ater v ~

poliij Nw sarfiir may fe ellir slan anaes
mans or lisset dodh aff ar tlet
hesel hors ellir oxe ar cy wezknad
fort bote landiwo vj ora cusstylt
or tagi tlsen so hust tlz sada or lirke
or fa thin fort fore tis syzsso sune
wardi tlz hugyit or blifuir olyt
tagi londay sit cethit ater wardhi
tlz lyt tagi tlsen sony hust or fac bo
dauir olyt fore cpt tlleytre lyanna
ans miedzordo ay tis arn tlleytre
mana ellitne ellir wari sik sichi
tridhi blar ellir kaster makur an

Rasker

mans fa for andrø at þes skada aff-
faar or ey dødsk bøte i or bandano
enskylst en skitne arn til ellr wari
sik mz trigge manna eddr ar þes aff
wadha til komit bøte sua for et so
for anat i or bondano or eddr so
for ar sagt at þes war wada or ey
wili ar þes skamelica skanat at goda
man kuno þes wtskilia bøte sua gøt
at þen so skuff/or tagi til sik þes skug
git ar Thurfter ma vrpo aff skøte
ellr skinger bt dømen mz wilia þsa ar
hay lytter or ogæfinn grordr/tagi
hay til sin þen sanni hæst so þes grordr
or gøri þen fult eptr goda manna mich
ordom/teba a hegars skinn wegna
en wegge mana witne arn til/or
bondano ena mer enskylt arn ey wit-
ne til wari sik eptr þay so hæstin ar
gødr til/ellr warsker en hay lyter
wardh/ar þes wadha bøte j mot
or trigge manna edr at þes war wa
dha or ey wili

Drep fa anars man fa þes ey ma a
ta-hæst ellr gørt wardr mz þeigg
gia mana witno sagflica til winen
gield at halfft gield eptr iiij goda
mana mich ordom Drep ata elli
ko ellir annat þes ætal ma bøte

HS B 47 - 53v

Lyffinga

fullan fierdung aff fullo gilde or the
hafui the dodd sonn fore atte Nuke
nis the til hans or erni ey asyna wit
ne til wari sik mz edde eptr thy sonn
fore wyrdis til Nu ey fore sarghin fe
the er o gist wardi werkniada fe
sarghat aff anazb fe sua at bonde gie
the ey wytiat wid' vk effir sika the stal
the ey sonn fe atte the fo skada gierd
tiny sika fysing fa iij oin boudano
enskylt ey til erni the eftre miana
witne effir wari sik mz sicssinus edde

Hera so lagtsir hest iuff andri or
fordarfuab i hando hab. or thisse
tiny fruld at hany fordarfudis aff wem
ykt effir for forsynnelse effir mz wrsia
hab or wardir the til wunnen mz the eg
te miana witno bote hastiny af eptr
godha miana quietzerdony the a hewaz
thra wege sonn the aff wita or i has
tins wayda lagtis lettny so fere hes
tiny fruld gifuab Nottir ey thy the
aat sonn the messo thra lagtia gage
fore fogatiny or borghmestria or the
so sakny griffe fore hastiny-lagte fia
a diskiny fore the forde fogatiny or bor
ghmestria redd gewicta effir gant
sera mykit hany kannib widi-warde

hoc sic lat
legitur ff
hdm

Walker

hastings swara Or wari trigtria mũsta
sak mz trigtge mana edhe Ar thz mu
ne wari sik mz selfsme edhe Ar thz
mer an ij mũte or mune an oj wa
ri thz selff tridi Ar thz oj mũte fulla
effir hwat thz ar mere wari sik selff
sette Antis thz thu or eru ey witne
til bote xiij ora penigta til legthona
or thet mere at hastiny sie bat or
trigtria mana edh at hay fordarfua
dis mz skada or ey mz forsumisso
effir wilia hans Ukir may mz thu
j wak or fordarfuas siakat aff gotze
hans mz hasteno effir ey or aru leg
te mana witne til gifui ey mere et
an legtona hastings kay thz or swa
tuna at hastiny til landz taghir or for
darfuas j hando hans hunt thz ka
hast handa gielde at hastiny ept
thy thu badon a sembir effir godhe
may mellom thrie lagte Dsamb
thu lagte firay a diskiny for fogate
or borganestire swa mykit softh ar
sagt swa mykit hay wil hestny gt
day weita or grora Andray fylle edh
siu ept thy thu sculd fore hastiny
giffs sonu fitz ar sagt so for thz thz j

HS B 47 - 54v

Lyggingar

brister þom oxa þeari sunnu laga þu sighr
annor saay þeari or annor ey æfter þi
widzordh sony þante þeitne þi: nig þe
manom helfuir þ tridi at þant þeari
Ne legfir- giakar- nay ellir- kona or
Nei legd nu gifuir þim fæste þeing þi a elli-
gifuing ellir lia þe sidan skuliab sia þu fore stepno
dagh gifui at bynauen fæste þeing
or seda mykla lego hay þu fæste þeing
kir bynay lego hion bort vta sak or þi
Lygo bunda sik at til hans nig þe mano or
hay þeil þim ey at intagta til sik þa
gifui þim sua mykit sony hay huffe
þim fæst or skuri sidan hiþar þe wilia
þu kuno lego hion sikk wardha
for bynane or hans erfnodi lugg
nidre briste sua mykit i þinne lego
sony i hans dagtolwarkom þessu le
gto stepnor arri vn arit sua aff pas
þa or til mukkist gnessa or annor aff
mikkisinnasto or til þastha nanadh
for stepnodagh stal bynay lego sof
ke til sighe vn hay þeif þim lengir
hafua ellir ey samuled sighia lego
folk bynane til vn þe þeilia þu
lengir- þiene ellir ey alt folk æfte
lego gangta nuine gotz æfter til an
in nure verlikt gotz heda þim hysar

Ne legd nu gifuing ellir

Lygo folk.

Bulker

ellir herbiger sidan thay ar forstoppen
fudhin or the wirke ey widi tugha
bote bote iij punt til trawskiptis malsh
konge or stadin. Or the folk ey will
tiana ryme let aff stadin komb' the
sidan at i stadin or wil ey helder tha
thiena ey for wardhe slagin wydh
stokkin or ryme stadin. Or sidan a
sea epta the i stadin komb' or wil ey
tiana. Gray thay kuno penigh wapa
lofhir the folk til iij punt or wilen legto
tunga wari tha i fullo vtskuto mz
swanano. Sea so lukkar nakarb mag
legto folk fra thay bote iij punt til tra
skipt malsh konge or stadin ey telig
de mana witne ere til ellir wari
sik selff tridhi kanni legh wari ey
then sem sik lukka lateir

Angin tullner mid ellir kona or en
tin anor stal dol sakia i sino grazde
ellir husom epte the i wardhar
punt or ey lus skafua ellir nakan
eldh widhir slag iij ore konge or stude
til trawskipte. Gmaz the nakin wa
da aff slegh ellir kiff epte the i ward
ar punt bote bondin iij punt til
trawskiptis malsh konge or stadino
Or then sem skadan grozde bote

So som Lothen

No

xxxij

HS B 47 - 55v

Lyghmaa

sin brut aft the the finnas komu in
vazdhmen eller stadzins sveo the so
eldi eller kins ar or kedie the pant
til widermakis at the lengir stia en
the stadfut or sigt ar or gekas thy
pantin bote siep ena komit or stade
they sony pantin gekade en til ena
telegfria mana witne eller wan sik
sielff tridi at han ey eldh haffde eller
thy pant ey gekade koma the thit
the makar skuda tinnar eller hafuir
tinnat or the sony skadan grozdo ena
tijnnade tagi fulla borgan aff bon
dann for iij punt Orkar han ey bor
gan sötia lidfis i stadzins stöno
eller iern hannsedis the so skuda
grozdo for thera brut so the finnis
tinnar the vaudnario eller stadzins
wena makar skada ligge aftri the
botet Wa sony eld tendr for so
i vazdh ar en ringd bote iij öre
konst or stadin konder the makar
skuda aff bote halfft hwar thera
bade bondin or gestin eft thy fin
delis sigt Wenner so waka ok
the finygrio eller edstony mathe
at sakis so waka tegth wa tinnar
the makar skuda aff vari lagh so
for ar satt or frandelis sigth

HS B 47 - 56r

Balker

Wardr eldr bóe j hvat stadi þiz hakst
er or þiten bonden eftir þesting siðan
skeft bóte iij mc konungr or stadin
konungi þiz aff þesteinn bóte bondi hal
ra sak mz þesteinn-komb þiz yre
ambor eftir klementis klokka eftir
komb þiz iron a bóte vj mc konung
or stadin aðr þia at aðgin timaz þiz
skida aff vta þiu selfund konuer þiz
aff þesteinn wari þiz vm lugth so fór
er sagt þy skeda hvaz byina þór
lind hvat þeste hay tagthr ij til sik
Nu kay aff þiu eld er gurdr eftir
teu eftir or aller stadin op byina
þórs þiz mz wilia or wardr tagin
widh þórs þiz mz so sigt j hvetsma
hes balkino konuer þiz aff forsu
nilsson grunt þiz hans kiff fore so
wadhin eftir stadin aff kon aftir wa
ri sik mz doij mikio at þiz war wida
or ey wili eftir forsunilsse hvaz stadi
skiptis j kirn sier-difta j hvario fiz
dugh skulu hvart aaz til skiptas þre
hultzmen anor swanskio or anor tydi
kir swa at þeir tidh at eldr wardr
lods þia skulu þeir vadnic mz þher
atta or ey mag at minzsto aff hvario

HS B 47 - 56v

Lygringa

ginde aff trem fierdung komu mz ine
winbor-stiga of karre at slakke vt the
eldh ay the orka of the folkit j thy fier
da delno bygt' stal komu mz sino the
hoffeitzmand at hiesta sino gotze alme
uelica undan eldeno of the stulu thy
gotze hiesse forst so mast ar eldenom
of sco heutzmay aff thy atta met
thera almosta stulu yny keel kasta the
gardha the mast arri eldeno of hiwar
the bedst til komu of bedst weidhe
torff of hewat mary skal til hiast
komu of hiesta epto sinne mogho
at they eldin komu ey weidare of
the gardha stal almoghay ato giesdi so
ey bray fore swa godha so the gardi
ebaro tha the midi kustu togh giel
de they so skudny fik swa so the en
gin skuda fik hewar epto sinne makt
of marka tale the skal enghy vnda
takus hewat hesdir kay ar gardi
gande elli kymd j stadeno hiis ma
kar sin gardh ey kata yny keel kasta
bote gol mug kengt of stadny of kast
togh yny keel of gieldis enkte fore
hewikny aff thy sco ey gor hewat
they tilsor elli ar ey the mar tolly

Balker

redsa timar bote of mere kengs or
stadin ein makar sitter i thin grizdeno
or bote sua mykit thestin som bode
hefar mian i stadin skal hafua thene
redsstapin til sin grizdh. ein þri alna
langt stigta et kæpe þrij alna lang
ena elsk gyre et tuibor or ena timo
kratin for sino grizdh standande ffino
sumo hefar dar stikin forratin bor
gramestine or radnite vn stadin gra
mz thin atta hoffmutzmaelo or se at
hefar so thene redsstapin ein hafuir
bote for hefar thera ein mere kengs
or stadin. Nor sidan skera opta thin
dustr for sagt or halder thet ein
hera so star ein kiol the timor so
sta fore maz dor elfr grizdh fiskin
mz kratir mz stikin bote þrij mere
til treskipth malsagt kengs or sta
din ein til arn tilegtna manna heit
ne elfr eberi sik mz sex manad
dh hefar stadin skal ein skyldh ha
fua fyra stor kære eptir grundlo
stadsin hera so hafi elsk i thy hu
se so ei ar sofliket ha at hafua an
tigtin for eerdh skild elfr andra
thinga elfr or at husit ar laugst

Nota

HS B 47 - 57v

aff sik effter trunget hote iij punt strong
or stadin til tessskipet a a a

xxiiij

Sw eru the kopstadir so nozra bro
strin lychnias the nast stadin er
sua opta tha tzff Storcholme man
strin lyggr sina lychnig i nordhame
widh stadin or lyggr eff litle strome
or halfft brokarit tha smasta nast
stadin som vid' the sama bronne liggr
westmanz or arlogta tha sama bro
karit halfft sua som nozra delin or
allan halfna delin the sama broo
mot vppsalom / Snakopnit siktuna
or strangenaz tha til bondre widh
taffta vppsala or enekopnit sin tridhut
or siktuna or strengr sin tridhut
aff same bronne Swilkin stadr the
sama brone ey lyggr tha forgate aff
storcholme thin til sigtir effter dagh for
leggint lotin sol punt til tessskipt
kommit or stadin Din the andra bro
na i storcholme er so sudsre brotta
vi lagh samen a a a a a

Har lorias kopmala balker or
lakias i thin flokka xxxviij & c.

1 m

Fyrst vin losora kop
dzett vin grull effter silff kopit

Balker

allar grund [illegible]

Þu skyl mann þvo sauðr þeim sem er
Þu skor þína skinn af þorgi/ þá dyt af
leggir þína garnir er til ánnars
Þu setto þína innri vöðu
Þu er stopnedr upp
Þá borgar þína gren fyr ofan
Þeirskin makat takar lane
Þeirskin þína so þant tryggr affandro
Þeil makat þeim þante af sátia so þeim
Þu veil makar þy þant af hesa
hynd af þyre þessa stuku hoverzhna
Þeirskin þína þiz makat skyl i batid
Þessa gotz ina þía bade kyna af sakia
Sutin þína sakia elli kyna i stalde þessa
Kotnaga þaðsto kyna a lande
Forgatny borgar anestad af gadhne sur
Falskar makar sine gomf
Alla dagtia so þarkinada stuku a hal
Ale verr kyn sinn fisk af talgi
Sutin þína kyn sluga i kessugaladi
Þeirskin konno þessa hund a landi
Þeirskin andro gor skada a sinu gotz
Þu kan þaðar veiny þessuga
All þaat til veiny miðs trasiol
Þeirskin so veanuðr grunir
Þeirskin makat veil sakia af þessu
Vz fersto skyn þaðsto gest til stude

HS B 47 - 58v

Formala

Hu skal byrte eller geste klæde in
nen tha forretning eller hans endetzma
ella the korslagen so geste skj kadeno
korn stulu geste kore skilu lesto oc
Alt thz groes ma kore fru hoddat eller
klædat gull eller selff eller skorn
klæde eller hedat thz hækst er thz sal
mz teeagtha mana centno gangne
salias oc mz opsagtn eller geste penning
stadgas hafui sidan enten makamakt
thy kore eedi sigtha eller thz at brj
ta hedna anozledit kore eller sel er
nee er sagt thy kore ma hanseedi
sigtse er han eeil er tho at thz arn
kapir ma gul eller selff kritne til
Kaff andro er aff sethio gulsmid
oc gudi the ffærdh mia tugi the
at ffærdh sony salde oc eeer sik mz
sigo mana edhe at hun eeiste thz ey
ffærdh mz tea ffæk han at edhe bot
ef emne maff dong oc stadin Dyl
han thz oc sigtsz at hu thz ey sal
dyli mz telff mana edhe er ey arn
kritne til falz han at edhe gifui ey
eeærdh oc bote so fer er sagt Dekir
han ey botn gange til arghiod fre
maff dong oc stadin at gulsmide

Walker

gulf effi- sifff or fundr þaz salz mz þa
gi at ffardq sina or bote gif mur
so forder sarff or tagi þesse at gen
sina so et gaff Dyf sta þis or sigþr
sik þis cy sulf gafna or weil cy ffard
sina at tuigga gafni þesse weidzorda
so kypte at binda þa weidir mz þe
mano or bote gulfsuidr so sakkar
Nu faar mag gulfsuid gulfeffi-sifff
at þa stal þis gefra þis stal skert
in antwardus mz sic mario ka
sdag þesin sigse so gullit effir sikfor
atte at þis ar cy sua skard ater
antwardat so hay þis et fik waa
þis a þere sic maria wertio so
mer waara þa þis et fike-waria
þe suidin waar wardr or tagi
lay sin salla þe hay waar þe
my sugt so bu aman þunffnat
Kde na wrap sast rotkise smor
flot talgff or sulfla a hwar
mag sier ffardq waara kypta effir
salda kunogra þis sugat ur wid
mano or þe nagna þa a poyne
hwat ffand ar sald effir cyffaria
þe hay so sisse waar sakfot kif
le þe hay bote gif mur mass kong

(iii)

HS B 47 - 59v

Kopmala

of stadin Dekat þan ey botn þanke til
arfuodrs son for ert sagt / Þessa skall
assa stadþa botas þre flerþi hittis i
kapom of þe sama flerþi skal biernas
a þessar þrs þæksl ert of þey so kopte
tagi at þæmga sina Emfin sina kopa
widsir bondas barn effir þas þion vta
witin þane ofta þe æru til sakin sat þessa
son kopin widir þem bote iij mk nialp
konuk of stadin Þessa son fasskar na
kat þroth of wærdir bar of a tagin gd
ge so anar þiuffnadh alt goth skal se
þus epto þy þrs ert of þessart vin sk
effir bote þem þrs for sæp mk nialp
konuk of stadin vta þe sitt skals mz

Nu for man kop a torgte þessar sina
kopin-þessir dot effir qwikt-klandas
þrs kop for þem of þan skal ey kaupma
sin þsa skari þem til sin so klandat
hafnir-anz tæstefia byamana þitne
of gori sik þre mz orthuffna tridan
tagi þæi sit at so klandat hafi alu
kop nakat mun hors effir quo effir
þessar þrs ar so nakat affidhis of sk
klandas þrs þem kopt hafnir þsa skal
þan affodha hafna so ey hafi sot
þhi at inge þira anars affost þarin
Ver þey tagi sit at so mit kant hafir
aftgir mun þæmga in til anars eft

Kopsloda
Þrid þen
Danskbarn

iiij
Gir mad skip
a torgi

Walker

nakat anat a hwat sakst þæs ar. sagde
þæs in mis þeechte endana witnio or tagi
þæs sanna at þet mis sanna witnu Nu ara
þere ey witne til or þæy sittir so in lagde
at þæn wart mecr in lagt ar hay wet
gaff. hafu þæy widzordh so ut stuff or wi
ti þæs wam ut drifuit mis sera mæcha ma
na edhe sir hay þa widr torff ept þæy hæy
þa mere kræfuit ar þæne kene strælæ
þæs brinde æfter waldræpo fælgis bedgis
þere aat gelde at inne. fælgis ey bedgis
þere aat gelde at aft sunday

Nu sætte ma andre wædh hwat þæs
ons þeechta mana witno kunu þæ wædh
brinna for ar þera stæpnodagir ar þe
brunner bedgis þere drifuu mikte sore
Nu hay þæs strælas æfter waldræpas þa
stal þæs fogatiy or borgamestine kunogt
gæræt. sidan lata kirkio hu þer eptir
lysa bade ept sunio or þæy so wædh sat
wart felgt ey bedgis þere sanna drifuu
ætstandeiy sit at þæ so þæs wædh under
Nu ar stæpnodagir Quando hafde
Nute for wædhio or bosis ey at þa
agter hay wædh ey binda a radstufu
ey radhstufes dugh away or tridhia
weil hay þa at losa wædh sit hafu
þæs wældh. weil hay ey. þæm sculu þæ

vij

wæd sætmæl

Nu sæ hwæ
mædar forsæ
vij

HS B 47 - 60v

Kopmala

Wadh amatus Ælfi Wadh bat an gieldu
æri gifu æfaudeno seca mykit til sony
Wadh ær bætre an gieldit ær Wadh mu
ne Wæridh an gieldit tha gifui tha
gifui thæn til sony gielde æftre Logh biu
de thæs skysdamano hlab forst an the ha
Wa thær plakan þæt till

Bæfter þnay þenigta for ana gifui
thæs þet hæn so borghade fore ælfr Wæri
thæs epe thy at þenigta þunan ær til at
hæn aldre borghade thæ fore an ey æru
Witne til. fak hæn aat edse gifui Wæ
thæs hæn borghade fore hwat thæs ær mæ
ælfr þnne ær bote iij mitf malh kent
or studin Æru skil thæn aat or sighte anor
thre þnera Wæra borghat or anor anna
lighte thæs til thæghia þnana Witne so
tha þnær Wæro tha hæn thæ fore lofua
de æru ey Witne leghte tha sira fore
fogatini or radmane seca mykit so
hæn kenig þenigta ælfr þnnt or Wæ
ri sik mæ trighte þnana edse ær thæs mi
ne Wæri thæs mæ selfsinne edse ær thæs
sex þnnt ælfr þnær Wæri thæs mæ sex
anana edse ær thæs þnne an sex þnnt
or þnere an iij Wæri thæs mæ trighte
nana edse an ey æru Witne til hæ
hart nakat for anar manæ sak or iij

viij
hwem so
gæ . hæfs

Walker

meer hay vnday sony borghade fore swaire
hay sony borghade & swat hin ar borto
allint til borghart hay sua at hin stal
fore rettin konna-laite hay fore konna
or swari sakste-konber hach ey fra tha
swari hay fore sik hans

Welkin may makit tasthr lane aff
andro thr stal mz the tythe mania
centie of ornis or samuledh ar theldas
borb thr sta centie or kräffe sidan
meer ar hay karnis swari sik so for ar

Welkin gna so pant tasthr Sacht
aff andro hay stal lachica the pa
ten vpbinda tve radhstuffe dachta or
halda sidhan the paute ó atta dacha
tegh stal hers tonipt elkin fik gruff
vpbindas iij manadhä or stunde sida
o saldh iiij dacha swordh ey tha the pa
ten atlyst hafui the tha waldh so pa
ten hafuit hay atha elkr sakia eptir
godha mätzmana orda tedr a sherres

Wil nakar thin paute Ethra tegh
ut sätia so thin sattet wart sette
hay or for sea mazta parnicha so pa
ten thin staar or ey meer or sighi thin
til sony paute athr mz tedr mano swat
hay sätt paute ut or thr lose atta
dey sin paut ar wordis tha paute
mme tha lachthort ar mz thin gruch

HS B 47 - 61v

til thas som hem vt satte or lete sayart
aus thy Dattir hay then panten fore
mere et en sta thy staar bote iij mu
malß kong or stadin Dekar hay ey boti
tanta til arfuddis so fer er sagt

xvij Nu wil nakar sin pant atlosa or
then som pante hafur kresfur mere
en panten staar lagge tha thy fram
fore fogatin or borghamestre sua mi
kit so hay kenis or gori sin edh the epu
ere thy thy mere kresse Alla the sa
ta mun stal sakia eftir atlosa the
stal gerna aus tredegia mana witne

xviij Bynna or the swena stulu hemtzlum
kopslagta or engen stal andro for
kop gera vta hedar kope the hana
komb en hay fiter hesa so anorledis
kop bote iij mu malß kong or stad
en tredegia mana witne aru til or
gunge then til kopit so the for a stodh
witne the nakro or aru ey witne til sa
ri sik sesff tridi / Sum gesse kop vari
lagh sanis then teden skal et bote
iij mu til traskipt or the so for kopte
gunge til kopit the swen so hafua
edidlagnis or sit eftsit til solmu
the mathe kopa or sakia som andra
bynen epte gabison sudgrel the som
hafua edidlagnis or sit eftsit til

edidlagnis

HS B 47 - 62r

Walker

vo mit the mathha kopa hudir buk-
skin or getzskin sa or tspr et teo or
thry halfno dikio or ey helom grasskin
mardskin et teo or thry or ey halfnom
timbro elle helom Dny talgh smor flask
wari sanke lath The so mme hafia ey
til poo mit widirlectinch or sit eghit
the mathho ey kopa hudir bukskin elle
getzskin helo dikio elle halfno eptir
hudatuli et elli teo vta wari the al
laledis widhzskildr All anor skin gra
skin mazdskin lekattaskin or hwaria
handa skin thz ar thz mathho the kopa
epto skinne tuli et or teo hedir hurch
the widirkoma Lauskin kidhingaskin
or klippnuga wari sanke lath smor
or andt tolkit lefinas thm ey kopa vta
mazkom helo or halfno or ey kistudo
helo elle halfno The ar swa undsta
dande at alt the ell halfft dikin taul
elle timbra tal ar elle ell halfft kisto
smor elle talgh ar the mathho the ey
kopa kappir makar anorledis ay nw
ar sacke or wordir the til wunen mz
wdan manom bite sex mit malfacho
konch or stadin or hafin forgiort the
hay kopte or the tagi konch or stadin
Dekar hay ey botic gfacke til arfuo
for konch or stadin or the lose malf net til fin

HS B 47 - 62v

Kopmaka

xiiij

Hwilkin man þer makar kop j batum
or wardr þer til wimen eng we ma
wmen bete iij mer malb kenet or stade
or hafue forgiort þes hay kopte þes ta
þi kenet or stadin eller wari sik eng wer
þe mana edsi. Or þen som salde bete
samnedd eller wari sik eng siessing ed
at hay aff þem sagþu ey wiste siska
lifuanet eller dodsa scal ma a almenning
torte kopa eller selia eller bote so sagt
er ffre vngt eller þamost. Hwat so
þes þe skaþst er or alr arat þes til sa
diij kers scal a almenning torte sali
as eller kopar. Ellen anorsedis kop
bote iij mer til traskipte so for or sagt
Or þes so kopt tagi kenet or stadin
er hay wazdr þer til wimen met
tweghra mana wittno eller wari sik
siessf tridi fallis hay or orkar ey bo
tu þanute til arfuodis forkenet or sta
din or losin malb rettin til sin. Ellen
som salde bete samnedis eller wari
sik eng siessing edsi. Kopir makar j
skipo hafu forgiort þes hay kopte
kenet or stadin. Or þer eng iij mer nl
traskipte so for er sagt eller wari sik
siessf tridi er ey eru tweghre mana
wittne til. Quinn lagh wari eng þen
som salde togh eger hay sine penga

kop nag
skipum

Kaffer

ſwarta halda ſo hay ſik fore ſin kype
ſkip yta hay ware the mz ſtore fune
or wil ey bucht halda Ethra er mer
kande my then kopenſtap miſendzka
mana mellan tmar ſwa ſo hiſſugu
or then owan aff landeno eller kopſta
dom koma Eſſ machto ſelia ſin kype
ſtap i opuſtana bodo ay the wilia

Ethra ſtotz ma ma bade kopa or
ſelia i ſkipo aat ſakloſa korn kalk
ſild ſtal kopp frutat lerr or mete an
nat wedſpr boot ſom ſkz er ſagt
tocth machto bonder ſelia ſin mughor
Hiſtin ma kopa eller Korn i ſkipu
ſelia i ſtader ſtu a alinemoto tor
the or ey a malmano yta meſſu ſedra
tre or gizza wider ſey mikt ſaak
til traſkptis Hamuld bote the ſo
ſal or tiz ſo kiptis trugi konug or ſta
diy ay til arni tevegge mana wetne
eller wari ſik ſom ſkz er ſagt

Rotmangiura machto kopa alande
meſſo paſtiſa or punctiſdugu aat
ſakloſo allahanda ſa ſo then turfuar
or ey longir ay ſagt ar widſe hans
vi mit til traſkptis or hafni for grotz
tiz hay kipte konug or ſtude ay til a
ni tevegge mana wetne eller wari ſik
mz ſexo mano ſtalz hay aat edſe or

ybc

ybc

kopa or ſal
ſpra lopſt

ybvii

melo
or
dekyd or
kipa

Kopmala

ozkar ey boti thinge til arfiod so for

Plinij

Aogatry bozgrane sine ¶ ar sagt
oc ordney stulu j skeparo mana
the skeirt aar alla thinge mana thing
laegte epter thy the prefua tideralla
særi at the sony salia oc the so kopa
fri fult thry fullo salia the the andle
dis ary the the laegte bote iij mer til tra
skiptie oc hafu forthozt the hany salt the
tacti kong oc stadin ¶ Gal kopmagare

fordinit kop

fordarfuat kot zffir yakat kot for anat
ary the ar bote vj mer til traskipt ary
tæcetha mana eitric aru til oc fæga
try thori aff the kot skeat hany eil kriig
the til skair sik mz sex mana edhe

Aulskur nakar sine thing sua att hany
sæl et lædr for anat ary the ar effi
for nakir fulz a sine thing bote vj mer
til traskiptie oc kouto fogrite oc rad

prp

pasti dmi

me thera the mz skeat the eelia
kunt hany ey boti thinge til arfiod so for

Alla dagha so markmatu ¶ ar sagt

pro

Stulu a haldas j kopstadu effir sua
the ar stal mytey salia effir kopa vny so
nadagh vta ey anan dagh the eptir
¶ Ony alla andra dagha ma ma kopa
oc salia vta ey vny sonadagh ¶ alla
dagha stal enan j markmadh kopslagh
oc tridia aptone so the til stad komia

ffrandes ar merkande at gerskyti
ma azsnis storholms man koma til ma
kra kopstadi som ype i sandeno lighte
tha magho the lofflika uz thy kopsta
da or ynz tuna bondom som aff alder
lafin skarit epte thy sonlikt kopsta
dane bryff stulser Vannlidis kype
or the aff kopstadune oppa or vta til
uz storholms hymdio or there bondo
or testo vidi thera polum til trafsk
tis a bado sidor Sva so anozledis ko
pir ellir sal aff kopstadmanio bote gilder
thra pol uz kong or stade or malsh
tagi the aff poij uz Jenuto skipo
ellir a malmo stulu makar kop gehab
vta so i laghbokunne sighut stadz

Alt iern kopp sunr flask or talgh or
all anor kopmskapir the ma aff vest
fadr kop ellir i andro kopstad oppa
ellir gran-the stul the vaghab fyr ren
the tedan skorit. kop makar fatat
iern ellir sunr ellir makat anat tolkt
or latin the gwart lighte oppa winne
merkit the uz stadzmet merki tha the
vaghit ar. gwale the infen Dm alla
andra verkt the sama stadz tha the sk
skrif-alt iern kopp sunr talgh or flask
or alt anat tolkit so aff stadune oppa
ellir vta til konub so the oyskipas elli
sels the stal the vaghas Sendir makar

kyp dom
: kaffen sku

kyp

kopp skall
vinr

skrif in the vnfirsak

Kopmala

sin skyn aff tasso kopstadome til thess
kelandis ok tolke grotze so rett er
sagtt tagi stadzins brist thy a at thy
fult vaxin er vaii sakloss i stockholme
ok andra veikt ita thy ther opskipas er
sake elli ther finds nakar mistanke i
alt thy groth ther utlendis skal forras a
hverat thy er iern kop sinor talegh elli
anat tolkit thy skal alt forra vaxtas
ay thy utforik elli hafui forzfrost
alt thy groth o vaxit er ay ther aru
tregtha mana vitne til alt thy iern
til stockholm komb er ey fult vaxthir
thy tagi komb er stade hvar timo lim
der ny sik skal hafua et merki so sha
skal ok merki sina timor siaksat er
iernsat er anat tolkit for they skuld
at finds ther nakat falk ok tha gangh
thy sony annat falk

Angin man mäi ~~kopslage~~ i kelsingalande
i Dalu elli i ängmalande for ay to
mycko skatte er vtkome elli op takin
sidan sofuas they alto ther alandes fora
er kopslagta i retto mazknado so ther
aghias er haldas hveda so anorledis ko
pin bote eptir thy sker iest eptir sigh.

Wilkin ~~ma the~~ komb fogate elli
nakar anor komb emb itzmad finds
i alande nakat ~~ther~~ kopinskap drisi

xxiij

i vellar finns ofr er
mycket mycket
dricket vellar ofr
mycket ding drifua

xxiiij

Vlo

Balker

Dessom Jofuanum suum Prouisorem suum, bönder

~~antwortt~~ ~~skonder~~ ~~synnas~~ ~~mana~~ ellr or
andre mann taghe aff them tiss sa kept ellr
saak hafur or tiss mz vol mz konugs
ensak ey hay wordi tiss til wunen
epte lands lagthu Samuledis tagi ko
mugen tiss hay salde ellr kepte Rardi
makar faughu i kepstadum aff tessu lands
kepard or til wunne mz tilighe ma
na witno bote vol mz konugs or stade
or samuledis tiss hay kepte ellr salde
for tiss skuld at alle skulu ogha tiss
kep i kepstadum Nughu lands ma ma
kepa i stadhum fesade ellr makat anat
at hay teil tiss i stado sadha ellr ut ma
sa wdi sloot sony for er sagt tiss ey
orkar hotu i tessu makno ganghe til
arfuodis sony for ar sagt

Hwilkin annd gher skada a sine gotze
mz wilia them ene lyghe vid or anor
oman til sva at the faar skada a salt
ellr klade ellr a makro andre sino gotze
so vid lyghe aff them tiss ogha til bych
get bote at them allan skada so ha they
gorde ey til arn tilighe mana wit
ne Dyl skay tiss fore or arn ey witne
tilldyli epte thy they skaday wities fast
hay aat edse fillis til sakina orkar
hay ey hotu ganghe til arfuodis fore
malsagh so sum stund gaff Rukay tiss
aff wada wand til forne or ey mz wilia

Jopnes

om skadge
gd end
andre mz
wilighe

Ällne wunden
ey ewr alangr

bote tha sum at skeran fiere penning aff
hans skada or a mis fullan edh eptr thi
penom fellis of sum skulden griffe Orkar hans ey botu tha
ill fakna
ge til arfuodis so fer er sagt Kanisa
mete sagh ny then mang andre gor skad
i skipu ellir anor stadi

Nu kan makar mang ceinu ep stunga or
mis stopo ut miatu uta fogatins or
radmane orloff bote sij mot til trestey
tio mass kong or stadin at hay sala
thi o lofuandis or hafue forghior katir
thi tagi konge or stadin Hafua tha
dyrav ay thi sat ceiu ceari samu lagh
or a skua so ceil ceiu modh ellir andra
drykk fal hafua mis stopo Mughe til
fogatin or radme at the thi setiy or
a skas fogatin nerma ellir has enlikt
fraändh fulg.
Hall malat til ceiu modh trapu man
aff or andra drykk sculu merkias
fer ey makat mis thu phiatz ellir salt
or tak thu ther sutte coordh or ellir
tho maat aff thu ellir or sua mangh
hay cidhr torff Or anghu skul skaha
makan dryk mis kiuso ellir andra ma
tom uta mis thu the rat ein likat
til the retta maatona som stadin til
hiere heba anor ledis gor or cardi
hans ther mis fanghu a farske grunt or
gor hans ther mis eua mikil skada gorg

Hwilkin waimato thisir aff

Hwilkin bote iij mnd til traskipt for waimato aff iij mnd eta mnd til traskipt for waimato aff traskipt vj or for waimato aff swensko dle iij eta

Hwilkin mian makat wil selia aff tes hay stat thin alzstnt ey j fiiridit fylla or j swensko timo mia ta bwa anozse dis dyr bote vj mnd til traskipt ay sta warthir the til wimen mz fowm mano or the so saale war tagi konst or stade

Hwin midh poswalk traffi dl or andra drykk stulu selias eptr thy the ara or satte warthia or ey dyrar gnotin mia traffi dl poswalk ellir andra tolka dryk fe mz stopo selia wta sielfne hjimen ir makar thry so hwin ellir annan dryk sat ey lppa so hay ar satt hafin for thort fatit or the mz vj mnd til traskip tis for o lydhna or the ma hay cnota timo aff selia wta hay sgh the a vad stufu tha the war sat at swa mykit war for thngat or gor the siy edh epter

Medh fetsto skipo mathe greste til stadin kema or the kopskata eptir thy e j lagh bokinne stinit staz gnotin gestir ma uppa landit gedha ellir fiin the kopsagta ellir makar greld in kraftin

Euphrosin

om swamot or drat

pprvij

om hwarkin

all dirt

pll gill

om dim

fris

29

fiin mundlodi

or gor

pppj

om

oft uppa

dl ingr

or gr

wndsir hans cols mark til traskipt we
the aff tagi malb vij mark ¶ Or the mz ha
fui gestin for giozt the hay kop salk
kir in krafur the tage kong or stade
ay gestin wazdsir the til wmey mat
thozghe maua certio ¶ Ey aff konuge
radsie stal in i stadin koma i tellin ti
nom hewart adz oni penthisdaga or
dni set iacobi dauth at hay stal byma
nom or gesto rat skipa suna pijij da
ga the cpt at hay hafur for rattin
sittit ¶ Or ey aff biscope capitulo
stal tha mz hin koma or the radsie
stulu bymano or gesto rat skipa aff
hoffmano or klerikom or andro landz
mano the the kuno ey aliazb rat aff
sa ¶ Gamulledis goris i hedario biscope
dome ¶ Ist the groth byme or gesto in
til stadin fora the matho the at suk
losa fort fera ¶ The groth so era ma
effir dyskia sua cuefin et fora eta
effir hymana leilia effir or
fogatinus effir hymana leilia effir or
koff eridsz kol mark suk or the mz so
hay bort futir or the aff gisiu malb
v mark fok thy at the stulu prosua hum
the ki lea eta almechab skada effir oi
ne fore byme effir gesto kled in
til stadin effir landit tha stal the rat
faridugt wam or sin kanglek haldu
cpt thy so tilbiz or fozdo pla gadis

Ey aff konuge
ar ey aff
biscope
bad at i
byma ara

q om hij filia
sua.

Gamul
bmano
ordid

¶ Ey aff

Basker

Or þæm þæs forir þan stas þe man
efter mis wardha so þæs aff þu kepir
ar kladit ey sua þæt fardnæt þa
fallis aff i þingome sua mykit so
brist i kladino at þæs wærre ar efter
tæfe þæs kong or stadin or þer til bete
gol mere kong or stadin þer ma kla
di kep þæs stal man þer lata stryka
som þan þæs kep efter hafue ha so kept
hafir þanne lagh wari þu alt an
nat þæs ma in i landit forir uta þer
finds in lindit fale mis þa stal þer for
betas so þer ar sacht or gotzit skiffi
brænab hedda so kep kladi efter makat
annat uta so ner ar sacht bete gol
mere kong or stadin ay þan wæz
di efter til wimen mis þe þe mana
witno/wits þæs makio at þan hafi
þæs kept efter sast or arn ey witne
til wari sik mis sexo mana edsi/fals
þan at edsi bete som sagt ar þanne
lagh wari i alto andro kepstado a
hedar tolkit fals efter kunt

Nee þa forfatin efter hade cubitzma
hafir i skipo kept efter tacht þæs
þu hingnab eptr þy so fradel skip
þa sulu geste hedadan þe harkst
kopne arn sit gotz a kladahusit
alt i sindr op skipa or fura or i

av 10

pppm

om pæ
kep

HS B 47 - 67v

Kopmala

enghin ayan stadh sua so ar kladh
læresst kryd or alla handa sprzen
tecaal koparoogh or anat tolkit or
alt thz so sua bætras til or fra thz
stal alt sifnas for ay makat thz aff
læs Then ey skyr sit groth zyr so mid
ar sacht effr thz ey sifua latir bote
ok mur konst or stadin. sonir hay
makat endan or bardr thr ein fa
thin hafui for groet thz hay endan
schute konst. or thz til enz ok mur alt
edin sony geste til stadin fora thz
stal i kællaro sæthas or thr ein skrif
or sifnas or i enko andro stadh alt
tæsso for so ar klad or edin or hr
thz ar thz stal husakta aff thifnas
eptr stambom stadga or the so enz
hene bort fat for ay hoy ar strif
din bote ok mur konst or stadin
alt groth so geste til stadin fora a
geccat thz halzst ar thz stal skipas
i opnbara stabodr or thz sæthas
or i enko kellaro effr bakbodu the
ne forda groth sua so ar læresst or
klad or anat tolkit stal sæthas
hesu stykkio or hesu hudradu or en
go stubbo effr alno alt hesu lasta
ofta hay edan fatigr or hafur pen
na Tocth stal thz alt i sandr sæthas

Groth sum
tee stadh
fod

HS B 47 - 68r

Walker

Item þiss aff Gotlande þiss losiaes skip
þud salt sæliaes or ey mynna genghy ma
or ahorsedis Epitzeri stal hælu þi
sum sæliaes hæra anorkedis ay oss ar
sagt or wardi til þes winne ok þes
manom bøte xl mark konung or stade
or hafni forghort þes hay salde konung
or stadin aff þesne xl mark tagi malk
x mark Item sagh wari om þesy þes
kop ay hay kopstadz mä ar bondi or
aldi tolke i tässo maleno bøte iij mark
or tage sma grenga at or wari sik ok
sekffsine eddi at hay aff þom lagsone
ey wiste Nu kuy gestiy makro bymane
fa sit gootz at hay stal þes at þiss sæliaes
sune gutubodh omnibus ellir or lon
hita sua so þar hælu stykkio or halfno
lanisst hælu hudradu ellir halfnu spitze
ri hælu dusinu ellir halfnu ellir hunu ha
kay widi konna salt hælu pudu ellir hal
fnu ok wnt ellir sonor hæræt gestiy ar
ystadis ellir ey bøte gestiy xl mark kong
or stadin ay hay wardi þes til winne
ok þessy manno or hafni forghort þet
hay til salu lat konung or stadin or þe
som sulde bøte hoop mark konung or stad
or þes tagi malk aff oop mark Ey ma
þho geste sin kopinstap ellir sit gootz

om gootz
om bod
tog att
hælu

HS B 47 - 68v

Kapmasa

fora ellir fora lata i andra stadhir
ellir landh ellir i makira markinada
at þis stal þer sakiat þay þay hafu
for þiort þotzit þis þay þþit ferde
or þer mz ol mych konk or stadir ay
þer aru þeirrighta manna þeitne til or
malsi taki þer aff o mych skuldgra
far firmas þeiry þis a þere þeigh for
antighe i markinadu ellir vta mark
nada mz þardhora ellir erde þemda
hþat þay stal þer aff hafua þatan
ellir ey bote kyrp mych or alt þet
þa mz forde bade sit or gestinus or
þso bote gestin so fer ær sagt ay
til aru þeirrighte manna þeitne or malsi
taki þer aff ey mych þay makar fir
mas þeiry þer gesta þoots taki til sik
at þay stal ~~fo~~ i stadhir kopa gestenn
þots til handa or stal þer fore aff þomd
ey þay hafua ellir ey or þor ey opinbara
kyp mz þiy ellir þor kyp mz þiy at þa
stal sakloes þara for allo biriti i tesp
maleno þari þer ery lagh so for ær
sagt bade ery byrane or gestin or taki
þer aff malsi o mych Nu giffe makio
mani stald at þay hafur makat þiort

ary kyp
ica giff

HS B 47 - 69r

Walker

aff thy so well er sagt Weri sik mis so
mana edste ey ey eru tlbeytta gna
na Witric til fals aat edste fellis til sa
kena orkar hay ey botu gauge til ers
nodis for konst or stadny Enfiny ma gori
sgte kop mis nakio mane essir borgta
meer ey hans gootz rakkir Widsir boot
so for er sagt Or hewar ma gori sit
skur epte thy hay siy koppinstap drifur
Widsir boot som for er sagt

32

Hlla the kopslagan so geste stulu her
j landeno drifua tha the til stadny
koma. hona stulu the drifua mis kop
manow som the eru kopne til j stadhy
or mis eugo bondo essir andro manor
Widsir hewars thra sol mes or tlis mis so
hay kopte essir salde. tlis stal gna sua
vid'sta ithny kopinstap so the samu
geste antigste aff ffandi tydisland
gudland essir hewadan the eru stulu
her kopa sewa so er sucr kop gern
talgh sall skinwarmit or alla handa
gootz. tlis stulu the kopa skiid skippuda
or skiid dikiru or ey anor ledis ey stu
lu the kopa stykkiom kop vta the hafui
ey meer so salde at hay gut thy ey
skippud upfyst or stal tlis alt a alla

HS B 47 - 69v

ythume eller a pudarenu Wærthas skru
som anorledis kopir eller sal bote al
mere konst or stadin or hafui forthort
the hay kopte eller salde so for er sagt
Gialt stulu greste kopa brendan or
ey o brendan wider boot a bade sidor
so for er sagt Thorfuo greste smor
wider til sin kost et pud eller tro thet
stulu the kopa aff thin bymanno so byt
ge i thin stadhin so the eru kopne til
at drifua sine kopsladan or aff engo
andro bymanno eller aff makro andro
som til stadin koma wider boot so for
er sagt Alle men aff finlande ytan
abo hynne. mylande. hessingelande or
gestrikalande stulu hewarthes sin mark
nadh gorda ytan i storcholme widh
xl. mörku boot konst or stade til the
Korn stulu greste kopa he skipt
lu hestu or ey mina aff byma
nom or Londom Tottu lofuad thin aff
gotlande iij pud korn sendir kopat
or ey mina hedna so anorledis kopir
wari the om lagth so for er sagt or
thin bonde so anorledis sal bote iij
mark eller wari sik siælff tridhi at
hay aff thin lagthu ey wiste eller

balker

Alle hynne war
sedat mane the war
i lagsu ors gesto i thisso maleno sedan
day the hekst eru thy at the lagsen
ota aff alle vol punta sak tagi malt
o punt aff sedana iij punta sak ena
punt oc pukte aff thy so salt alle kept
Ser borias skirmaka balker
oc tachas i thin flokka xiij

Nu wilkin may til studzus shapy kos
Sedan mykin firdi shafi ma i sino
lighter skip o brytthio lecte
Nu hughe ma ankar strenth
Nu tha makro hughe ankar strenth
Nu hughe makar tegh sindr for andro
Nu ward ma skipbat aff hughen
sedat the hekst er the ma skadi fur
Nu kay maker ma andro ma gera
Nu kos skip til stadin sighland
Nu konsler skip a gredh
Nu skip ma mere gotz in ey skipsir
Nu legsir may leedh sagsir
Nu legter ma skip aff andro
Nu tha me skip samlegte
Nu vij skipme lata sik skippa tegh
hughta skipme tegh ofta skipsir corlia

i
ij
iij
iiij
v
vj
vij
viij
ix
x
xj
xij
xiij
xiiij
xv
xvj
xvij

HS B 47 - 70v

Skipmala

prom
dag
1

Alt þiss goots til stade kob' oms skipu skal op-
hryggio mag fæsta a anars mans bro
Hvilken mag til stadzins hafi komb'
ins skip hag skal sit goots ey for op
skipa for ey hag hafur budhit þet
komugo fogate eller or þing i hans stad
er þa hag hafur þiss sett oms þing
mans frandel sigo þa halda þiss epto
þing i tre dagra þil hag ey eller gitt ey
þiss goots kept i skipino er þa ma þa
þiss lofflica upskipa or i hens koma þata
Gael hag makat aff þing gotzens som
fogating þil hafna or haldr þiss ey epto
þing so mikt er sagt hafni for gjort
alt þiss hag oms sik til stading ferde þiss
tagi komugo fogate enskildr

Sva mykin fridr hafur ma i sino
skipi so i sino gazde a hesat skada
mane þiss tma kan hesat þiss er sagt
drap eller anat þiss skal alt gettis epto
þing som frandelig sigo

Lighter skip i hryggio laugo ocklu
dis mag þiss ut byrdis kastadis
i sydy bote gro sunes til tre skipting
ey til æru þiss aegtfia mana þotne
eller eræri sik oms sex mana edgelig

ger skip j ankarastæte or wardhr ma
dr kastadr bøte xl mrk til tre skiptis
Nu kan thr gøras mz wadha or thr
komb' ey blanadr ma blotnite sara
maal elli- makat thr hab lifue ma sta
dha wæri sik siælffu siette they sony
sculdey thrffe or bøte iij mrk makæth
enskylt for skaday Timar thy makat
aff tæssom fordo bøte epte thy j sara
malom or drapamalu øzskils Øzkar sa
ey botu for makat thzta thanke til arf
uodis sua so forre sighe a hillat thr
ar wilia ellir wadha

Ne hugh ma ankara strenghi su
der mz wadha wilia ellir the fæst
a land ar burin. bøte iij mrk til tre
skiptis or bøte at strenghin sua godh
so hay forre wart or fæstena samuk
dis epte godha mana matz ordho

Ne tha makar hughyer ankara
strenghi sundr mz wilia ka ther
o stoor skada aff tima at the til sids
drifua or koma j skipbrut ellir ma
kar kan miste sit lüff the fore at
thy ar thzta groot bøte at skaday
ellir miste lüff sit komb' thr aff ma
wekt grifui lüff fore lüff or kome

HS B 47 - 71v

skipmala

cnifom. botu widfr er sieo mana wit
ne eru til effr weri sik mz oij mama
wse ffalz hay at edfr wari feldhr or
malsæt hafui waldh bot tuga or gio
mz hm hewat hay wil tofth swa at ko
mugen or studin fa sin sræt Gamli lath
wari vm the fæst so aland er borin

vj Ef hnuftfer nakar tofth sunder
fore andro bote iij mur til tre
skiptis or æfmundo sua gott tæth ater
epto mictzmana ordom. komber the
skada aff war the vm lath so for æ
sæt vm drutarep wari selmer lath
or vm rakka a a a a a

vij Ef wardr mane skipbat aff hnuf
thin mz wilia or tappas bort bote
at bate epto godha mana mictzor
dom or the mz sieo mur til træskiptis
komber the skada aff bote so fr er
sæt tappat ey batin bort bote tæth
sieo mur for aff hnuftit til træskiptis
Dæfar hay ey boto gæt til æfmodis

viij Ef wat the hæfst er the mia sadha
faar for andro the skipu tilhire
or dæ the mz wilia bote ar skidanor
the mz iij mur til træskiptis ey tilæ
ru kæcgstia mana wittne komber the

Balker

skada aff bote ept thy skadin er so
for er sagt ay witne aru til essir
wari sik ept thy stadin er til wr
kar hay ey botu ganke til er fuod
ata thz ganke a kiff hans essir sua
mal kmo thar i koma

Ne kan makar man gera andro
skadha a sino skipo mz wadha
or ey mz wilia antigte han sicker
hy aff akker essir ankara strength
essir hwat thz hekst er essir komb
thz drifuade wppa bote hy tridinge
ato aff hans stadha hwat thz er
hakst apte godha maria mietzor
dom or sey maria edge at thz war
wadha or ey wili or wari sakke
for allo sakgra Nu ka makar ma
fordarfuas i thy antigte i skipbrut
essir hurw thz ka tima bote gol my
malsæff cuskylti or thz sulu goi
wita hwat the er sant my ffesk
the han wari felder wæra the ha
wari wordne a hwat thz helder war
wadha essir or wilia

Ne komb skip til stade sigland ell
nrsande or wil til biona legga
or wil op skipa tha sulu the skip

ingo

main

skipmala

som barlæst eru or þiz for lifte vn
dan leggia or ryma or lata þiz skip
til brona koma so op wilia skipa essi
bote ij mnr til þæ skiptis for hwat
dagh þay gwar lighter wiðh brona
ept þiz þiu watzþe til sagt þiz stad
gnus swena or þee mano ept wiðh

Ef komber skip a manna budh
ghrudh or lastas ey or þorffno
kasta j skipino eru alt þiz kastat
watzþe ghiel & alt budh skip or þok
ept marka tali or þiz gholi hewaz
siu edh ept at þay þafin wæt ghort
aff þiz ghotz so þay j skipino haff
Nu kay þiu skilia aat vnt kastit
þa sculu þiz radha so fleire eru
far farste Nu ka koma a þiu svo esk
offsynne or torffno swa kasta. alt þiz
ghotz þiz er kastas ghelbas at so far

Ef skip may mera ghok er sagt
j anaz manz skip ey þay skipþiu
til sighs essi for stadhai or leggir
a sen þafin for ghort ghotzit or þiz ta
ghi skipþay cuskylt. or bote ol mnr
til þæskiptis for þhinfnadin or hite
þhuffin. ey til eru sicp mana witne

HS B 47 - 73r

eftir or hay sekin thz konus Orkar sa
cy botin wardhe sagtin widh stupo
or thy stadin Nu kay sa mere gotz
in skipa ey hay leftir fore or sidhe
sidhan skyphin til hafin tha skyph
ran waldh lata thz vt skipa ey sa
wil or tacki fullo skiplegho fore thz
gotz hay later aff fora Or the til tacki
aff thz sa gotzit sua mykit so hay the
fore vt thifin at thz vt fordis. kom
ber kast i sronu or ar thz gotzit ey
affere kaste thz forst vt thz sa oloff
uandis in forde or geldis mikte at
fore wta thin sapa for wm skiplegho
ey kastit i kom vm hay wilde thz fo
ra sony anat gotz ekki ey or tagis
thz full skiplogn aff thy so kastat war
dhe kastab or mere vt geldis at
epte mazka taki epte thy so skwar sa
wer i skipmo Or alt kasto gotz gel
dis at sony thz redhe pemga wors
or tewa mere for ena aff thy so kastat
wardhe sua opta ma hendr at kasta sit
gotz i sronum

Nu leftir may leedhzaga so thm
stal leedh wisa or sighla vta skida

HS B 47 - 73v

skipmala

ok' svo thit the sare leggia or sigla sida
a grudh or the fa the aff skadha hafu
waldh ony liff hans thogh for endret
ay sio mana wotne ern til at hay
gjorde tolkin skadha ok skiplhrand or
skipmand · konuh · a thy sio ellr offsin
ne wari sakloes for alla wadha

Legger may skip aff andro heut the
er mina skip ellr meire or wilth
ey halda the hay leet hafin or hafur
togh feste penig the a tifint · tifu or
halfua skiplegona or hafu for gjort
feste penigh ay til ern tw-tje ma
na witna · hafur hay nakat in skipat
or sigler j hapn ellr vroz or aab ma
si a borde wil ha sidha fra skip sli
hab or skipa op tha er all skiplegho
for tranet Gamu lagh wari ok thy le
tho sek or wil ey halda the ha leto salde
Ro the-y tima nachre me skip sam
lethe tha ma mise thra aff gangha
vta skiplhrand orloff · hwo the gor hes
de ato fulla skiplagh ay hay hafur na
kat in skipat · hafur ha mkte in skipat
or grace hay tha aff tifu or halfua
Lata skipme sik sleppa skiplegon

poiij

pb

pbij

Balker

togh aff handa et effir ffe gheldr skiphl
rand tugh at epte godha mana gniedz
ordho Brister tugh effir akker eoari the
skipthrans skadi Cloff hay selffin tugh
aff handom sik hafui selffui skadhay a
Hegga skipine tugh vta skipthrans
wilia gheldr thy at alla skada epte
godha mana mæthorda hugh hafi sel
ffuir hafui selffuir skadhay a a
Halt the gheldz til stadin kemb mz ski
pto the stal op skipas i bodh effir
a almenut tæghi et the selins vta
hay bote in gnog til tæskipth for hwar
dagh the a brona lighfir hweat the ar
kaff sild effir salt iern et f a hweat
the hekst ar thy widh eoari sa lagh
Fechgir gna fest a cuedz mans
bro effir a pala effir et a feste
bandh kemb the skadha aff antighta
hessa lesmet effir nachat for dæfnas
a hans hyting bote thy at alla ska
dan epte fina mana gniedz ordhum
tec a hewars thera eo:tna/ et d
Hæc Borras Fredstufth Balkir mz floc
ka yxxpv et cutvlesch a a n a

yelm

yelm

yelm

HS B 47 - 74v

Radstuffe

Gy ma ma fle maal a and kere er thy
Thre radstuffe dagha stulu wa i hewaw
Nu kan sua tima at suaradi or kera
Nu wedar ma gy mot fochtinz eftir
Gamm radstuffe dagha stulu wa ete
Ny makar wil sik gy kuta nogha
Nu wil ma til anna kere
Nu orkar ha gy botu eftir sin geldh of
Nu komb' makar kerade til radstufu
Nu thifua fochati or bozhanest makar
Nu stepna fle' may eno til radst
Wardh' men sake i andra landom
Nu kob' ma til radst or bedh lagh or
Nu kan ma til radst ko or brutlikin
Nu wil ma sin thieldh ofna thelda
Alt tha gotz ma lofur ofenest helda
Nu tagha tebe me gotz mz sanna hadh
Alle the me hewa the hest aem ekti
Nu tozff the ma bozfa wid besatt ar
Nu ka the besatter ar bozhan sa
Nu kober the til radstufu besatt wa
Nu ka thy same akar thy fod mane
Nu kan landz ma besatter wardh
Nu thy so kark orkar gy binda the til
Nu komb' thy til radstufu dh wilgh
alle belfaste men bonder or anke the

balkin

Gif ænig fæder mæg mæ þæt dæl edh gif
hæfe þæ cna edh gif ær bolfæst
mukæ þæ cna til radstufu þæ sceal
hera so lingr aff cnane ælr gimo
hera sony hallar anay ogwedinge
þæ gif þæne fogati or radme mak byme
alle stadzime swæ or fogh hwilke þæ
hwilke stad i sucik or lendzke geste tilkæ
for all binnt mæghe bynne or geste
Ælke arn radstufe dæga i hedæro wiku
mandæg odmsdæg or hæferdæge
þa scal fogatin or radme til radstufu
koma or dema or kynnal hera eft þy
tilbor or sæ del þæ borgmæstæ or rad
mey þæ arit stuki sitia or rætta mg fo
fatene eftir þy þæ stadfæld wæro my
wallurzta mæsse hwilke and elkæ þæ cij
koma til radstufe þa fogatin or borgmest
or þæ hudh sende bote fogatene ij or
þæ aff or cna mæt borgmestæ þæ arit
sitia or þæ and kæmæ or stadin ytay
hay kay cosa say forfal or hewar tidh
borgmestæ sony þæ arit sitia or dema
a radstufe koma ey þæ til radstufe
þa tridie sunne klokka ymbe bote ij
or hwar þa so ey kombet or hwar radh
may mg þæy scal bote j or hwilkin by
may elkæ anor may hudh fadr aff fogatin

Vo. Dim

ij ord hwar
tey

HS B 47 - 75v

Radstufu

or bormestere ellir aff thim j these stadi
sithia antiqfe at hay stal makid manu
bym gield skara ellir huat thz er bete
iij mrk halfft komfe or halfft stadhen
Or hwar sem budi fiar redinay ellir
bymary aff borghamestre tha so komfe
budi til stadin komi ellir thim wardi
om amor drinde stadzins tala komer
ey til radstufu bote iij mrk stadens
en skylt or thz eari alla borghar or rad
maria en sak Gor makar oluidi imi
radstufune ellir ute for rattens tha
borghamesta or radmæ kerumal hora
ellir domna bote hearic sinni hay thz
for end j mrk penifa komi or stad
Entra domna machfo bormestre ellir
radhsmæ domna Vtan fogatin ellr has
budi net ar Or fogatin stal sitia ey
for sik sem rattin stal sitia or alla rad
stufu dagtha betide til radstufu koma
kan sua tima at swaradin or ke
randin latir ey sik nogie aat foga
tins ellir radmaria domna or rat so the
domna tha ma hay wardia sik undi komi
hard or dirftin mz ov mrk fima the atta dagi eft
thy thim domi dender war or satti fulla
borghin fore or fogadin or bormestre
or radmen satia a mote dol mrk domis
thim sama dombir sem the for fogatin

iij mrk for skar

Heimdeg i radstufu

stad

Radstufu

HS B 47 - 76r

borneſtine or radine thus domd hafui for
giort the yy mes tachi ey tridingt fo
fatiny a sus sielffs weghia or ey tridi
ugg borneſtine or sony donne domd
or tridia the radine so nez ware tha
domen domdis Or and the so ey nez wa
ro hafui enkte the mz theza dutrighia
thaldandi alle ypbarwide. Warder anor
domb thus domdir hafui tha borneſtine
or fofatiny forthort the sama al mes
mass enskylt or tachi atez sunt yy mes
Or wa sony the fofatiny borneſtine
or radinen the yy mes til treſkiptis
scilu ypbara sua scilu the or the sa
del mackut vt tiffiu

Wilkin a mote fofatius borneſtine or
radmane domd ey wadar sma atta
dicta eptur the at donne domder ar stad
fuldi or fastez or hafui aldrik makt
eptare wadia a han

Sama radscuffi dicta wari ute a torfe
sony sme i radscufsime Tor scilu so
gatene theza hy a kommy west or the
radine a stadzins weghia anor sweistiz
or anor tridsker. Wil makar mote theza
domd wadia vndi fofatius or radina
dom seti wider tha dis pauma so tha
stustiny scilu vt kestriab or thy ta
ti fofatiny the ute sitter or the wde

HS B 47 - 76v

Radstuffe

radmey mz hym dyna til treskiptis ay
hym domus sama domber. Wardi or hym
armor domber dynder. hafuc thi tre
forthort ena j quirt malh enskylt or
they so wadiat hafur tagi utez sma tha
era enfin ond a torgeno wadia mez ay

Ne om makar wil ey latri sik tha era
notia aat forgatins or radmana do
me or wil ey sik ynder konugs wadia
vta bidi lata stadzms look for sik la
sa. lagte fra for forgatin or bozmestic
a diskin v or pacinta or the tagi fo
gatin aff tha era or hedar bozmesta
the arit sitter ey ore or ey stadzms stuer

Ne wil ma til anna kara tha stal
hay stapno til hans sanda mz stadz
sme sucn or lata forebinda at hay stal
til wedzmeslis koma thy dagh so radh
stuffe dagh arz the nest wara forre sik)
or they may hay latti-fore binda ha
stal wenena arfindes hey tifia tha pe
konbir hay til radstuffe the dagh ha war
dir fore budin mz lagtim bota ellir pemp
the ar wakskonber hay ey ellir sal for
saltz wetna hans a radstufume at hay
ey ar j hynd ellir sinkir lichter. ey tima
annay thridia tima bote hedart sin iij
era til treskiptis malh. konuct. or stad
konber hay ey fiedda sinne for fallaloe

HS B 47 - 77r

Baffin

til sweres tha wari fæstir at tiesy mirku
sony for er sagt or til sakinne so thy sculd
fore giffe ey full weitne eru til eptir
thy sakin er or mayne sidan sogatin bor
mestine or radine tesa byanne mz stadz
sins sweno wæsta grana thes mazsins
sony a kart at the stulu ocwir westa or
kirka at the fullan pant malsweth faa
or malsweth grifin iij pænigta sweny for
erfuode sit or the iij pænigta or forbudz
pænigta tuftis aff swarandis pante mz
thekkeno. eftir thre hay sik weldz tha stil
or sidan taki stadzins sweena or fogati
fullan pant fore trydzkona eptr thy has
brut eru or thy weist wazdr or sama
tweny bymano nerwazadom. Ofu ka thy
pantin sprins wari tha sak thes bruth
ta halfiu meza Engin scal or dirwas
gera waldz werzka a thzy brutlikin er
vtan kati tha hay for sogatin or radine
konna. wil hay ey tha sin brut bætra
kati sogatin or radney fult fore brut
hans aff grotze hans vt miatta hedat
hay wil eftir ey ir ey redds grotz til
miatis aff mebrdinny hans ir eru ey m
vddno til miatis hedes hans eftir tept
tofth seba at hay esse arfinga hanet
the losa mattho sma nat or aar ey

HS B 47 - 77v

Radstrifte

þis hæfe eller-wordh ær Gamm. þæth þen
dom þæm forbuda þæter ær swarundæ
kember til radhstrifte or ey a karunde
toghe sua at þan þæri fallin til sakena or
ey til hofeedh sakin

vij Nu orkar þan ey þotu eller þrieldsin gel
da sonj þim skuld fore þisse þrunge þa
til arfiodis forst for malh or sua for konj
or stræden wtan at malh konj or stædin
wilia þan þæsan þifiu þafiu þa malsagh
mast wældh þan þæsan þifua

viij Ne kember makar karunde til radstre
fte or þifiu andro sak wandut þan
ater or þrif ey sina kæro fra halda eller
unda bote iij mrc til treskiptes malh konj
or stædh or þafiu for þiort þæt sno þan
or konu tæcetalan j antighte a karundis
eller swarundes wæfna bote iij mrc til
treskiptis sonj for ær sagt þæræ andro
mote þæræte lagh eller þæmiga bote iij
mrc til treskiptis so for ær sagt Gifin
þafiu wald wende sina gol mrc malh konj
or stad or sno þæt for þiort wende þæn
þan skal a kara sin kerinal midlagha
for ær þæ þafiu fore studzins þæt wart
or þæra so a tolkon stæpnomathu ær an
tighte a swarundis wæt eller a karundis
bote gl mrc sonj for ær sagt

ix Ne gifuir fogetin eller bornestne

Balkin

makro scrubb sighr at hay hafur ghort saar
ellr blodnite ellr blamat ellr hverat thz
er hæbst or sighr hay haffna hemelica bot
widr malb or hin sighr ney haffni the fo
fogotin bozmesene or radne the hva wit
ne til mz wegtra bramana the thz wilia
skaria at thz war skerskutit or synt a
sima dygne ellr er oppinbart hafuid
hea wald widr-binda so sielfu malbæg
weir Or malb hafu for ghort sino rat or a
or thay brutit hafuir bote komuge or
stadin eptr thij brutin arn Orkar ey fo
hatin bozmesteene or radnie wittio sino
sem mb er saght ellr er ey oppinbart
wari sik tha eptr thy hin sakin trifte
Nu stæpno the eno til radstufte dagh
tha skal thy mane forst stæpne lat
forst steina or sidan hæbation eptr thy
hay stæpdir war for thij at ey ma ma
ey i sundr fle tilsala hafua ey enne
Varda mey sak i andro landom
ellr i andro stadem ztay rikis
or wardr ey forra and ey the til aspa
sunth koma tha botis thz ast eptr stok
holms ret alle the brut so brutas mel
lom stockholm or asprasind a vtlandz
ka matna wegna ellr inlandzka vtan
i skeriom bryggje liggje i sama laghom

Radstufe

Kan nakar man hende eller annor nakat bij
til mellan storholms or kennytje hafin eller
mellan storholms or korshaffin eller asspoma
som stadzins mark er lighe alt j samo sa-
thinn tunn lagh hafin alla andra kop-
stadi mirkis innan sina stadz mark. or hvar
man sanan koma mirkis eller vti or hvar
dr er anda j thinn stadeno the forst til koma
tha hafua the eigha makt the nidr legge
leidi sina gol. mere hvar om sik for ay thi
thinn stadeno the bygge vti for eno rat
hafua. warit Vlazdr or nakar handin
j stadeno for san brut or gnaz the alas
liff a hvar thingin vlazdr gorthanlend
eller vtlandis gange liff fore liff ay
sa orkar er botu aru the or annor brut
botis eptr thy the aru Orkar skan er botu
vlazdr rattir hans eftr thy brutin aru
om nakar kvarande er til eller ej or ar
thingin oppinbar or thog stas the malit
vtrnas mz skalin hinu the er til komit
for ay brut hans eller liff has tak aff thy
kombert ma til radstufu or bedsks
Nlagh or domia aff sagatin bormestine
or redmen aff the skan kavit tha stufa
the thinn rat eisa om the sa kavir or stu
fu the er longe dragna ay til annan rad
stufe dagh eller tridhia Nu kan the ed

Salker

the maul. so wanda. raff elli or sua sor
for fall aru bti at the so for retteno sit
tia vny the arit kuno the malit cy aruda
tha stuku alle radune the cy tridia radq
stuffe dagq sama koma or the malit an
warde cy tha the malit eudnit a the cy rad
stuffe dagq so the efft komb' bote foga
tiy iij mite hewar bornester iij mio or
hewar radnay j radeno sitter ena mik
the stal ganga til treskiptis ~~elli~~ swari
malq kanuq or stadiy elli swari the at
the cy weita lagq vny the malit elli or
at the cy sefuit staar j thra lagbook

Nu kay may til radstuffe koma or
brutliky warda gaar bort at o festo
j wald oke sine sak mz trey marku for
o hydqno or sidny mz halfuo mena sak
sua opta the bud sendis hewat hay kel
elliut cy a marday o fast standr yta la
tha forfal kuno finar/or tassiy budq ma
the cy flere wara ar tvij bidny miatis
aff the hofidq sakiy or all hans brut sua
so anor brut aff hans gotze yta hay
gangt aff mz fogatins bornestine or
radnana mine or orloff the wari lagq
hiiat the ar vny gieldq elli annat wrkr
hay cy boti ganga til arfnodis so for
ar sagt hewar so fogutiy fornestine elli cy

elli cy

pnn

HS B 47 - 79v

Radstuffe

radmen forbud & makio mano a radh
stuffe eller anor stad the the sina mel
lan kifua at engin therin stal andro mis
forma mz orde eller funtom wid hutes
thera fol mere eller wedh alt therin fotz
eller or wedh the-y kiff or fotz or timar
makar therra mellom madan the forbud
standi gange the forst at the botin
eptt thy forbudno til treskipt sidan
lyte they sin brut efft thy the arn wr
kar than ey botin gange the rettin oll
than eptt thy sakin or gmuntin er or wa
ri the sterdare hans rat at forbudit

Ne wil ma sin gield er hogre
gine gield or orker ey botin eller
gield or bundi sik til allan rat or lie
trinf skodas the fatikdomber hans or
hum has gield arn til konne stande the
til malsi konuf or stad om hans rat
or tofft swa at er the til komit affoker
hafin the malsi mingstu rat

Nult the fotz ma lofuaz genast gelda
sam than the tagher or the konuber
ey laan i antigria hetan dagh eller hal
dan the stal vt domat antigria i par
eller pentuta puia sola sigter sanna dugh
so the for rettin konuber konuti the mag
dagher i halffur eller heel eller mer domis

Huskego kost or skipskin dob forthiar ledin

balken ;-

tha steld et sma sola sartir sma viij
dagha the effe shalt ey bridit or kere the
optere bote iij mere til tre skiptis Nu
kay the tima at makir thaat a kost mis
andrem or fertedir a shay kert domb
vt a saima dagh sma sola sarti antighe
panter ellir redo penigha fedhio penigha
hysoligho skiplegho forthiant loy ferari
alt i sama kagthum Nu kay thiny o sa
mia vny threllit anor sighe kent ferara
or anor ey lighe the til teveghe mana sprit

Nu tagha teve me makat gotz me
mis samada hand til lans or anor thera
rymer vidny tagi tha fust aff hys seny
gevar ar or shay tagi sin sret a sherar sha
triter kimo the bade gevarm ferari or
kresse ymsa hafui ey these heldr forghet
smo ret vta thevilkiny tera shay fant ellir
fore tagir the tagi sin sret aff sera so
the ferro badke sanay

Nlle the mey sherathe hakist arn ellir
thera gotz vta the i konungho radi arn
ridda elle sterd ellir the konungho eirnd
sokia or fara sruku besatias mis teve hy
manom or ey mis andro mano sera sny
antighe mis hustrue elle stedgins sherenom
ey ma ma bondans kona besatia vta
legghis thera gotz hist elle shorts ellir hnat
hoy hafur mis at fara Eukia ma besatias

poj

poij

HS B 47 - 80v

Radstufes

xliiij

Aff troff they ma borghay redes sony
he satter ar elle warde. lede tha fo-
gatlus sue hay ony thera gutor elle or
thit hay borgha ledis elle or stadzins
sney lede hay ay ey ar fogatlus swey
til or tagi borghay aff hy or tagi fore
sit ar affuode iiij penigha aff kvradenom
tegh staf swarande hy thz at gifua
faar hay borghay for sik ledis i stadzins
ke kay they sony ¶ ieczy or gems

xlv

He satter warde borghay fa kemb
hay selff til swars wari borghanz ma
hans sakfes or vattiny sokis vt aff hy
sony brutliky ar far hay vnda bote bor-
ghay may hans iij mvc til tresklipties
fore besatinghe or wari fulley til hofud
sakena hwat thz ar mere elle minna
re hella so borghitz for aniny or vymer
they vndiny sony fore borghadis swarethy
sony borghade hwat thz ar penigha elle

xlvi

Ro kemb they til radh ¶ anor sak
stuffe so he satter warde or bindi
sik til allany vat kemb cy tha a kvra
diny for an radstuffa ar haffd. gifuis
tha hy sony loff so he satt warde. oc a
kvradi i bote iij mvc til tresklipties
for thy ar hay cy folgde sino kvro
malom ¶ ru kay they sony a kvrb

HS B 47 - 81r

amicay timet alter homo ellis tridiusque
or besatter warda letter hay ey tha sy gat
mz thy sony akarde j thy tmudno bote for
skeart sy iij nurt til traskiptis or hafui
aldr optaro makt thy stuld gifua for the
sama sak ellis hay besetia lata Dzkiz sa
ey botuny stangr til arfuodis ⁂ N a

Ner kin they sama akaradny thy fordmane stuld gifua or hay besetia lata
warda the tha kifuadr sma mello amor
sigtiz sik besattny hafua warit for the sama
stuld or amor ey thz stulu the wita so hay
ward besatter mz skeat thy war gifuut
stuld for thz sama ellz for amat Bigthia
the hay for thz sama war besattny tha
ar hay sakldr or akaradny bote iij nurt
til traskiptis dir or hay besatter for amat
ser tha sy gat at mz thy opt thy tillbr
Dok a skeat amay besetia lata tha stulu
the tbr thra skilnad wita so hay war be-
Ner ka landz ma besatter mz sattez mz
da for gield sy or fear ey bozfay fore
sik j stadny aff hyamano bozta tha fogati
fore hay or gieldis togt aff hans ethno
gotze ey thz til yrkkir Yrkkir thz ey gan
ge tha til arfuodis fore thz sera so for all
amor brut or gield Nu kay hay war at
landzkir or hafuir ey thz sa ma gielda mz

ppi

ppii

landzmana
besatt
landa
fol gold

HS B 47 - 81v

Radstufes

sætis tha i stadzum þanno þær til at þans
þotz bember effter þny sony þary þy gield ma
gielda mz toght þiui sult fore bøtin so
þary i þæktone forgorde. Þogh stal þalf
fa þny ij gemæna hwar dagh til þans fæd
twa lenge þary i fengilsony lighter ffor ma
þary ey þny gield at gielda þange þa til
er fnodes sony for er sagt Þanne lagh
þari ony hynne ey tolk mal þa þa mes
Nes kay þæy so kerir So þænda
Nozkar þæy ey binda til sakena so þa
kerir til a þny radstufes dagh þa fiar
warey or þary sony til kerie bindz nøj
for sik þa stal þæy so kerit i sama
stad nethne þny cortic or þæy þe sama
radstufes dagh þange effter nesse radstu
fes dagh þæ epte. Þu kay þæ wardes
mall or ey witne mall or þæy so kerie til
bindz nøj for sik. þa stal þary a radstufes
a sama dagh or i sama stadh lagh þny festa
epte. þøj þny sakin giffe or a þny dagh
lagin þange so fogetin or radine þny fore
lagtia þa sony anay radstufes dagh effe
tridia Þu kay þary edh festa i þny time
or þary ma ey edh þange effter wedria.
fata þa sik ony wenia mz malsagt ony
þæy dagtin þary ma þny edh fiella

Calfria

Hembn thin cy vm dagin hæfde tha forga
tin hornestric or radne hæn tha j mella
Ne hember them til radstufu so edh wil
Stanta or malsæt hember cy ellu
ar cy j stadin hata tha fræfutin or radh
mæn thin edhin stanta or wari sua hæthlica
stanfin sem malsæt mer ellara or hafu
malh wrista makt them edhin ellahia the
hæn hæn aat edhino fællas wari tha falle
til the sak sem tha til hæns hæris or hete
in mer til thræskipt forsitter or sha the
dagin hæn stal edhin a stanta wari sum
lagh hæræt the ar mz trydske elle mz andro

Hella boolfastu sua hender
or and the skelica arn machso wetne
bara j stadin vm saar drate or anor tolkin
arinde ar the mer arn tha tolkit timar
Om field elli anar tolkit mago the cy ell
andre landnæ cy wetne bara j stadend

Wethfarnda mæn sua them dagh edh
stanta so hæn edh fæstin ræn edzæint
ar tidande sua a sino hæst or skipma
j sino skipi elli hæpn so the lighe sma
ar sua wedr tæff or cy annæts

Fæstin them sua edh cy ar bolfæst sæte
bezfæn forsik or sin edh ar malsæt
cy nær tha edhin stal stanctus wari the

Sanctin wert
mæte stæt
lande or cy j
2 cæ vta sua
til lestna

Spinn

Spod

Spolh

Spolhi

HS B 47 - 82v

Radstiffe

om lagh som for er sagt Ymmer the conda
som eddi hafuir fæst or fæk hay at eddher
hete borgmaþ hans iij mrc til treskipt
or swarc for sakena Nu kan hay ey borgh
fa swari the vm lagh som for er sagt
Ned kan they may til radstufu koma so
eddi skal gangra elli centne fulla gifuir
malsagt fogaty or bormestre þm they
eddim ok swari sua godt gifuim eddi som
gangin Nu skil þm aat frandel or sighr
anor they eddim gifuim swa or anor ey
skuli þa fogaty or radme so þa ver
wara sjedat the er sant vm elli the ka
wara stadfast mz stadins bressie
Nera so lingr aff mane elli nattmo þm
nero bote xl mrc til treskiptis ey
sicw mana centna arn til Dzkar hay ey
bote swarta slagin eddi stupona or for
swari stadin or kome aldre optar i han
vta hay swarda halshuggin Nu arn ey
the centne til swari sicw mz xij mani fak
hay at eddi fellis til sakena
Nera so kallar annan oqffædmb oddi or
wardi the til centne mz xxx mana bete
xij mrc til treskiptis elli swari sikm sicw
mana eddi Dzkar hay ey bote sla sek for
minnen or sighi at hay lostu or wazde slagin
eddi stockin or rijnne stadin or kome alde

Kallkir

optar at j hay vta malfagh lidder for
hay konb hay ater j stadin oloffnadis tha
wardh hans rettu telkin sony for or si
day a swa opta hay at j stadin konbir
loffnas or thy j stadin ward or thor telka
finfer optar warde or tha slagin widh
stupona or sijme stadin or kome aldopt
ater j hay vta antiggi mz hay effir pe
mony vta hay mistē tuchona Ellis airi
the oddi sua stulu betar for. for winne tiuff
for winney mordar for winney lindar for
winney hartiuff for winney mordh breinar
for winney hewzamass for winne tresaey
hay ar firels Effir kallir godhe kona for
winney truskona for winna skekia for winna
fordedhe effir for winna hoorkona kallar
hay nakay ma effir kona aff tesso for nap
nom swa at ey folgir the ordh for winne
or airi tweyggia mana wittic til wari
tha hans sakt halffis mine Mzkar hay
ey bord warde slagin widh stupō or ey
ther hesdir stadin fly vta hay wardh
the mz optar finney airi the ey wittic
til wittis the thy wari sik mz sicx snaua
Nec napna fogatin or radne oddi
makin hynne ony stadin stulu gangir ony
stadzins arnde hedat the sherkst ar alt
the thy mote gorb j ordo effir funfo liggi

No

No

HS B 47 - 83v

Radstufen

alt j twebote ffoegatunc eller stadzunc swi
eru er hoegre j ordom er the mæn so en
tiu stadzunc ærunde sokia eller thenstu
Alle stadzunc swena or foegatunc thul
ke the hæxst æru the stulu swara hoettz
ke or ræt fiærdofe j allom stadzunc æru
dom or foegatunc. Wedr lyme fatige
or rika landzme or greste nat or dæth
or j allom smo thæmtom or stulu æuho
sit aff tæfa mz swældh ffundz the anor
fedis or wazda the brutlike or æruthe
tunc til tha stulu the sin brut bæt
som andra mæ hæwat the er j ordom
eller thæmtom or æuga mædr stal mz thy
thorat or rætte foegating mz ordinano
men off stadzunc sw or radmenend
mz foegatenz off foegatunc swena om
all the brut som the bryta j stadhum
therikom stadh j swerike bteendzke gheste
til koma the stulu the sin wapn mdr
legge or stulu thy er mer sik hafua
medan the j stadin æru antuffia dæth
eller nat lonlica eller opinbarlica hæwat
the æt hæxst swæres stekanetz rytinch
eller or anor wapn enkte ofta rætta
mat kniffua ofta at the hafua fegdh a
sik tha stulu the foegatunc or radmenend
orloff hafua the til or the stulu ryttua
um the nu wara hæwa so anorledis gher

Balkir

hafui for grort wapnit þiz hay sez sik
hafur or þiz til sicy mycr til þe skipt
swa opta þa þiz gor þsenc wapn or þe
mycra tachy komit or stadh Orkaz hay
ey botu gange til arfuodis Enge byme
magro barn wapn i stadu in rikis huat
þe aru ibykelica i stadu eller ey vta þa
hafur til sol mika vorlikit gots eller egit
aff i stadu vta hay bote so for ar sagt
fiz makaz byma sin arinde aff eno stad
or til ey antan wari samulagh on þa þa
hay til stadu komb so on þe byme þroi
stadu bygge Soffnuey stafn aktist sin arin
de fara til komit or fra or hewart þiza
arinde lugge or þy kuno þe sin wapn i
stadu ey ombara kondi or oþerie dren
gia magro cuting wapn i stadu bara wi
dsz boot sony for ar sagt

For all brut magro byme or geste bor
gay setia i stadu vta þiz gange a luff
or wardi fanghy a farska gang or for
all brut i stadzma gano setiar vta hay
wardi brutlikin widsz kong eller konge
radh or forsmaz konge arubetzmar budh
þiz hay bindz thy gora a konge wegria
or ar þsy skul til oha ma konge fogate
radhe mz trudmane radhe hewat hay wil
hay legria i stadzis tony eller i stadzis gano

Wapning

h' bornas edzor Balkir mz flokku

HS B 47 - 84v

Egbom

1 Forst at vidir ma hem at andro eller that
2 hynez ma til anarb mab third for ollmo
3 Nu kay the tagra hny so fore lop for ay sa
4 Nu kay they ma hem soky thr wardu dia
5 Nu kā they lopa o thardeno sino so the thugo
6 Nu hittar mey sate j thard oc skilias ofte
7 Nu hapnis ma a set mal oc bot
8 Nu hapnis ma a bot ot faster
9 Nu ma ma ey hepnar a anay oc anor tho
10 Wardi konu eller mo wraldtakin
11 Nu sitter ma a radstuse weigh kkoweth
12 Nu kob' skilnad mana mello a radstu weigh
13 Nu alte ma anay aff lagu til malu
14 Nu ledir ma anay til stok mz wilde
15 Nu hipnis ma a kemuth dom
16 Nu that ma hem at andro oc fora sa mz ellr
17 Nu kay honda rada hust' sine o hazdhica
18 Wardr kazne o hazdhica radir
19 Nu wers mane thussnar eller that the hakst
20 Nu legir ma anay eller husbodin bundr sino
21 Wda so raffnar j stadin til ey pre
22 Nu ligger ma j skege skipi eller anor stad
23 Hanger ma j anarb tiregardh
24 Wilkin ma nakut thr so nu ar sagt
25 Wda so thr sapnir a forfrit bornest oc rad
26 Rider may hem at andro eller hanger
27 Hes wilinde at hay wil hny skudga
28 thra eller nakro hanes hone eller oc ma
29 kiny they hanes hurdh sakir j trangom

Balkir

hnuggar ellir stinctir fullom sard slaz ske-
no blanad ellir blodnite tha hafa j hazdhin
komb' alle the mz aru j fluk ellir saurapote the
hafua alle brutit edzorit Hann lagh era
i om skipfridh ~~badzfridh~~ badzstufes fridh
hemelica hedes fridh or andro thum fridelig

Rymez mā til anaz manz Sighnat
hazdh til for oswino sino they sem eptir
for kaster ellir skint eptir hun sera at ha fraz
dodh aff blanad ellir fussare tagir the si
dan at hafa kom j hans hazdh so ha al hedh
sokert tha hafur hafa brutit edzorit or alle
the mz hun eptir so rida mā ellz hugga
hem at androm ay tho at the wilia skada
hana or hita ey. sla the aughin til bloth ey
hugga ellir drepa tha hafua the brutit
of mirg til traskipt for waldit. hrypa the
hedz ellir skinfera mane ellir skinta komb
blanat ellir blodnite suma ellir nakat the
hans lifue ma skada tha er edzorit bru
tit ey sex mana wetne aru til ellir era
i sik mz tolff mana edse

Nu kom they may hemselky ofr wazda
drapin ellir saar ellz saar blodnite j thy
hafa ofr hemselky a hedat ha ka fa j thy
the er o fildh#d. Nu agrus the wedhi lutone
ellir j hazdz lidi falla fot suma hazdhz
lidi or hofud uta a thum so hemselky ofr
lutge o fildir ffalla fot uta or hofedh

mi kunna ok willia rendamply ale ofr ok
fri j gardum aller a tomptum uttan ogilds.

HS B 47 - 85v

Edgar

mmen werri gildir þeir at þar þau fiolf
hofuðs sonu foðer stoðs ⁊ v v v v

vt 5 Nu þan þeir lopa ⁊ garðenu sinu sonu
þe gruto þeim aat eftir riðsu drapir
þau sar eftir hugstir þa þe eru kopne
⁊ þaus garðe bote upto þeir akonu er
til or ey upto edgore warðr or þau sar
eftir drapin aff þeim siðan þau komber ⁊
sinu garðe wari þigti sanur or wari i engo
þessu edgerit brutit v v v v

vi 6 Nu hittas menn sate i garðe or skilias
þe sate þer er ey brutit edgerit uta þa
gunger siðan ⁊ garðenu werðr or skut
sik wapn or hielp or gunger siðan ater
i garðin drep þugger eftir stunger þar
blat eftir blodogt þa hafur þau or alle
þe menn þeim eru brutit edgerit þau þeim
mun deo sonu heimskir gorðe for en þau
hafur þeim brut betrat þa bote þaus aff
eva brut þas upto þeir þe aff togo sonu

vii 7 Nu þeimis mana a sat mal for er sagt
or bot þa hafur þau brutit edgerit
or þeir stulu toff ene menn sinu edh. eina þit
kan annar skilt þer er sant ok ok þum ok þum
Nu þeimis mana a boter ut festa þa haf
þau þeim hera mallan
allr ein
viii 8 Nu þau brutit edgerit uta bot þeim
i borgade or swa er for skilt at botus þe
ey þunnan þeim þaggi þe fore þegnia þa
magu þe þæpnar ey þæpnis þe siðan
at boter eru borgade þa hafur þau

Kaffir

brutit edzorit Munan makat er bot aff
botome tha ma han ey hapnat vta kore
fue thz mz lacthum sony ater staar
Nu ma ma ey hapnat a anan or anar
giorde ytinge hapnit han a anan or
anar giorde ytingin tha hafur han brut
edzorit or thz stulu tolff man weita hewat ha
hapdis a giorda ytinge elli ey Giorde ey
they sama ytinge tha stulu tolff man thz
weita hewat anar skilnadi kony thra mel
low elli han hapdis a anan tha hafur
han brutit edzorit
Gardi kona elli mo waldtukin or ma
ney wardi tagin a farska ytinge miste
hofed ey til arn siap mana weina war
di han ey fanghin a farske ytinge or synit
tofh hans elli hinit hard risin or hey
rop or a kallan weins thz hin or arn ey wu
ne til lighe thz til poij mana napd radh
halfna napd karandin or halffna swara
dn waria the han wari wardi ffrella the
han lighe thz til malsagh hewat ha wil
hoter tagra aff hin effe thy ha wodi ko
ber elliu liff hans Ok tofh sewa ay ho
ter tagris at konungin or stadin fasin rat
wil han ey fore kona so brutit hafuir
rude tha halfna napd konge or stadh or
malsagh/wardi han tha wardihe elli
faldit wari thy ey lagh so for ar sagh

Edzerus

Taghir man konu elli- mo mz walde or dra
pn- hon han j thij wetna tes sex man lighe
o gilder Tagher man konu mz walde or ij
mer aff lande mz hene or wazdr the lag
sica til wonney- tha agthe han aldre fridh
fa for an hene gryttonia liddr for the
Nte sitter man a radstrifte wegth kir
kio wegth elle anor stadr for hun hwat
han faz til elli- fra wis han drapa sazta
elli- bania for an thit konu elli- fra or
gor nakat tha tha hafin- han brutit ed
orit yta tes sc- til konir aff bredo skinat
Nte konuber skinadr mana mello a
radstrifte wegth kir kio wegth elli
anor stadr togth ey aff konge af wridh faa
anor tha drap aff andro hlanat elli- hot
nitc the ar ey brutit edzorit Nu sitter
man for andro a kir kio wegth radstrifte
wegth elli- anor stadr giter ey skada grot
ay the han hne wilde the ar hot madh
anto bot hugofer ma the hans klad
elle wapn skuter elli- skufuer ani the
sex mana kutne til bote yl mwg til gra
skiptis elli- wari sik mz vij mana ede
a hwat tolkit timar j husom elli- wegthe
som edzorit ma brytas ay the at hay ey
gor saramal elli- nakat tes hans lifede
ma skada bote yl mwg til trusskiptis ha
mu lagth wagi the dor brytis eptir gatio
or ey konuber hlanat hlodnitc elle sara

Ligt mz
ungo bot

Balkir

Mu hunfter mā ymma drew
stunger slar blodnite ellir blanat a kirkio
weth ellir radstufed weth tha ar edzo
rit brutit Ita the kome til aff bradsay
skilnat or the sculu veij mā sino
edg. hewat the til kem aff longe afeind
ellir bradsum skilnadh ~ ~ ~ ~

Nella aftir mā anna aff lagta til grasu
kemli ey hug blanat ellir blodnite
bote vel mit til tresliptis or hafui eij
brutit edzorit or the sculu vij may witu
hewat hay gredē the trencfder ellir wilia
dis. Ellir hay eftir hay aff radstufed strey
no drey hay flar blodnite ellir sarzhiz
allrefeno til strepno ellir fra the fore
at hay strepdē thy tha hafin brut edzorit

Nell lidir mā anna til stok mz walde elle
anor stadz or hunfter aff thy ena had
ey foot ellir stunfer vt oftha ellir skar
aff et dza skap elle nasa wardz hay fun
thy widh frezska grunt grifui kum for kum
ey siep mana witna arn til ellir wari
sk mz vij mana edse Mu kay hay vnda
koma tha stal hay lagt vunnak the til so mit
ar sagt ey malsagh wil wirdz bota tagha
tete for hewart tha vel mit malsagh
vel mit komut or vel mit stadin or the ar
ey edzorit brutit ilhster mā teo aff tes
som bote fult edzprit or ey audru bot
ellir mistē sit liff Gamu lagh warion

HS B 47 - 87v

Edzorib

tugo or skap Nu kan þis j kifue til kō-
arn þe treagtua maria kōme til bote yo
mēt malsagt komet or studu yo mēt
ellir þari sik mz sicu gratia edh. Drik
hay ey botil gifui hun for hun Gera wan
or j allon affhugto Gker mā skap ellu-
tugo aff mane bote hyro mēt malsagt or
hyro mēt komet or studu ey malsagt wis
widse botil tuga ellir gifui hun for hun
ffuar hay þse dodh aff bote ept þgu j dra-
para malum skilk

Nu hæpnis may a komugo dom hugt
fulsser allir drepir ellir hæpnis a hā
þse fore at hay witnad mote þu for ko
mugo dome ellir hæpnis a hay sidan han
hafur widh hay bot ellir secret sina suk
widse hay ellir sit fadrue edzsfor hom
lagliga þa hafur hay or alle þe mz þu
ware birutit edzgrit Cogh stulu þse yme
wita hwat haldir hay hampdis for makat
þza nu ar sagt ellir kem makar anar skil
madr þera j mellom

Nu fanger mā hem aat andro or fore
hay mz walsswarko ey sind stark ey
þo at hay ey bryter hans hest ellr for
bludnir j gardeno or þa hay ey gardeno
komb-bindir hay mz fullo bandom drep
hugter fulsser ellir stenger ellu j hwat þet
tilsom hay setir hay hebst þa hafur ha
birutit edzgrit Utan þse se komugo dom

balkir

ellir annaz thar sem konungr dom haf
ellir ellir lidis a than sandr thunfiadr
ellir tagr mz vandfakan er hans hus
sandr thunfiadrr

Nu kan konde radha hustru sinne off
hardelica sua at hon fair eigi aff
ellir er at hustru drapir konda sin
mote sin willia tha skal han betra sem
sigr i drapamalid ok er stoglak logr hafi
had forbokat alt thz er hd atte ybara ok arfua
efter henne aff hennes gadi ok thz tuggu hennes
arfua ok sua botina fire honu ok gangi
aldri hin til arfs ok eigi hab athingi / vard
at thi barn sem hafua tha skulu barn arf
tagga ok nasta modhrnes frendi hafua
barne i sine vario er thi arn er til skala
komi / ok gefne thz at barnomi til thess thi
komu til lagha ara arn er begge thri barn
til / tha gangi ath undi hene nasta arfingi
thy at engin ma thry arfua so and drap
sak til arfs ok er hans athing Samu
lagh wari / vm hustru drapir kondi at hon
arfue gikk aff hans gadi er mozgongafn
ok sugi thry nat so ho war gifft ok gifue
til / vtid at thi hafua barn sumad tha skal
barnet had arfua / ok nasta fadernes frendi
hafue barnit i sine vario til thess thz konus
til lagha ara / arn er begge thra barn til
tha arfua fadernes frendi ok botina aff hustru
forbondi Drap anat tha anat mz wadha tha
skal thi fort betras so i wadha balkr skils ok
hafni allo thy for varkat so gnart tha atte
efter anat taka ok thein wadha begge til sin
mana n kempd

HS B 47 - 88v

Edgaris

Wredis bazn dic

xlviij

Wardh bazne off hardelica wadhit at the
door aff tha skal the fore botas forst
malsecth xxx mrc oc xxx mrc kong oc
stadin oc gif skal the sliff fore thancta oc
totth skal hay aldre arfua som drep hwat
seldir hay drepnt mz wilia, ellr wadha
yta modr kay lighthia sit bazn j hael tha ar
hon ay wardh miste sliff sit ellr arff toth
skal hon tagta the fore sifft oc betring
aptr birkiona wet oc angta andra boter
vtrifua Nu kuno fadrnus firendr thifua
hene stuld at hon la sit bazn j hael mz wi
lia tha wari hon sik mz slep manna ed
at the war wadha oc gif wilia drakar hon
they. Sthin gif tha lighe the til xij manna
hwat the wilia hona waria ellr fella
Nu kay the kona thytus som litit bazn
hafuit tha tchme sik the fore at hon let
the gif sit bazn at j seng mz stunfradrin
door the j sangt mz hun tha aftr ho mista
arfuit Nu sighta bazunsing fadrnus fa
dir at bazmit bleff dot j bethth thera sext
oc the sighta mij lighe the til xij manna
waria the thin wari wardh fella the thin
bote som for arsagt oc arfuit mz Nu ka
the bazn mz wadha drepnt warda hwat
the arsaderin ellr makar anor bote so
sigt oly drep mz wadha oc hafue for
giert arfuit som hay ellint hon arfue

Balkir

or þiz arfiut arfuc þey so skyldast ar
aptir barnit or ey þey sony drap þir or
þey oþin magi sony arfica stal þa radsa
nasta barsins fiendi for arfuemo þiz til
hay wardi mortaude mar sony arfiss or ey
fadi eller modi. hafin or barnit samsyth
kene bari þa þiz halfst arfiut ok mer
modrena ar hon wardi warda fiolt or orka ey
botu grunge þsa til arfuodis

Nu er þetta mane tuffuadi elle hevat þiz
hakst ar tagr hay bastas elle bindi
or þinas oforwunder or ey oppmbarlica
i hando tagit þey þiz gor or alle þe miz
sny svaro hafua brutit edzgrit þra þiz
se komuto dom eller annars þaes hans
dom hafin for þi at hvar aptir hafua
fridi a sino grotze or sardal a sielfs sins

Nu legir man anday elle hrisbo liflue
Nedin bundi sino sveyn makay mä dra
pa sa blanad elle blodrite gora hevat
þey sama gor antigtia i forsato hay sokn
eller nakro andro wari sua sakar þe sony
legde elle bedi sony þey sony gfingena
gorde ar til arn sieyn mana wittna elle
wari sik mz tolff mana edse

Hvilkin mä sony rofuar i studno til
hey gre eller gris wardi eyt þi i wardi
ar rnugt miste hofed ar til arn sieyn mä
na wittna ar hay tugin wardi a fatzki
ging or tagris aughi anor lossi for hay

Vörnar nid

HS B 47 - 89v

Edgars

Æru ey weitne til lifgre tha til oy mana
hevat the wirku hay wæria ellr-fella sva
ria the hay war wardr fella the hay war
dr halfhundgen Æfsunr nakar a almænna
stato om dagin til ey ore bote xx mk til
treskipte æn til æru twegtha mana wit
ne ellr wæri sik mz sieo mana edfe
Orkar hay ey bote mustr hand sina æf
var nakar om dagin til eie ⁊ mk or
æru the sieo mana wetne til stunge tiff
hans sore or kenne aucto botu widh æf
var nakar om dagin til et oztogu wæzdh
a almænna statu elle torfe bote ix mk
til treskiptis æn til æru twegtha mana
wetne elle wæri sik mz twegtha mana
edfe Orkar hay ey botu warde slagin
widh stockin or synne stadin ertan at
malsæstandin biddir for hommi

xxiij

Nu lifgfyr man i skogr skipi elle ane
stadz or lat sik til mn wardr sva thi
nin a farske ⁊ fruct tha stal hay til gædh
stufu forras or the stulu xiij me ræpnas
som hay stulu wæria elle fella ey si
æru sieo mana wetne til fæk hay som
sakin tiffs tha stal hay halfhundgat or
entom andro botu widr konna wæres sva
bote they xl mk til treskiptis so sakfl
say bant slastade or waldforde or a hura
mæzge the sama wæro bote hunt tiffa xl mk
Gangr mia i ainæs manz træstredh

xxiiij

som lykter ar tugit æpke elle and

Balkir

frukt mz werlde byrna eller hans hussfru
er for or wilia waria konuer slagh the
m messo fraar bonden eller hussfrun eller
nakan the folk drap saar eller blodiute
the er brutit edzgrit. ffraar them so til
konu drap saar eller blodiute wari alto
Hwilkin man makat gor the ¶ thilk
hon nw er sagt j edzgrib malu an
tugha j hænfridi biskio fridi radstufw
fridi hemelicahwb fridi badzstufu fridi
eller j makro the hon fer er sagt drap
fiuf ger stunger eller gwat the halzst er
the stal alt bøtas so forst vrskild j drep
mala balkeno om the er drap j j sarama
la balkeno om the er saar or sidan bøte
edzgrit malsegh lo mrk konge lo mrk or
stadin lj mrk or han stal ey riklt rijma
or ey hans goz skøffiat Orkar han ey lotu
warde hallshuftin Orkar han ey betu til
xl mrk or war dr fallin j tessen balkeen
tha stal han mista sina hogre hand
Ilreno eptr tudz byrdh aftrlarij om sta
katerna dagh gradh or stadhadh then
erlike konug erik magnussh or alt sit ri
kesins radh j stocholme at they man so
gor flok or samling a forfatin bormestine
or radmen eller oo a ey the sina stadh
eller vta/ mistr lifuit ey tho at ey konu
gezmit j/ drap saar blodiute blanadh
kledriff eller hushbrut ey til aru sex
mana witne eller wari sik mz xij mana

Topmy

Topb

Edgars balkir

edhe. Ok hann drap saar blodute blanar
bladeriff ellir hnisbrit. mste hriff or þot
konungr tage þotzit or malsaegr lifnat
ay til arni sigo mana witne ellir wari
sik mz tolf mana edhe or alle þe mz
ward j flokkeno ellir sapnadr mz sama
wilia. stande sama rat þr oll alle þe þm
hysa þaettna ellir waeria skal þangta konge
hampdi or wredhe &

flokkr

Her byrjar Hogsmaelis balkir ok yr

Forst ay nakar myrdr ma ellir kona
Nu ay fadr elle modr myrdr barn sit
Nu ay ma taekir þera laegstiffte konor
Nu ay may ellir kona wardr taekin mz þo
Nu ay ma elle kona forþor strufflaeme
Nu ay nakar þes her aniote konge ellir
Nu ay ma leidir utlendzka her a fostlaud
Nu ay nakar troskyldr sue drep sin þetta
Nu ay ma satir eld j annars manz skele
Nu ay ma bar andro for þinga sore
Nu skuru ma skal waerlat elle fallas for
yrdsse nakar ma ma ellir kona elle
Sveva amay myrdr or bar a fiskstir
or laegtir konu a þsa skal may staeflas
or kona stendas ay til arni sigo mana
witne ellir wari sik mz þij mana edhe
forfatin or raduen skulu þessu nefna
waeria þe hay wari waldr fella þe sa
þsa skul ma staeflas or kona stendas
yrdir may ellir kona barn sit hedr

Hypgmalis balkin

elle cristit elle barn fadr sun elle modr
tha stal man strethlas or kona stenas
an the ar oppenbart elle sect mz siex
mana wittio witis the thy or ar cy
oppinbart wari sik mz yn mana edr
or wari hwar ony sik sogratin or rad
mch hoffde thin edhin wana the hay
wari wardr fella the hay wari fildr
Nu stal they sony drap mz wilia miste
aff thes dodha or swa hans atlant
thy at anstin ma anay sik til affe drapa
Nu an the ar aff wadha til komit tha
bote sony skils i drapmalia balkino mz wa
dha or the stulu oij are a kona or wita
ony the war thort mz wilia elle wadha
Gar may fra lagthtynte kona sinne
or fastir sik andra or hafur hona
madan tiny andra lifur so hay for mz
lagony fanght haffde wardr the fect til
hans mz siex mana wittio or kirkio
ret tha stal hay halshuttas or the
kona the ter stal stenas ffimas the cy
full skal til elle oppinbar wittne wari sakfas
For thor may mane elle kona kono
Kellin mane mz tuldony ellin mz an
drony for thinctony swa at hay ellin hony
faar dedh aff or anuthr siex mana wit
lic til tha stal man strethlas or kono ste
mas ellin wari sik mz oij mane edh
falz hay ellin hony at edr fellis til sakona

HS B 47 - 91v

v

Ger gigr may ellir kona struffbarne
sino or wil sino bazne arff ettra wn
ri fanu lagh ony thra liff mz lagu so
for ar sagt or samuledis ony arfuit-

vi

Nw reser may hez a mote konnge
ellir rikesins thra or thor for sat
at hay wil hay fangta ellir drepa elle
nakin waldgrucha a hay thora mz o rat
brefio radhu thingtony ellir hich tha
stal hay mista alt thz hay agtsse rordh
kossra thrida or liff sit ay tha warde
fangin Nu kay thy thz witas or ey mz
ep mbard thingtony fangin wardha stan
de thz tha til konnge nepd fessa the ha
hafin for thort alt thz so for ar sigt
waria the hay wari sakloz

v v

Nw ay may ledir ettendzka hez au
fosterland sit or bar allogu skold
vii mote sino vatta thra or harlaz site
thsit fadzins landh vtu ssa fylgo thy
konnge so vatte thra ar til erikit tha
hafur hay or alla the mz thy arn for
warkat bade liff or thotz zndi kroniana
eldelita ago witis nakin tollik sak or ar
ey ofmbart tha stal konnge nepd ha fel
la ellir waria/ waria the hay wari warde
fessa the hay mista bade liff or thotz

v

Nw drep thistru thy bonda or trostyld
viii swey drap thy husbonda warde hay
fangin a farsska thing tha stal hay

stemas or hay stæfhas or alt þiz þo eller
hay agher stal alt til þræskiptis gangha
hardh or iordh or alt annat þiz þe acta
þu þeitis þiz mane eller kona or annu
ey offenbarlica tagin þerdr eller annæ
sicr mana þeitne til þari sik mz þorff
mana eghe þeria þse hay þari þærdhr
sæla þse hay hafu for þærkat hiff or
grotz þu sighr þsey sony drap at þiz kony
til aff þædha or ey mz hans þeilia þa
stal hay þetto arfuo þæghilda boter giff
þa or hüff hans ey mista ay hay kay þiz
fullkopna mz þorff mano at þiz þar þæ
dha or grifil konq or stadin lagha boter
sæa sony firemdelis sighr

Sattir may eld j annar mans hæs mz
þeilia or þil brena bade bij or konda
brennir op et hæs eller fleze eller gardh
þærdr hay tagin þerdh for ska gingh þa
stal hay j bale bremas or alt hans grotz
gangha til þræskiptis malh konq or stadin
ffarst sæa at skaday stal ater geldas
aff o skipto þsey sony skaday fingr sida
skiptis þiz so ater þet bekkir ey grotz
mere ay skaday ar þa stal a þa fult
for skadin hafua konq or stadin stulu
sakerin mista

Bur may eller kona for gingha makin
mane eller kono þærdhr þiz tagin
þerdr þa stal hay eller hon tagas mz
forgerningone or kedas a radh stufo

HS B 47 - 92v

Hoglymarlis balker

or the stulu þij men wittu mz the edde
hwat hay ellir-hon giorde the for gingu
ellir ey waria the then the witis wart
wardir fella the hay tha bote ho mw til
treskiptis Orkar hay ey botu tha sal hay
birmnis or arfua tagin gotz stans ka the
profuas at hay ellir hon hafua nakan the
mz skada giort til lifuit niz radu esse giu
hon tha stal the þij mana nepd a konu
waria the hay ellir hona wari wardi
fella the then hafuin forgiort bade liff
or gotz or gotzit gange til treskiptis wit
thzta mavie ellir-kona or wardi ey bar
or a tagin legge the tha til þij mana-
huat the wilia hay ellir honk waria the
falla Jade halfua nepd hwar the wa
ria the hay so stulden giffe wari wardi
fella the hay wari feldir or bote so for
ar-sagt Orkar hay ey botu tha birnnis
or arfua tagin gotz hans wardi hay or
wardi bote then hom stuld giff pl mw
massagt kont or stadin Of war hasse
andro hoff mdlu the may edkar ey
til binda Orkar hay ey botu wardi sla
tin weidh stupona or eynne stadin

Also nw art sagt or arey tagin wid
elle siew mana wittne arn ey til wari sik
mz tolff mana edde or rade halfue nepd
huar the waria the ha wari wardi fella
the ha wari the on lagh so for ar sagt
her horas drapa balkir mz wilia þij flocku

HS B 47 - 93r

De Drapa mala mis Willia ; o

First vnj makar drep anan vta trunch
Nu drep ma anan or drapari ka vnda fly
Wardi may drepi or cnfi konib wid ghuche
Dogr then ma so drap ghorde fer ay han
Nu dpr drapariy sida ha lartwnie ar
Alst thz botus stal fore fadrnb ellr modnb
Nu ay kona drep ma or wardi fanchya
Drep pster elle klarkir lekman
Nu drep lekman prest
Nu kuno makir drapariy Willia Waria
Nu ay makir remir drapariy aff thry so ha
Nu wil man drap wita
Nu ka kona drepri warda so mz barne ar
Nu konib thes mak arfua so drapiy ar
Nu binder kong lednic or
Dgr may forsat fer andro j husa stulo 2
Ne drep may anan vtay trunch or
Wardir fanchiy a fierske chunc chifui
liff for liff or kome aniche andro bote
Wridh or hum mazre samay arn j flok
or fara nghte tha drapit ghes stande alle
ey ret ar hay trunchdir a liffe nodh tha
mistr ey lifuit vta bote kyor mrc tis tre
skiptis cpt fogatrnb or midmana madony
Ne drep may anan or drapariy kan
Nudan fly or wardi ey fanchiy a forske
chunc bote kyr mrc malsacht or yyor mrc
konge or yyor mrc stadiy or rymie j fer
wikur j klostrer elle kirkio or ey anor stad
or kome sidan j stadiy or bunde boter
forsikt or malsechandiy hafui enkir wald

HS B 47 - 93v

Drapa mala

at sceptrum a hay wil hay ey botn tagha
legge tha hans deel j tuka hendr or konge
fridh lysas ellir drapariy ettar thz sidan
mat or aar thagi thz konugs forgate forflota

iij Wardir mäy drapiy or engin kömb the
wedh gingena gifin tha arfinge m
kro mane stuld. bindr hay widr ens sipoma
nom elle or then som drapit wittis wari
sik om tolff manom Nu fangar mä aman
for drap sidan drapit war gort or wil til
draps binda or sin nekar or sigsr at hay
thz aldre gorde Nekar hay drapariy thz wi
dsr binda tha miste drapariy hofwdit wr
kar hay sim ey widr binda bote tha solunk
til traskiptis at hay sakloson waldsrdse
er hay or slagiy elle sargadr tha bote so
j sarunakt sigo or the sama vl amor haf
wa the or tagit hay i husu elle gemne has
ellir or anor stadz tha hafua the bnit edgor
gor thin mat som drap gorde for ey

iiij Hay lagwinne ar or kröns arfuane thz
tha botin the fore drapit so sor ar sagt
Dylia the drapit ligge thz til poj mana
Maria the hay wari wardr fylla the ha
bote arfuane som for ar sagt ' a · a ·

drapane boc

Nu dor drapariy sidan hay lagwinne
ar or ey for hans dagsr ar ute om
malsagt hasde sim dagt gifuit tha botin
arfuane for drapit som for ar sagt a

vj Alt thz botas stal for fardinib or mgdr
nis gerunga som the brutit hafua

Ballkir mz Willia

elle or andre siendi tha gieldis a lot
brut hanc sor brutit hafir aff has lut
hewat the er garda iordh elle losora Yet
kia ey the til tha warin arfuane sakloss
bade for malsi konst or stadi Thy at enchin
may aghsy anars brut bætra elli bota
tha som hay enkte op bar a a a
Nw ay hona drepir mā or wardi fan
thin a forske grinst elle a sama dagh
elle dyghin tha stal may hona til radstu
fw hona lata or dyma lata so ana drapa
hafui malsi sidan waldi ony hay wil lest
tagta elle hona halsynstga lata tagsi
hay botir aff hene tha bote hon konuge
or stadin sin wet esse thy fer er sagt Nu
ay wardi ey fangin a forske grinst so nw
er sagt tha lagswine hona so ana drapa
Depir pstir elle klerkir lekma tha
tagi biscopin konge wet arfuane thes
dodha malsecg wet or stadin sin wet a
Nw drap lekma pst elle klerk tagi
kanikin sin wet malsecgandin sin
wet or stadin sin wet. a. a. a. a.
Nw kuno nakre wæ drapariin willia
wariæ for thy so hay willia fangta
antrifgta j sino heme elle anor stad tha
war thes tedæghilt so thy gorb the hy
willia fangta or alt ogilt thes the fa huat
the er sadz elle drap elle hewat the er
the fa som hay willia wæria. a. .m.

HS B 47 - 94v

Drapamala

xij

Nu er makar mynir drapanir aff þeim so
þeim þungir þaþna þa þaþnir þeim briter
edzorit Þannig þagþ þari a þessar þeim
mir makin þungna aff andzoni ⁊ ⁊

xiij

Nu veil þeim drep þeita þet er bot kor
þessaeþ effir botin eþþi konge eþþ stad
þessilkin þessa þeþ þaþst er Nu sigþþ þeim sik
togþ bot bot þáfna þeþ aþþeþ þeim stadzins
breff a þafuð at þeþ gullit er Nu komb
makar til endstuðu er þangter viðþ þeþ
sak þeþ þeim aþþeþ dodþ sore hunta þa
tozfua þeþ engin þiðer vertue til takas
þeþ at þua mystin er kend sak so skarsko
tin essint inz vitnin til bundin ⁊ ⁊

xiiij

Nu kan kona drepin vardi so inz bar
ne er er gdikt er i þeine lifue þa
er þon i þeebote Tagi þessþin þeines
arfua er þessþin konge er stadin er þeþ
til yo inn for barnit ginnd arfuð enþþst
er þeþ sulu sieo goda þne er þere gdinor
vitni at þeþ barnit var gdikt i þeine lifue
Nu ei þeþ til varia drapanin sik inz sieo
mana edþe a barsins vegna ⁊ ⁊

xiiij

Nu komb þeþ manz arfue þom drepin
vardþ er drep drapanin inz sinne
biredþe þuna sanna dagþ er dygne þom
drapit var giort eþþ er anan tima er gor
þeþ vta sagadoma þa bete þa er fuste
þan þom anan drapa togþ tagilþþas
betar þom fyrre drap Orskar þan ei
betinn grifur liff fore liff ⁊ ⁊

mg Willia

Nu bindr kemmig kedinig et or skip skeg
egria i kegta hapin or skiolder star i stripme
wardhe the prakar dreping lighte thi i wachot
Gor mani forsat for andro i husa skinlo
skogta skinlu grinda skinlu ellir oni
skinlum kemb a mani changande ridandhe
ellir svande ffullez they sony fore er lighte
o gildint ffullez they sony til kemb lighte i the
hete Nu sighthe annar forsat warn thorp or
anor ey witi thi pij mney hewat the er sat
om eni ey arn witne til kema the saramal
i lighte thi i wabote eni thi er forsat

hier borias drepa mala mg war pbij ffolio

Forst oni ena hughtez at andro or wand
annar fore stadder
Nu kimo aff eno hughte ij star warda
Star mā i sato or wil dyver skinta
Skinter mani spiller ellir kaster steg ell
Nu hughta tere tire ell steg westa or fa
Det brun i bij hani stal bykias or hykias
Khifin mani i tre sieffwiliand
Nu fallir mā aff tre ellir aff huse
Nu fallir hes a mā ell anor handwenke
Nu fallir kas a mani
Nu kē ocmagta mina eni fiepta are hanol mā
Nu drep ocmagta mā mg warda (drepa Nu kē to warda mg w
Nu dyl ocmagt drapt + pviiij
Nu kan fudr or modr drepa kazi sit
Nu kan fa drepa mā oye galt bolker

HS B 47 - 95v

Nu skal man ellr konu afflýta warða
Ef hnyfjer mann annan undir er warðr an
nar fore staðder er faar bana af þva
mannsins ef fleire hnyfi til waða þeim er er
Ef konu af eno hnyfi þeo saar war
da tager j hand ellir hofuðs þess er sporp
te waðar bote xl mark annat waðar bot er
xij manna eðsk at þess war waða er ef wi
ðke er þeim eðr stulu þesse gangna ef manat
eptr þess at drapit war fiort er swari
hevar om sik Togi tager þess ef til waða
vitn bade þeim sonr drap er hans arfua
sonr drepin er sigfia þess waða waru er
þesse stulu bade sin eðr þess fore lata gangna
er þe biðdia sik sia guð hielpa at þess wr
waða er ef willia Ella so nem er sagt
om waða eðr for drapom sva skal for
allom waða eðr so þessar bade j sarom
blanad ellir blodiuto yr hevar stak sin
eðr gangna eptr þeim a konu er Alla wa
da legtir tagi malsagt enskylt fore drap
dr saar ellr hevar þess helzst er falz þa
at eðsk er orðar ef boð waði falle til
Staar mn j sato er will Hofuð sake
Dylr skuta warðr mann fore er faar
deðr aff bote xl mark er waða eðr Ta
ger þess nakar stadz fyr a sekt ellr sten er
sidan tager þess mann er faar deðr aff
þva bote xx mark þrkur sta ef boð
Skuger ma sinnt ellr kaster steen ellr
nakar annat þess mann ma skada mz

ytera or oll hwe wardr kastat ffur the
magar dodh aff bote wadha bot xl mrc
or wadha edh sem sor er sagt Nu ka the
for makar stadh tagta ay a thery so skadan
fik bote tha xx mrc or thauche edh sem
for er sagt fulk hay at edhe or orkar cij
botu wari the ony lagth so for er sagt
Nw hugtha tebe tre elle stein welta fa
bade dodh aff lugtiy bade o childe
ffaar anor thra the dodh aff bote thery
sem lifuir xij mrc for thery dodha or wa
dha edh sem sor er sagt falz ha at ede
or orkar cij botu wari the ony lagth sem
Ar brundr j byr ha stul for er sagt
hyliar or hyliar ffallir mia j or faar
bana aff bote thery so brun agtte xij mrc
or wada edh sem sor er sagt Nu or
kar hay cij botu wari the ony lagth so
ony andra xij mrc til wada bot Mytla
flere brun ellr agtha bote thery so fellir
or cy thery sem bryggier fallir mia j bro
or faar bana aff bot for xx mrc or
wada edh sem sor er sagt Rtha flere
bro saman bote thery sem fellir or cy the
so bryggier falz hay at edhe wari the ony
lagth so for er sagt ony and xx mrka wa
Rlifuir mia j tre selfwilia dha bot
bote j hwat thaw the sekest er fildr
mder or faar bana the aff wan o childr
klifuir may j tre biddin fallir midhe

vij

HS B 47 - 96v

or fuar bana aff bote þo mit þe so badi
or edh sony for er sagt felifiin makar
tre efftir makarb manz budsi fallir nidr
or faar bana aff bote þey sony bodh þo
mit or wada edh sony for er sagt Mu si
ghe arfua þee dodse hay ept bors effir
budsi wara ept felifiin or hny nekar Dysi
mz þij mane edse falz hsa at ede fellis till

viij Nee falder may aff tre effr ¶ Saksna
aff huse or faar þeir dopdh aff
sony vndir staar wari ogilt a v

xp Nee falder hews a may effr anor handa
wirke or faar bana aff botis for hsa
þij mit or wada edh sony for er sagt
lorkar hay ej boted wari þey ony lagh so
for er sagt wurdr hm budit at bætra
sony þe affsir or lagho hny dagh forc or
timar swa skida ept þey dagin wari
þa drup j wisna warkony or boted or
swa wari j allo ande þe mane wardse
nakat budit at bætra or gort þe ej Nu
bygtria may hews effr nakat annat þe
sony bygge effr or andre arfuodis one
sony þe til hesepa lata sik aff hande slip
pa stecy timber fiola effr huat þe er
or may faar þe bana aff botis for þe
drup þij mit or wada edh so for er
sagt Nu kay nakit þe brista so bodin
hafur þey fanghit tis sina bygtmit togh

HS B 47 - 97r

mz Wadsa

rep essir makat amat shult the ar j thy
may skana sik bote tha boudin so bygyte
sot or ey thery sony a shiolt.

Ne falker lab a may or fuar kana aff
wari ofsilt a swat lasse the sekzst ar
Ne kay oldmagi mme ar fieptan
sza gramol drepa may mz wilia
bote xl mcq halfft malsegh or halfft
kamt or stadin Wrkir sha ey bofu sex
Ne drep oldmagi may mz wadsa ko
te xij mcq Nu kay oldmagi mma ar
sik ana drepa may shuat the ar mz wilia
essir wadi bote viij mazkir.

Ne syl oldmagi drepit kinda sha swa til
drap or sar sony ey annin may Nu sigz
amor wari oldmagi or amor ey wirti
the xij mcq or rade halfua siepd shuz
Ne kay kona drepin wazda thza
mz wadsa the so ouz bazne sigto wa
ra shafua tha barfuz siesta arfua wirz
ordh at wuta the mz tweggtia gma wir
nom or sieg mana edsk at sho war mz
bazne tha bkis botin mz xij mirku or
wari kom j sanu lagom or wada bofu
sony may swat shon drepir essir wardi
Ne kay fadi essir modi drepa drepin
bazn sit mz wadi lifua the shon bade
or kere amat thza til thes so drepit sha
fesint tha fylke wadsa edh or wadi bot

xij

xij

xij

xiiij

xv

HS B 47 - 97v

mz þo mirk of gwarli þiz engin sechre
swarte til laigh ellir botir kere or huarte
þiza til anat warin baden sakloz badhe
for edh or boothe

xliij

Nu kan fir drepa mā oya halt lekk-
nestir hundir gone ellir hunat fir þiz er
selzst bote aganding xiiij mirc fodr mā
hema sogla ellir diwr or kuno þe skadu
gera ware sua for þiz som for androsino
fer i allom sinō sakō Nu dyl kan drapit so
fir agisse binda þia þies dodha arfina hā þe
widse mz sier mānō ellir wari hiny sik mz
xij manni Nu kan fir saegri mān bete þe
som fir agisse i mirc xij twegegra manna
beitne ere til ellir wari sik siesse tridhi-

xliiij

Nu kan man ellir kona aberin warda
þia stulu þera siesse frendr þiz forgrā
mon or sokna manom kunogt gera or hā
ellir kona i geptilsom hafua kan hā ellir
hen e hestilsom sliptre drepa mā ellir bre
mir bij lighte þiz bij i wada botid or geldh
for xx mirc or bote ij þiny mere at hā
breidir bade bonda or bij kan þey mā
ellir kona drepa maker wari i wadi bo
tu xx mirc swa skal þey arfinga ba
de for þiny bote or taga fir ey hysinga
witne fore þiny wari gunge þera i wilia
werke bade þiz þe gera or þiny gresslu
orkaz hwargit þera xx mazka botid er

Tamnal mz Wilia flocka xxj o

Tannual mz Wilia

Forst þurfu menn at taka ána til sama bruda
Nu gorz bade í sendi eno manne sæmorna
Nu kuma menn sama koma í Wapna skipte
Nu þuggfe maðr aff andzo tumolf mæhir
Nu þessa so þuggfir lidz aff fingrum
Nu þuggfe maðr þand eþa foot aff andzo
Nu Wardr maðr þuggfi fullo særo or kolgi
Nu Wardr maðr þuggfe í eygi þeim azm
Nu Wardr maðr þuggfiz þat sar slage þessa
Nu þa maðr Warda þuggfiz eþz þabrudr
Nu slaz maðr bort a manne iiij fiaðþender
þessa so slaaz ána prest eþa drag í þat
Nu kastar maðr maðr í annars garð mz Wr
kastar maðr ána mz Wredzhand vti strome
Nu koma menn sama mz Wretzwerkom
Nu Wardr manne þuggfiz þofuðs sar
Nu slaz maðr sit eþþit þiom til goðsa
Ast þiz som gorz fogrituenn
Nu gor oþrmaðr fullser
Ast affþuct so gamla gorzab mz Wilia
Wardsa bade þakka skorna aff mæ
Nu Wil maðr ána til sara bruda þessa
Nu skal þann þiz Winno or firndo kunnogt
gora or vaðmanno or þessi þse maðr Wissa
som þiz þafir skade gort or eyi Wita
þiz andzo Witis þiz andzo stunde siessir
í sama Wadsa Gor maðr makat aff þessi
sakom som eptir sigþiab mello gunnis
dagsa or Wæresiu dagsi þessi offin

HS B 47 - 98v

ellir forn eng hæl ellir þæstha ellir sua
lengte þæme fridhin lyses ellir þa komu
gin er j studin hiffte alt j þræbote Þor
may or magin gring hingter slaz stingin
or wardi ey baz or a tagin vtan rymer
i kirkio ellir klost or þ konber sua j sta
din þa sicp wikur æru om kring lidna
er han kan sik mz malsæg for forlika
or biudi þa frilla bøter malsæg kong
or studin Þa sculu bøter aff hin tagab
or hin fridh lysas wil malsæg widi boti
ey tagta þa satis hans liter j tagu hendi
standi þis sidan j nat or aar þa tagi þis
komugs sogate for flota fir

Nu gørb bade j sendi eno mane saz
or mayn bindi han þa widi mz sex
mano or bøte þo hwaz þera om sik

Nu kuno mey sama koma j waune skip
te ellir annor stad mz wærtz wilia hug
ger annor þa anatyf fullo sinz mesa aff
hin ellr or ogn ellir bra hand ellr fot lo
fire xx aurro malsæg or xx mark kong
om skaz nanor studin er til æru þæghia mana wit
der manne ne æru ey þe til þa wæri sik mz sex
manu Orkar han ey boti gifin him for
him. swa wari laggi j allo andro affhugt
gin. Wardi ey aff tiffom aff hugge
hette j þræbote Om tugo ellr skapwari
tagh standi Orkar han ey boti gifin him
for him fiz ha dodh aff gifin hiff forliff
Nu hingter may aff andro tuma affin

Sigh. for sver mun
der ihr fom
i erdzomi. b.
fire xx aurro
om skaz nanor
der manne
aff hugt
er fär dod af
lagt 16. at
bedzöver är
brudt

Hvad man måste in höger vånd äfv i vapna
skipte. Nu säger hon för de skär ihst i vapna
skipte mycket hjäl.

mg Wilia

ether ellir foot fremman Wristan bote iv
mark fore lytit or viij mark til treskipti
for saramalit ay til ayn tweggia mana
witna ellir wari sik mg viij mana e
dse Gif at tumel finger or halff hand
or hecel halfin foter hugger sua aff
all annor finger j eno hugge j sendir
wari samu lagh hugger sua aff thy first
ar tumel fingr bote iij mark for lytit or
iv mark til treskiptis for saramalit secho
ste finger wari j sama lagh for thy nest
ar litle finger bote iij mark for lytit
or sex mark for saramalit litle finger
wari j sama lagh Gramu lagh wari ony
tuer j saramalit or halfno mana j lytis
Wa so hugger lid aff fingro bote
bote massecke iij mark for lytit or
vj mark til treskiptis for saramalit ten
ill ay tuegga mana witnis til ellir wari sik mg sexma
hugger may hand ellir foot
haff andro sua at hay wardr lyter
tho sua at hay torff ey stylto widr
bote iv mark til treskiptis for saramal
lit or iij mark for lytit ay til ayn tweg
gia mana witnis ellir wari sik mg sex
manom Nu hugger may fingr sua
at the kriptna in a lofdag ette wardir
lida starkir wari lagh samu wardhir
or may hugger j hand sua at hay git
sik ey matborgit ellir j foot sua at hay

ar calgrgaundr
mynbygle

HS B 47 - 99v

gitur ey ganghit vita styste bote xlvij mare
til treskiptis for sacramasit or sey mare for
lytit ay til aru weggria mana witna
ellir wari sik ors sey manary ...

vij Nu wardi may shugghin fullo sara the
ey komber aff shug j wardi shughe
ellir stringe j brust hol elle arm ollary
ellir midary ellir j laarbeen elle legbeen
sua at sudi ganghir or spreklir torff bote
xx mare til treskiptis ay til aru weggre
mana witna ellir wari sik so for ar sagh
gamu lagh wari ony kinbey or shofud mar

viij Nu wardi may shughin j wyg been arm
kinbey elle hofwdi sua at gan war
dhir krompin lamber ellir lyter aff wari
tha lytis bot xij mare wardi han ey kropin
folge enghin lytis boot

x Nu wardi mu shugghin kut saar bla sla
tin elle blodogh/ sony ey komb' fulsaro
j/ elle wardi slaghin fullo skeno so ey ko
mb' been sosrugh j/ bote xij mare til treskip
tis ay til aru weggria mana witne/ blamat or blodser been sosrugh
wardi may til blodr slaghin ellir shughin
j shofud sua at ey komber j ensite or gut
the hoit hatt ellir shufno bote xij mare
til treskiptis ay til aru weggria mana
witne/ ellir wari sik ors sey mann

x Nu kan mu wardi shughe ellir ham
bradi at han ar ey for til radstuffl
kana or sik kare tha stal forgatin or

HS B 47 - 100r

[illegible] sine nepma fura [illegible] til hans so hab
a konna scriptis et profina sua so the Wi
lia the mr simo eds behaldi esse thera
legis et Witnu tagi sogatiu et bormes
terne bóter

Nu skaar man bort a manne fura firam
trendi oman elle midan bóte for skar
ria thera iij mrc for hytit et ix mrc til
trælsipti for saramalit for skaria the
midra tan so han bort a hen skaar bóte
xv mrc for saramalit til trælsiptis et
inkte for hytit

Nu so skar aman prest alle dragi i
haar bóte xx mrc til trælsiptis
dragin kniff elle wardh at andro bó
te xj mrc til trælsiptis ay til ann tlegs
gia midna Witne elle wari sik mr sicor
manu Þrkar han ey botu ganske knifer
simo hand hans for han the mr saar
elle drap bóte eptr thy a konnan er þr
kar han ey botu for prest elle har dragh
wardhe slagin a stokkin

Nu kastar makar man i annarb manz
gardh mr Wretzwilia stein stok staf
elle makat annat bóte xij mrc til trælsi
ptis ay tho at the tufer engin et tocth
at mesen skilnadi hafin for warit the a
mellan konna the saar aff wari the
bot halfno steina ay anor bóot
Kastar man aman mr Wretz hand vt

xi

xij

xiij

xiiij

i stromen aff mycre bro effir sudrebro
effir i hewat kopstadh thir er helist i sune
rike bote yo mynt til trescriptis Nu ka
han miste liff sit gifin tha liff fore
liff then sony hym vt kastade er han
warde mi witnis takin wider forsta
finit komler han gerda or buder bet
for sik bote eptir thy i drupamalu sagt
er ony massegh wil wider botu tagha
Gunter may anan vt aff bodabro
mi weredhand effir vt aff gardbro
bote yo mynt til trescriptis komb thir
liffis wada lma gifin liff for liff

Nu komamen sama mi weredber
kin saar amor thera dodh aff or amor
saar. thir er they dodhe gilder or the
mare o gilder kissua the bade wari huar
gilder a smoen sara or bote eptir thy so
a komay er

Nu warder man hungrin hofudhsar
effir hewat saar thir helist er sua so
man ma dodh aff sluta tha stal they
sony gringed grorde thy sara warma
thir til nat or aar er bte eptir thir at
finghen wardh grort Nu warder man
hungrin effir slagin or thy so thir grort
hafint botir thir wider malsagh or sa
dny or komig. wari sakloes Dodr the
man sidan botir eru ot gifina aff thy
sarony or for ay vte er nat or aar

mr Willia

Ella ma cy malsegt liff aff thy tugra
vita tagre lagra botir for drapit so at
straz ffogatin or stadin lite at thy bond
sony the hafua fangit or the ekis cy the
re bot meer Or the stulu no me Wita
sleat ha doo aff thy saw elli cy

Nco slaz ma sit egit thon til godha
thinga or dygd Wari o gilt vita the
kemo saranal j blanat elli blotwite
tha bote eptr thy a komay er til

Halt the sony gorb fegratin bormest
helle ridmeg elli stadzmb sifuare
j drapu elle saranalin the er alt j the
bote Ofe men sony fogatin or bormes
terne senda on stadin eptr stadzmb enn
don ghwatt thy gorb lighe alt j the bote
on stadzmb elli husens fwe tran sa lagh

Nco gor ollinagi fulsaro or blodni
te they sony mere ert ay sill ann or
minna ay no ana bote iij mirk for lytit or
or vj mirk for saranalit or the tagthi
malsegt eiskylt Bor hay mine a ko
ma sony er blanat elli blodnite bote
tha malsegt vj mirk eiskylt Bor oll
magre saz elli blodnite minna ay sill
ana gramol Wari o gilt

Hall affling sony ginno gorab mr Willia
bote the fore sony the mane Wari
gort tegth lighe sinni j the bote sua

Ovij

Ovijj

Ovijj

Ovijj

Ovijj

Sammual mz Wilia

[illegible] tha tugo eller skap [illegible] hugg[illegible]
bade spinni aff j eno hugge bote ey me
ey for ey hugo han aff at andro hugge
bote tha for bade thim so han edzorit
bruttit haffde workar han ey botin myste
liff sit Okar mā aff spina mz Wilia
or Wretzwko or staddo mode grunge
liff hans fore or enta andra bot' skre
dr han ey the widr fanghin eller til wit
nadr mwte tha the lagth so for er sagt
om skap elle tugo wardr or qinno spi
na lost or ej aff hugghin bote tha ol
mwte aff allo tesso botid tagi malsdegh
halfft or halfft konnge or stadin

Garde bade lokka aff mo skorne bote
Ette fore yo mwte til treskiptis skar
dr anar the aff skorin bote tha o mwte
til treskiptis bote halfuo qinna for qinna
lokka Thzta stal witnas mz Wenyana
now or Warias mz sto qinanom

Sammual mz Wadr mz ip Flokka

Frst at mā hugg[illegible] ana anot sin Wilia
Nu at mā hugg[illegible] anan j [illegible] ana
Nu ey mā kast stey elle skunt strang
Nu ey mā wardr stiddr j hadalo so wadr
Nu hugge mā anan ssar skeno elle skunt
Nu elle handalos wada timar
Nu for oldmagi skida mz Wada
Nu ey hundr liter man

Sarumal mis Wadha

Nu ony Wadardh thurn tha scal thegnes
ed thugger mag at andre or annre
Wardir fore staddir or fran thay fae
thuggia amot sinn Wilia thuggr aff thy
mesa gra Wot ogtha alir thuggir thayg
enlite elli- thals sea at tha thafin ed
delikit lyte aff ellr thuggr thand ellr for
aff thy mis Wada bote tha xij mark til
Wadha boot or sex mark for sarama
lit malsegh enstrylt alla Wada boter
Nu thuggr ma annor fulsar so ey be
ber fulsar aff thug j bote xij mark for
sarumalit or engta lytis boot j
Nuggr mag sudr andre wyg arm
ellr been mis Wadha elli- makat an
mar saar tha fulsar er or komb ey aff
thug j Wardir then ma krompin elli sa
ber bote for lytit xij mark or xij mark for
sarumalit thuggr ma tumolsing aff
andre elli foot fraina Wristan bote
xij gra for lytit or halff frepte mark for
sarumalit thuggr may aff tha fing so
tha er nest elli tha lengste bote ena
mark for lytit or xij mark for sarumalt
thuggr ma aff tha tha er nest ellr or
tha minste bote j mark for lytit or j
mark for sarumalit Nu tra Wan
sanc lagh or togh halfuomme j lyte

HS B 47 - 102v

Samnunf

iij

Nef kastir mun steyn eller skinter sinu
eller hvat þess hekst er or tagr þess
annr stuðr for ein þess skuld gjor stoðr a
steyn eller hvse eller sua kaster eitt
hus or sker ey hevar þess nidr komiðr
þess hetir handalaus Vadsa Vardr sua
kar for staddr or far þess af skuld bote
for saar halfuo mune / ein for er sagt
um þess hyte er sua gjeldr or halfuo
mune sytir þvi þess er um þessi

iiij

Nef kan mun i handalausi Vada stad
ir Vardr hinu þess ka hekst til þess
ey folgir hand hnigi / Vardi slagin
eller stotter a hand sva at fingr kreppa
Vam timolsfingr at hytis bota sex eru
þess þess nest er v eru / lengsti finger
i mitt / litli finger or þessi þess er nest
tij eru for hevar þessu / Vardr foter
stotter i handalausi Vada sua at tar
kreppa Vai halfuo mune at hyti bot

v

Nef fingrer mun annu skar skeno
kaster eller skinter sina at þess hinar
gjoru nidr komiðr for ein þess skuld gjor
þess er ey Vadsa utan þessi sem skuld
fil or þessi sem skuldan gjorde sigsna þess
hevar sem handalaus Vadsi Vard

vj

Vada tinar or tagr þess annr stuðr
for ein þess skuld gjorde þess ma þess so
skuldan gjorde Vada edr gangi ein þess

HS B 47 - 103r

mz Wadha

at malsegh Wil cij j Wada edh standa
ellr Wada bot op bæra a' hWar hyte
bonker j Wada botū sua at cij bomb
flugth j ffr stal hytis bot gWar standa
ffr til at bote ær gat or aar higge thi til
sey manom j stadin om hay aghr hytis bot
op bæra ellr or cij

Wa mykit stal ælmagi bota j hytis
botū sum mogghad may or halffua
mynna j saramalum

Nu hay hundr bita gna grifui aghadin
Wil hundin ellr bote vj or. fa anat
fa may saran gora hWat fa thz hæbist ær
bote aghand sey ora. Wazdr hay hytes so
skadan fik Wari tha hytis bot Wa stor
som sarabott Wil aghandin dylia forr sit
fa tha hafui they Widzordh so skadin fik
at Wita thz mz tWem mano at hant fa
hafuin sonu skadha grorth

Wilkin gna so Wada edh stal gangha
forr saar strire ellr smer ellr for hyte
gangr sey gnana edh or Wari lagWar
dr or bote Wadha bot so for ær sagt
fak hay at edsk or orkar cij botil ellir
fyller hay edsin or orkar cij botil

Þar fulgin tuffdia balkin mz yo fk

HS B 47 - 103v

Truffria

1 Erst ym thy truffiat wardr mikro, shan
sony tugit
Nu kay they mā mz truffiat ofpiy wardr
Nu stick thy so cy shafur forie ofpiy wardr
Nu kay the kona mz bazne wā so sicll
Nu kay stadzing sney skettya tuffie
Nu stick mā j tragurdr elfr kolgardr
Sugger mā midr appold elfr anor berd
Nu stick may shubla
Nu stick mā fiska aff anarb metie
Nu grfur mā andro stil fore brodzatt
They sony fynd shitter a sht
Nu kay they sony shitte wtine shafia
Nu shitter may hest anarb mar elfr skiut
Nu shitter mā wrak j salto wtine
Nu shitter may butu fynd
Nu shitter may ankera anors mar
Alla stadr elfr may fynd shitter
Nu tagir may stay kay
Hwa sony fangar ratta tuff
Nu tagir may anarb mar trub
Wardr mākro mane truffiat j shan
dony telkiy sony a siff gangr/ or git
cy leed aff shandony sik/ stande thuffe net/
sedr or shay til anarb or kenis shay wedr
sony tuffiadiy til ledis/ stande tha sha tuffe
net elfr lede aff shandony sik Nu kenis
cy shay wedr sony til ledis/ or siffe sik cy
shafia sald/ or bindz the siday mz tagir
my til shine/ bote tha sol min/ til tersipne

HS B 47 - 104r

Den giftenn Hiuer halla lanzstogenn. er han skall unskie
liff og lissera, förty han skall vinden gridz lösse, eh are eng
[illegible]
or tranche ey liff hans fore / for thy
skal hans som kopnu hofuat se esse kesfuat / dom bare
tiort / gull ellir silfflir ellir nakat / annat / skiudall
wapn ellir storn kleed / nu fullo witno förty fuel
thz kopa / or witi thz laghlica keptt wann / eller annan
tha thz kleandhas Nu verdar fun ey kopnu bortkep kun
som kiftegaden dillede
Nu kan they man nu tuffnad gynn
warda som kona barn ellir widslagh gönna i lag
man hafur / tha sculu ttra kiff ey thz fore
tranche / ey tuffnad sua stoz air / vtan
thz kune finnas j ttre hene at the haf
na thz enz hun nast or nu hun j radhunn
warit Nu kan thun thz eitab or ey j ttra
hene ransakas / or thz finds ey nu thun
warin lagwarda Enghin mä anden tuff
nat ritta ellir til binda ritta hun war
bar or a trighin or j hans hene finner
ey ma man anarb hebe ransaka ritta
hun man wardi in til hans ol mere ritta thz tualfac
se fogatnus ellir bonnestne ozlaff tha ok sedu
nd thz warn Nu witis thz hun or arn
ey sev mana witne til ellir ransakir
hans hebe or finds thz ey tuffnat sune
bote malfagh ol mere kong or studn
mere orkar hun ey botu tranche rettin
ollut hun eft thy hun hafur hun tuff
nat wit or ha war ey ma thet warne
som a war lugthit
Nu faar they man stela thz ey hafur

HS B 47 - 104v

Truffna

warit for þrim mis truffnad þa ma þa
cy þenchiat for mina ælf for ena mis
ellir for marka werde Ilic stral mag i
kirkio ellir klost ellir i badstuffw ellir
aff husbonda suo þa þenchis forena
þ mis Or þey i kir-kio stiel ellr ma
kra fwla gringra i þenne þor hafwi
þr mitten hirdh æn þay wardir baz or
a tagin ffor þ mis stal truff til stuppo
slag or badin þrin mista ffor iij ora
hwd mista or anat grit ffor ij or hudh
mista or stadin ffy koser þay sidan i
stadin ellr a stadz mark miste lafficit sit
Om minor wari lagh sanna vta at þon
stal þwik i iordh sarias for swa mykit
som mag stal þenchia fore a a

iiij No kan þe kona mis barne waza som
stral er þe sua stoor truffnadi at
þon stal liff mista þa stul þon i stadzmb
iezuo stria þer til at barnit er fødh sida
þorb sseres wattir or þey fode þenne so

v No ka stadzmb þenne sculd þrinir
sweyn sseppa truffne ellr nakan ana
fangin bort a stadzmb iezuo ellr þekto sta
de sielfir sama gert so þin sculde þa sua
de

vj No stral ma i tingarde ayle Ustandit
ellr nakra andra finkt ellr i kalgar
de kaal ellr yzter ellr nakat anat þy
þer wapin a þwat þy er wardir þay
þer tagin widir mis teggia minna wittio

Kalkin

essin- nakut aff hans kliedir bote siey mirc
til treskiptis or ater skadan / konilliger thir
drap saar eller blotrite thra messo wari
thir tregilt so han faar fere ar or alt thir
o gilt som han faar som til kom

vij

Hwgifer man midi a old eller anor lir
rande tre i tracfarde bote siey mirc
til treskiptis - hvilket man greey a hann
di tre bote ij aurc ar han wardi tagin
widh mz tveen manno eller wari sik mz sey
Nw stell man hublu v shubla

viij

Gramm
Gfirdom skanno eller gyom wardi sta
tagin widh bindis a han sandir tiufnadi
or sorg til radstufu or dynis cpt thy
tiuffnadin ar til

Nw stel mā fiska aff annars nattio mice
dom eller kroko eller aff andro fiske to
lum wardi han tagin widi bote ey mirc
or ater skadan Stell mā nat eller anor
fiske tool wardi tagin widi bindis a vijt
hans or stand tuffs nat

9

10 ip

Nw gifin mā andro stuld for bodnet
finz thir mz hen eller i hinso hans stadi
tuffs nat finz thir ey wari sik mz vij mā
nom or hin stadi samia nat eller bote so
for ar sagt malsagt vol mirc konst or

11 p

Gthey som fynd hitter Stadin pp mirc
a kvetth hevat fynd thir helst ar hyse
thir genast for thim mz hon gunga or sida
for som or a radstufu konuker they som
mist hafin for ay hyst ar or sigtir til

HS B 47 - 105v

sam wittic or iertekine tha swari þiz til sik
miz þeren manion sichffiur tridi or tage
sit ater þtan þæsi kombet þan eþ eþt
mman nat or aar sonj þiz widir kenb ta
gi kouncin þeachti or þeren so shitte þdung
12 Nu kan þeren sonj shitte wittic hafua
nat han hafiur þiz lagbyst tha swari
þeren til sin sonj tappade miz þeren manio
sichffiur tridi or tage sit at togh hafue
þeren tridiung sonj shitte eþt þin sonj mij
mey þiz mieta sonj tappat war Gripez
man til lysnigha wittic or fiolz han aat
þinj bote tha ol mirk or shete tinfiur effir
13 Nu shitter man hast stunde tinuffs nat
manar mirk effir skiwt effir oxa effe
tro faar geet effir nakat ainat þiz mytia
fie ar tha swari þise so aghz eij til sik sichff
tridi at þiz war hanig or tage sit ater
þtan losin or sinj gore sik þetinuffua miz lys
nigha wittio Miz hast hors oxa ma pua
yzkia or sme tarfiur gora or sinj armde
faza inna studh or harade þiz þiz shittis
hdan þiz lagbyst ar miz lagta wittin ba
de j haradenio or studin sewa þiz miz yz
kir makat for ar þiz ar lagbyst bote
þsire marf til tiræskiptis a a a
14 Nu shitter man weak j salte watic
effir farsko þiz swett ogstunde ar eij
mar effir hanis budh or wet eij hwart

Balkur

hanb ar-konnit · hyser hay the laghlim tha
aghtr hay som hitte tridingt or argandin
werhti or grange they til sit so mistemz
weegge mana witum effr samo aztekno
komber ey they so widr kemb hmaynat
or aar triki tha kong tlwehti

Nlb hitter may hitu fynd or hyser the
laghlim komber they so widrkemb tha
aghtr hay halfft or halfft they so hitte
komb ey they so widrkemb tha tagi kong

Nlb hitter may ankar anarb halfft
mann tagi the arfuod koy fore eptir
godha mana skodan or segn

Nlla stader the may fynd hitter the
scak may sik ertrufflia gora mz hys
mga witum sidan swari they til sin so
mist hafiur mz tweny mano sielff tridi
Alle the som knokpo gotze vndan ek &
sio effr vndan har swari sua mykko hate
or tagi sua mykit aff thy gotze so argan
din ekil hur oma or gode me sigtr at
hay fortiarnt hafiuir

Nlb tagr may ota laan effr lego kist
effr hors anarb mz akir vidr effr
gor makar-handa a werkan mz thy hay
tagit hafiur · komt argandin effr or fun
tir alt samay tha agtr hay til gadstu
ffr ferab or hafue sida argandin wald
hwat hay wil hay wonna til truffe effir

15

16

17

18

HS B 47 - 106v

rums mans efftir thij lagth sighia om badh
wari samu lagth waldforiz makar badhe
bonda or bagt hwat helder hans satir
j makra hekto effir ey effir sar hans bonda
tha hafiir hans bruitir edzorit · a · a · o

pobiij 19 Hwa som fangar rattan tiuff or slep
pir him for ey hans lagthwinney er
bote xl mrc konig or stadin wardhz
or triffiir lagtwinney tha warde hans
hangdir utan sosin Dyrfwig makar til
at tagra losin for hans gifin konig sosin or mz
xl mrc til konungs ensak · a · u · o

pxx 20 Ne tagir mans ainarz manz timber fiosa
tregil widh effir hwat tha helzse er
hwat hans tagir tha mz witum effir uta
witne tho uta agrandis loff or minne lyte
for er sykke j mrc til traskiptis or forean
natt or tridhia ey til erni tweggia mana
witna effir wari sik mz skelffinus edhe
Lagez mans mer bote xxij mrc til traskip
tis · witis tha hem wari sik mz sex manno
fakt hans at edhe or orkar ey botid war
de slagin widh stryona Gamu lagth wari
om tfen som tha andro witez Iff atto sex
mrka botin or iij mrka botin tagi malfagr
ey tridingr anan konig or tridia studin j
tessom balkeno Or wari sex mrka sak
mz sex manom or iij mrka sak mz iij
manum ey ey erni witne til · fakt hans at

HS B 47 - 107r

Baskir Doblane Basken

edhe or orkar ey boted warda slagry widr
stokkin Gama lagth wari ony they the an
drony witen or orkar hay ey tillinda
Hwa so doblar ocb' end punt
Bote iij punt til treskipth massegade 21. pp
konng or stadin swa they sony tappad
sony they sony wan ay til arn thegtha
mana witne elle wari sik sielff tridhi
Orkar engin thera boted warde slagry wid
stupo ey tima or aniary tima tridia thit
ffye stadin ay hay warder the mz sange
Engin ma dobla widr then so ey sielf
sunb forman ar eftir sunb goth eftir hafin
ey the hay ma dobla mz xiten hay bote
of punt massegt p punt or the andra
konng or stadin or the ater mz sony hay
wern sielffin malsegt Orkar hay ey boted
or warder lagkind til wimen warder sla
thry widh stokkin or wynne stadin konb
hay ate stadin xten forgatinb elle radh
mana orloff muste hand sina Or mz they
the lat sik til doblan or ar ey sielffsunb
forman gere forgatin or radinen pu
massegt radhe hebat they thykker kirk
wara Doblar or makar mayn bort the
widerlegning hay hafin til sik tagit ta
ge they ater widerlegning sony hona a
the aff they sony hona wan Or hay so
hona bort doblade gange til arfuodib

HS B 47 - 107v

fore komuche or stadin swa lenge wider
leginge selkin sutin shan nadir sag
or they tho wan sony andro til shere
bote xij sunne kong or stadhin til tre
skiptis ey shan warder til wunnen mi
teen manow werkar shan ey botum
warde thans swat sony for er sagt ony
pol sunne boten wobbar nakar eft tho
wardh er ringd bote iij sunne til tre
skiptis malh komuche or stadin &c

Kongs gr rat

Her folger epte konghe thardzwat
mi flokka xxiij

1 Hwilkin man anan slar j hal or warder
fripin widh farske thing grifui hiff
fore hiff. warder shan ey tagin a farske
thinch or witis tho shin or shan dyl tho tha
skal hotwitzmanen nepna xij men aff
thin bedziste borghirn o wildocra the sculu
shan antighe waria essir farlin warder
shan farlir muste lifinit sit

ij Hwoghe man anan saar slaar essir
strunger sua at blod ut thaar miste
hand sua fore elk wari sik so forre
sicke ony shan warder ey fanghin widhe
farske theringhi

iij Slaar man anan west elk kepe
shuth swa at ey thar blod ut eptir
tha stul kriffin stunghus thino shand thas
or aristu sua firmy til finghra shans

HS B 47 - 108r

Hwa som sykker knipp eller skeardh
at andre mz wrethwisa tha skal
han stingat thurh hand sina eller wari
sik mz tolf mainid som for ær sagt ær
ha wardh ey gifin wid forske gring
Gallar man aman oterwrit mapy tinff
singara hariensoy eller afwindz a
hewadhus ordh. ær han knape eller
skytta lighge i tornit ey manat wid
wathy or brodh. ær han hordrenghe elle
anor mme man for sik lighge i stokkin
eller i kistone sammledh / witte thz thu
wari sik mz siep borgard ær han or
snaskwen muste hewdena
Wighin man skal dobla eller nakidha
da tafuel leka sidan hewitzmane
eller gardzonestarkh er mettit or sha
skoir sagt godha at hewa thz for
ær han a wapn eller skytta tha skal
han lighge i tornit ey manat widh
wathy or brodh / ær thz hordrenghin
eller anor erfuodis man lighge i stok
kin eller kistone sammledh / ær han or
snaskwen muste hudena
Wighin skal sina hesta eller wapn
bort dobla hewa thz for wari o
thilt or standé gilitt so for ær sagt
or sanna wrett ær ony allan tauel sik
Som ony dobel
Wighin sina hesgre dalta ey han

gardz

hafur redse mz sik til bordz sheda an
nat gor swart ogilt or stande sama
ret sony for ær sagt ⁂ ⁂ ⁂

iij Sighy ma firmarknat hafua ælr
firmarknat ridha eridhr samo bot
or plikt so for ær sagt ony dobel

v Sighy ma annay ony gield ælr stuld
oskenitzlica manna sheda thz gor sta
de sama ret so for ær sagt ony oræ
dins ordh ⁂ ⁂ ⁂ ⁂ ⁂ ⁂

vj Borghar ey borghare aff thy andra an
tighe mz kop ælr laan or loffuar
thy for borghard ælr forgatero ælr
for gardzmestro tha hans dagh koler
at hay stal thy betala betalar hay thy
ey a then dagh tha stal forgate ælr gard
mestery thy dagh grifua sua langan
til at beredha sony thy ær mogelikt
at beredha or hino ær begwarmelikt
sine preis fa at hay ey off lengre bidi
epto sine penninga wil hay ey ay tha
gielda tha stal forgatiy ælr gardz mes
teriy or tedr borghra til gierda eyr
da hans hafnor or gora thy ret so
hay aff borghade Pelkia ey hans haf
nor aat tha stal hans gotz a landno
mz godom mannom ælr miatas Pelkir

y sidan at tha skal forgatin ellir gredz
mesterin skan j skekto satia or antwarda
thin skan agz greida or then so gressit
agz ok bera skafua sha walt thin j skekto
skafua togh skans linno oforbaziuat thz
til skan bereddir ar ellir j skas minne
grozt skafur ar skan faar y bozghin
Nu dyl skan greidit arn y witne thil
ellir opin bresf or ar greidit minne ar
iij mrk dyli sielff tridi dr thz tre mrk
or minne ar siep dyli sielff sette dr thz
meze ar siep mrk dyli sielff tolfta

Gafir man ymo mz waldh or war
dr gripin wridh ferske gnist miste
hiff sit fro skorin rop or akalla synet
lekanat. blodruite ellz reifuin kledr ar
the at skan sin wisia y fallkepnad miste
skefwdit ar sha wardir tukin wridh fers
ka gnist witis thz skin or dyl skan sig
ge thz til poij mudna sieptd rade skaf

Strak man are wa sieptd skuar thza
ellz aris wardh miste liff sit fro
strak mua t ore miste skedh or orin strak
mua mma ar skalfua ore or the til
iiij poij miste skudena

Rofwir mua til t mrk or wardir
thz til wunnay miste liff sit skea

poij

poiij

poiiij

gard

sonu repsuir munc ey til halff munc bo
te atez skadan or a ol munc thu ta
ge halfua konugen or halfua maffant
for mu hay ey boter munte hudna
Hwar mun stal lun or ana eldh
sikkare j mo stedh aff hwilkin
mans manomo eldr lop wardr or
tumar the skada aff hay stal kastas sikk
ur j eldin ey hay wardr tagin wid
forske thing ey hay er j gardenom
ester j kopstad the er sua wiit so min
the konugen lugger or hanu folkwar
dr hay ey fangin or wiit the hu or ha
dyl the dyli mz pij mano sonu for er
sagt Hore the j landby bote ol munc
fezana hay ey boter bisiue j mun the
Hwa so lun ester anan eld munc
hafur j mo herbergie sidan foga
tinot gardmesterin er j sang er
hay knape ellir skytta liggie j tornith
viij dagra widh watn or bredh ar ha
munc man fore sik liggie samnledis j kis
tue ellir j stokkenom
Stigir makar mu munc the konugo
faste uta ellir mu hafue for brut
sir liff
Hellir knape ellir skytta wardh hald
Ecke wake tha sukin has hatwor bytas

HS B 47 - 110r

or wari and þæs earfaþe or hiegge siþþan
nettir ⁊ stokkin eller kiste wiþ wæty or
bredi afellir þunne þæt ma for sik þæa sprin
ge a kæff or hiegge siþþan nettir ⁊ stokkin
eller ⁊ kistone wiþ wæty or bredi a shul
Þæa þo ðuay þutsigr þæm þæs gæs
þæm þynne þinne þæ kennigr þenb
þæb or þafne þanb o wunscap
Þæa þonn sik for bindr þis þanna mæ
þotastap ⁊ eller sey fler eller far
re þæa þusiredis þæar andzo þræþa
at wæar rette kreukis eller þinnsteb
or nakir ma þes þæ for bindniþena
twister sik þis offnigte or nakir derstap
þæa wari þæa ma þo þæ wæat wæar
te wil wita or ey þæs biedsta or þiv
ne wor gazdi or konne aldre þæ wæar
asiyin þæa þa þyte sardel wæro nadi
Þæo kæy þæy ma þo nakin gfnig gæs
þæat end gfnig þæs biskist er. ey
wæra tagin wiþ fezske gfnig or dis
þæy þæs sidan. þæpne þæar þæ þonn
dyl or kero þæo þneay aff gazdenny
ony þæs a liff þæt þæar þæ fella wæ
ri fellt þæat þæ wæria wari wæat
þæt þæs ey a liff þæp þuar þæa iij me
Þæa þonn tassd for þpend gfnigta gæs

110r

HS B 47 - 110v

elle makar aff thy tha bindom wi fe
kemmt erik allom ward borgard or hem
rom tha om sik at the tha forgatin gandz
mestrin elle massegr til sighe kristin
or fangra or taka then brithra or for
war swa kata koma swilkin elle husse
aff ward borgard elle andra manna til
dryffnis then brithlicte j hwat stykke
the hekst er warta elle sunt wel dha
mote swetten warder then sua elle the
fagne stande sima swa so the brithli
ge sculde standa Ut komb or tholkin
man so then brithlige makin mane sua
snellder hafin skan hwargins fridh
j ward rike or kome alder for war a hym
selvan skan wyte sarder ware gladh

xxiii

Tha er hoghlorins forsta kemmth
erikis swerighe norgis or dannerke
kommgs or stungs j pomere studer or ski
padir gardz rettin or hans skepa hwat of
hafin skan skipat sama swa allo sine
rikis rade sua so er biscopo hiddard or
swerno so j hans rade er or sverdeles
allom sino hovitzmanom or cuskizma
nom swerike sama swa hafua a hwar the
hekst arn

xxiiii

Hwilkin sua so sine warit for synder

[illegible]

[illegible] oppa wort [illegible] stadder er' or
stikkadi til matte wakn ay thz sua kume
til konna at hay sidan aff lästir wordi
thza stal hay gra for hysit or klappa oppa
portin or liddia sik in lata konker hay
ey thza op/ thza ma hay bidia fry bedste
win oppa sottit thz hay bedyst oppa tror
at tagta hans bok wara oppa mure
ony the mat or sielfin stal hay gra vta
murey ony kring or tagta wara thz lä
sta hay kay sua lenge hab wett tilsi
ffhz sony thy bor Ony morgenin gemist
efft bor thy gifua alla knapana in
i korgerstufenie eua time thydist ok
or wari gewiter er erfakta for the mat
ar andra mat ma hay sua thora Ecf hä
sua the tridia mat thza gra hans hafuor
til bytab or wari aldre sua godt ma
sony for ffh synder hä or fersta mat
ellr andra mez allo sua at hä engom
til sigr thza stad thz vnd sinna vret

Nu gange men efft elyg reysa the
dyder or fa fiat or lata fiat eptr/ an
gin ma a thza fiat gangta for ayän
nattir aru ore Nu gange and men
aftza fiat or fella dyder konna thz til

sony dyllor hafna preost tha aegtha the
dyllor sony forst preste Alu hafna the
slept fiorta sony fer preste or gangu de
ij nettir konna andra so dyllor festa
tha aegtha the dyllor so fest hafna or
the gangke fire so cy wilde fiorte folcfria

Alu wardi gna forl skal studdi or skin
te dyllor tha aegtr hany skot begth or half
Alu faz gna offte dyllor or folcfre
anazt gnanz hinda tha aegr hindr half
lean gnanz hut

Hony domam or thirlis sprat, vnder hiffij

Ha sony rettir domar wil warn hany
skal trigtia handa aff cuddi hafna
first skal hany kinna skal gnellan rat or
o rat Lunat at hiny skal wilia aft the
sony rat aer or cuhte anat Tridie at ha
skal wilia gretting mz hegth er fiodi or or
dhana franferisse or gangu fulkomisse
Or hedra sony wil gretting dony bt gifna
hany skal hedra rettelica tessiy thrij first
tilstalandi or segrandi or wilne
Alu skal hany or profna tessiy sony first
tilstalandiy hnat the er hany kiesty or
hnat hany for the mz lost ilfr nodh ha
skal or gretfna hnat hiny groat er fij

domar
af
gifte
II.
2.
3.

domar ordy

domar
profny

Hirana
al lust
nidh

2. om. s. Wo
stolfhit.

they at sema sakn arn sicure or sema la-
gre hay stal or prosua j hwat studh thes
3. war they groit for they arn theo at gingry
Om Ri- hwas like tha arn togh sukana sicure
mand. j andro studh arn j androm hay stal or 4. gärningar
prosua hurn mange gingena groide for salpeny.
they at arn ginct hon gore studom aff
sicro or studom aff farrom hay stal or 5. fjäm opta
prosue hurn opta they arn thes groit for quotidie.
they thes hare hagt pliket til thes thidar
gores arn thes so arn tima gores hay stal or 6. qualitet
prosua hurn thes groit war for they sopt or quantitet.
arn mz bradom gingom groit or sopt mz
wilia or lingt fre agt or sopt mz wadi
hay stal or prosua j hwelke tima thes 7. tanyrt
groid for twiana sriid 4 hus maz suk Nu
ar sagt hurn til talande agr prosuab Tre mythe.
Mz slikom samom sako agtsz swaradom
prosuab or wetrim Lessen they tiltalad
swarande or wetne sculu mz sid skalum
ar setab fest ar at hwelkin hay ar thes
1. til talaz swarar ellr wetnar hwat ar
hwat hay tiltalade swarade ellr wetnade.
Tridia ar mz they sa tiltalade swarad
3. ellr wetnad fierde hurn opta tiltalad 4.
swarad ellr wetnad sexte hwi hay 5.
tiltalade swarade ellr wetnade tiuet 6.
ar hurn hay tiltalade swarade ellr wet

7.

nade Erlenda j Swat trina hay ni tal
& swarad eller eitnad ayter thry skal
tilstalande swarande or eitne eftir
domarin dema Slu aru iij thing son
domarin magthe hundra ffetzte a wakli
kerlekir Sunat hat Tridia a grafwo
fierde er retzl. Not thy firam eftr do
marin franica standa er hafna aneta
iordrikis cuenisku sua kera, at ha gi
re the o ret fare. Or tha domarin ret
ta skal tha gori the eta allt hat ay tho
at hay ware hans fudzs barna Not tri
dia ast iordrike skulle thu thr ey mz ky
pa at thu skulle ey o retta dom dema
Not fierda thu skalt ret goza or red
ey for thsit gotz. ey for thsit liff eta gud
ey Or thu domare thenk hum skit
iordrikis kerlekir eller hat eller grafwo
eller warld retzl skulo andre Hudh
hafur thsit til domara sat for sit folk haff
for thy gutz retzl j allo thmo domo thy
at gud sagde swa domin ey swa at j su
kin domas Thy sua hewar ey domare
reddsica dema thy at gudh skal hay
dema sony ewkte er sant fore Thy lidh
then weldoge domare thr dom hafu
j hunerike iordrike or j hetwite thzh
gifin allom domaru sua at dema sta

Domare hundar.

Domare flytiga á frögr.

Domare stunda.

Domare af gudi.

Domare vindzlo.

Domare bön.

[illegible]

[illegible] at the matter the [illegible]
rik fra Anen

Dom makar domara domir o rettin
dom witandis for retzk-thirikset. that
wmstap stuld eller for aner wild stuld
tha er thay p'liktugr thery the skada
fraar aff thery dom. allay that skada op ret
ta vtay thay kan konna thery the til so
thay dempde domen fore at thay rette
thery skadan sik fullelica sin skada op
tagir domare ewerto i stand eller thay wen
tir sik nakat the fore er the pennsa sak
tha skal thay gifua oldomarin tryffwar
swa mykit so wt er grifuit or tw sua
mykit som wt er iaet or tape the wer
dogtset som thay thafuer a the suadana
sak som ero eller liiff roriz tha stalsta
mistic alt sit got or vynne landit or fird
lige pliftwa

Firandelis er makar domare domir aff
b wtrotset eller aff ghenuske o rattan
dom tha er thay p'liktugr thery the ska
dan fraar aff thery dom. sua mykit som
oldomarin thykkir warn got or iept
efter thans lauwit or skel
firandelis er the sua at nakr skutes
fra er domara or til pallan or wil
domara er skona. the skotzmal er

HS B 47 - 113v

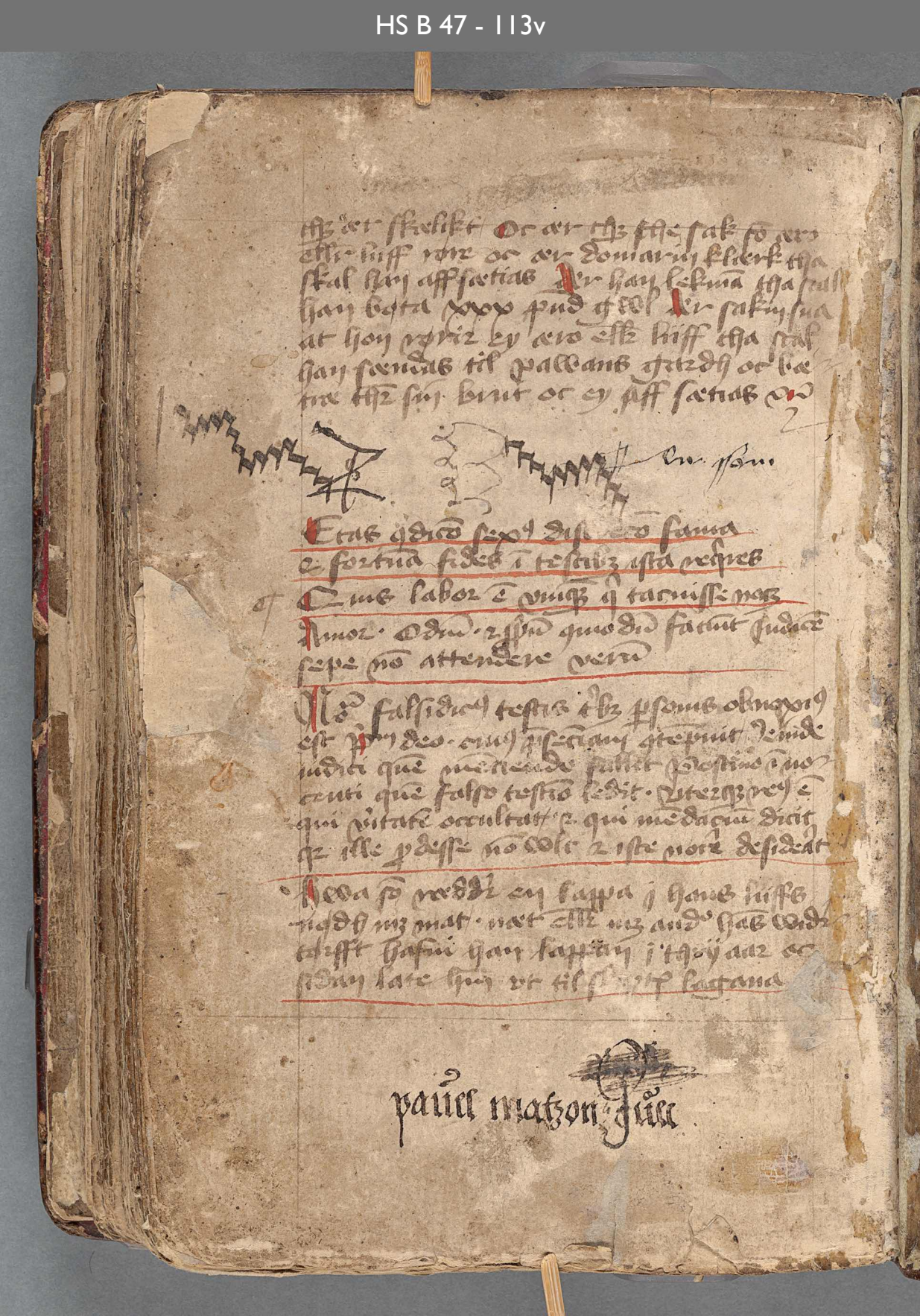

Etas ydem sexd dis[illegible] fama
e fortuna fides i testiz ista respices
Cunctis labor e quisq; q tacuisse maz
Amor. Odium. zelus quoq; dia facunt judice
sepe no attendere veru

Nec falsidicu testis ihz psonis obnoxiq
est ipsi deo cui fallacia ascribuit. Iudi
cium quo quotidie fallit posterius e no
cuti quo falso testio ledit. Qui zelus rei e
qui vitate occultat. e. qui mendacia dicit
et ille ydem no vult e iste mori desiderat

Hecca so reddr cy happa j hanes iuffs
redds uz mat. met elle uz and sals wedr
tefft shafei shay happy j thoy and or
sidny late shey vr tilf[illegible] lustana

paul matzon fill

HS B 47

Dit boek hort my pauel malzon

Pauel malzon is meine namen
Geboren to landskrone in
Denemarken
Pauel Malzon, Fruell, bin ich genannt
Mein geburt steht in Bonn bekant

HS B 47

HS B 47

HS B 47

Kgl. Biblioteket
STOCKHOLM
Handskriftler